

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta stavební

Katedra urbanismu a územního plánování

Diplomová práce

Starý Spořilov – ochrana Genia loci

Vypracoval: Bc. Miroslav Preclík

Vedoucí práce: Ing. arch. František Pospíšil, Ph.D.

Studijní program: Stavební inženýrství

Studijní obor: Inženýrství životního prostředí

Akademický rok: 2018/2019

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta stavební
Thákurova 7, 166 29 Praha 6

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Bc. Preclík Jméno: Miroslav Osobní číslo: 423690

Zadávací katedra: K127 Katedra urbanismu a územního plánování

Studijní program: Stavební inženýrství

Studijní obor: Inženýrství životního prostředí

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce: Starý Spořilov – ochrana genia loci

Název diplomové práce anglicky: Genius Loci Protection in Starý Spořilov

Pokyny pro vypracování:

Starý Spořilov je unikátní soubor více než tisíce rodinných domů postavených na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století. Jeho mimořádná hodnota vyplývá, mimo jiné, i z jednotnosti architektonického řešení staveb. Té bylo dosaženo výstavbou domů v několika typových řadách podle stejných typových projektů. Genius loci lokality je v posledních desetiletích negativně ovlivňován nestejnorodě prováděnými změnami staveb. Diplomová práce prověří hypotézu, že podkladem pro změny zástavby postavené dle stejných typových projektů, musí být jednotná typologická pravidla a vzory pro projektování změn staveb. Cílem práce je vytvořit katalog či manuál doporučených typologických pravidel a vzorů pro rekonstrukce budov, který by sloužil k pochopení místního genia loci a byl pomůckou při plánování změn staveb rodinných domů. S ohledem na rozsah řešeného území bude diplomová práce zaměřena zejména na problematiku řadových rodinných domů.

Seznam doporučené literatury:

Rejl, Czumalo: Spořilov – největší zahradní město Velké Prahy; kolektiv ÚUR Brno: ÚUR Brno: Principy a pravidla územního plánování; Krier: Architektura, volba nebo osud; Hon: Vývoj koncepce kompaktního bydlení; Spiška, Haval, Špička: Rodinný dom; Sýkora: Suburbanizace; Hnilička: Sídelní kaše; Maier: Názvosloví, příklady metodiky a symboliky užívané pro zpracování regulačních plánů;

Jméno vedoucího diplomové práce: Ing. arch. František Pospíšil, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce: 3.10.2018

Termín odevzdání diplomové práce: 6.1.2019

Údaj uveďte v souladu s datem v časovém plánu přijímacího ak. roku

Podpis vedoucího práce /

Podpis vedoucího katedry

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Beru na vědomí, že jsem povinen vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je nutné uvést v diplomové práci a při citování postupovat v souladu s metodickou příručkou ČVUT „Jak psát vysokoškolské závěrečné práce“ a metodickým pokynem ČVUT „O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací“.

4. 10. 2018
Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma Starý Spořilov – ochrana Genia loci jsem vypracoval samostatně. Veškeré použité informační zdroje jsem uvedl v seznamu použitých zdrojů.

V Praze dne .....

.....
podpis

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu diplomové práce Ing. arch. Františku Pospíšilovi, Ph.D., za jeho vždy vstřícný přístup, zájem o téma, poskytnuté rady, materiály a především čas, který mi věnoval během zpracovávání práce.

Anotace

Diplomová práce na téma Starý Spořilov – ochrana Genia loci, se primárně zabývá ochranou hodnot, které tvoří kvality původní zástavby. Práce pomocí anketního šetření zkoumá, zda obyvatelé Spořilova vnímají proměny zástavby a zda jim současný stav vyhovuje či nikoliv. Hlavním výstupem práce je manuál doporučených stavebních úprav, který na názorných ukázkách čtenáři prezentuje vhodná a nevhodná řešení rekonstrukcí. Součástí práce krom textové části a manuálu jsou mapy využití území v úrovni zástavby, veřejného prostranství a jejich kombinace.

Klíčová slova

Starý Spořilov, manuál, anketa, rekonstrukce

Annotation

This thesis, called Starý Spořilov – protection of Genius loci, is mainly dealing with value protection which creates qualities of original development. Questionary which is part of the thesis was used as research of resident's opinions about the changing development. The main outcome of the thesis is list of recommended reconstructions which shows on examples what is permissible and what is forbidden. Except text part and the list there were also made maps of development, public space and combination of both.

Keyword

Starý Spořilov, list, questionnaire, reconstruction

REJSTŘÍK POUŽITÝCH ODBORNÝCH POJMŮ

- **Genius loci** – v překladu *duch místa*, představuje atmosféru místa, která vychází z historických, architektonických a dalších vlivů. *Genius loci je pro každé místo jedinečný.* [16]
- **Urbanismus** – vědní obor a současně praktická činnost, které mají úzké vazby k oboru architektury, ze kterého se urbanismus rozvinul a specifikoval k praktické územně plánovací činnosti - územnímu plánování. [16]
- **Suburbanizace** – proces přesouvající existující aktivity, jakými jsou bydlení, obchod či administrativa z centrálních částí měst do okrajových, nezastavěných oblastí. *Suburbanizace je vyvolána neustále rostoucími prostorovými nároky a požadavky na komfort ze strany jednotlivců i organizací.* [16]
- **Suburbie** – oblasti nově vzniklé vlivem suburbanizace. [16]
- **Uliční čára** – hranice mezi pozemky a veřejným prostranstvím nebo veřejným komunikačním prostorem; uzavřená uliční čára vymezuje blok. [17]
- **Mobiliář** – souhrnné označení pro lavičky, odpadkové koše, stojany na kola, informační tabule, zábrany, směrníky, žardiniéry a další prvky ve veřejném prostoru. [16]
- **Terénní reliéf** – část zemského povrchu definovaná svažitostí, plochostí či výškovými rozdíly.
- **Americký model názvů ulic** – názvy ulic se mění v závislosti na jejich lokaci vůči světovým stranám a vrstevnicím. Čím níže se v území nacházejí, tím nižší mají řád. Číslování začíná na významných komunikacích. [3]
- **Přístavba** – změna dokončené stavby, kterou se stavba půdorysně rozšiřuje a která je vzájemně provozně propojena s dosavadní stavbou. [10] [20]
- **Nástavba** – změna dokončené stavby, kterou se stavba zvyšuje. [10] [20]
- **Hmota domu** – jednoduché základní objemy domu bez tvarových detailů. Obvykle to jsou základní geometrická tělesa (krychle, hranol, válec, kužel, kulová výseč) a jejich kombinace. [18]

Obsah

1. ÚVOD	7	6.4.1. HMOTOVÉ ŘEŠENÍ SPOŘILOVSKÝCH DOMŮ	32
2. METODIKA A CÍLE PRÁCE	7	6.4.1.1. NEVHODNÉ HMOTOVÉ ŘEŠENÍ ŘADOVÝCH DOMŮ	33
3. ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	8	6.4.1.2. VHODNÉ HMOTOVÉ ŘEŠENÍ ŘADOVÝCH DOMŮ	36
3.1. ZÁKLADNÍ INFORMACE	8	6.4.2. OPLOCENÍ PŘEDZAHRADEK A ZAHRAD	38
3.2. HISTORIE	8	6.4.2.1. VARIABILITA NETRSPARENTNÍCH SPOŘILOVSKÝCH PLOTŮ	39
3.3. ZAHRADNÍ MĚSTO	10	6.4.2.2. VARIABILITA TRANSPARENTNÍCH SPOŘILOVSKÝCH PLOTŮ	40
3.4. CÍLE A VÝSLEDKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11	6.4.2.3. NÁVRH PŮVODNÍHO SPOŘILOVSKÉHO OPLOCENÍ	41
4. ANKETNÍ ŠETŘENÍ - DOTAZNÍK	12	6.4.3. TVARY STŘECH	42
4.1. KLADENÉ OTÁZKY V DOTAZNÍKU	13	6.4.4. VIKÝŘE	43
4.2. ZAJÍMAVÉ ODPOVĚDI Z PROSTORU PRO PŘIPOMÍNKY	15	6.5. ARCHITEKTONICKÉ DETAILS	48
4.3. VYBRANÉ UKÁZKY VYPLNĚNÝCH DOTAZNÍKŮ	16	6.5.1. MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ	48
4.4. GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ	19	6.5.2. ŘEŠENÍ BAREVNOSTI RODINNÝCH DOMŮ	48
4.5. ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ ANKETNÍHO ŠETŘENÍ	22	6.5.3. ŘÍMSY, OKENNÍ VÝPLNĚ A ZÁBRADLÍ TERASY	49
5. KVALITA A PROBLÉMY PŮVODNÍHO NÁVRHU ZÁSTAVBY	23	6.6. OBECNÉ ZÁSADY	50
5.1. LOKALIZACE TYPŮ RODINNÝCH DOMŮ A JEJICH ZASTOUPENÍ	26	7. ZÁVĚR	51
6. MANUÁL DOPORUČENÝCH STAVEBNÍCH ÚPRAV PRO ÚZEMÍ STARÉHO SPOŘILOVA	28	8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
6.1. ÚVOD A MOTIVACE VZNIKU MANUÁLU	28	9. SEZNAM MAPOVÝCH VÝSTUPŮ	53
6.2. FUNKČNÍ MĚSTO	28	10. OBSAH CD	53
6.3. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ	29	11. SEZNAM OBRÁZKŮ	53
6.3.1. MOBILIÁŘ	29	12. FOTODOKUMENTACE	55
6.3.2. OBECNÉ VNÍMÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTORU	30	13. NÁHLEDY MAPOVÝCH VÝSTUPŮ	57
6.3.3. SPECIFIKA VNÍMÁNÍ SPOŘILOVA	30		
6.4. ARCHITEKTONICKÝ VÝRAZ SPOŘILOVA	32		

1. ÚVOD

Spořilovská zástavba vznikla ve 30. letech minulého století. K 25. výročí se Městská spořitelna na Vinohradech rozhodla pro výstavbu zahradního města. V červnu roku 1925 bylo založeno oběma pražskými spořitelnami stavební družstvo nazvané Spořilov. Výstavba začala 1. března 1927. Původní myšlenka byla zajistit bydlení pro méně movité občany a vytvořit tak kvalitní zázemí, které bude dostupné. Tato myšlenka byla realizována za jistých kompromisů, jakými jsou například výsledné rozměry domů a jejich obytná plocha. V průběhu let se z původní, jednoduché architektury stala kombinace různých tvarů a materiálů, které ve výsledné formě tvoří překombinovaný celek, který s původní ideou bohužel nemá nic společného. [1]

2. METODIKA A CÍLE PRÁCE

Primárním cílem diplomové práce je vytvoření manuálu či katalogu stavebních úprav, který jeho uživatelům pomůže pochopit chyby, kterých se na Spořilově dopouštějí někteří uživatelé stávajících, již zrekonstruovaných objektů. V manuálu jsou vyobrazena nevhodná a vhodná řešení, za jejichž použití by došlo k celkovému zpětnému scelení architektonického výrazu Spořilova. Důraz byl kladen na využití již stávajících tvarů a nevymyšlení nových řešení, která by současnou architektonickou nesjednocenost dále zbytečným způsobem prohlubovala. Ohled byl brán primárně na vizuální projev rekonstrukcí z veřejného prostoru, jelikož aktuální dispozice jednotlivých domů není známá. Manuál doporučených stavebních úprav byl koncipován jako stručná brožura, která je charakteru doporučení, nikoliv regulačního nařízení. Manuál vychází z textové části diplomové práce a obsahuje podstatné informace z textové části, doplněné o grafická schémata, mapy a fotografie. V brožuře je mimo řešení také popsáno vnímání veřejného prostranství, díky čemuž si třeba někteří čtenáři začnou uvědomovat slabé stránky zástavby, o kterých doposud třeba ani nevěděli, že existují.

Předchůdcem diplomové práce byla bakalářská práce, která se zabývala hodnocením zástavby v jednom z bloků území. Pro pochopení Genia loci Spořilova bylo třeba fyzického průzkumu celého území. Současně s manuálem doporučených stavebních úprav byla provedena i krátká anketa, zabývající se zkoumáním toho jak vnímají současný stav samotní obyvatelé Spořilova.

Ankety obsahující 12 otázek, která vznikla nad rámec zadání, se účastnilo 85 zájemců. Výsledky ankety byly popsány a graficky zpracovány v kapitole č. 4 – Anketní šetření – dotazník.

Diplomová práce je sestavena logickou formou, kdy je v první části věnována pozornost analýze území včetně krátké historie. Druhá část je věnována anketě, kde jsou prezentovány samotné otázky spolu s reálnými příklady vyplněných dotazníků. Samozřejmostí je vyhodnocení samotných výsledků. Součástí dotazníku byl i prostor pro účastníky, kteří zde mohli vyjádřit připomínky k dotazníku či své pocity k aktuálnímu stavu zástavby. Příklady odpovědí jsou rovněž součástí této kapitoly. Ve třetí části jsou popsány kvality původního návrhu spolu s problémy, které vznikly postupem doby a změnou životních potřeb uživatelů. V této části jsou popsány jednotlivé typy domů, které se vyskytují v území spolu s grafem zastoupení jednotlivých typů domů. Současně byly vytvořeny 3 mapy – mapa prostranství, mapa domů a mapa kombinující obě předchozí mapy. Mapa domů graficky znázorňuje pozice jednotlivých domů a oblasti soustřeďující určitý typ domu. Poslední a zároveň nejobsáhlejší část je věnována samotnému manuálu, který je v textové části diplomové práce značně obsáhlejší než v samotně vytištěné verzi. V úvodu manuálu byla rozvinuta myšlenka funkčního města spolu s popisem vnímání veřejných prostranství. Jednoduchou formou je zde popsán způsob vnímání obyčejného veřejného prostoru a specifika spořilovského veřejného prostoru. Dále jsou v krátkosti představeny hlavní kvality původní zástavby. Následuje obsáhlejší podkapitola hmotového řešení, kde jsou na názorných ukázkách prezentovány vhodné a nevhodné rekonstrukce domů v podobě přístaveb, nástaveb a vikýřů, doplněné o krátký popis. Podkapitola byla věnována i oplocení, které je na území Spořilova velice rozmanité. Součástí kapitoly oplocení je i návrh původního oplocení. V závěru této obsáhlé části je podkapitola s názvem architektonické detaily, kde jsou popsány důležitosti přítomných prvků v podobě říms, členění oken, zábradlí a barvy fasády. Úplný závěr diplomové práce tvoří krom samotného závěru i obecné zásady popisující jak postupovat při rekonstruování domu.

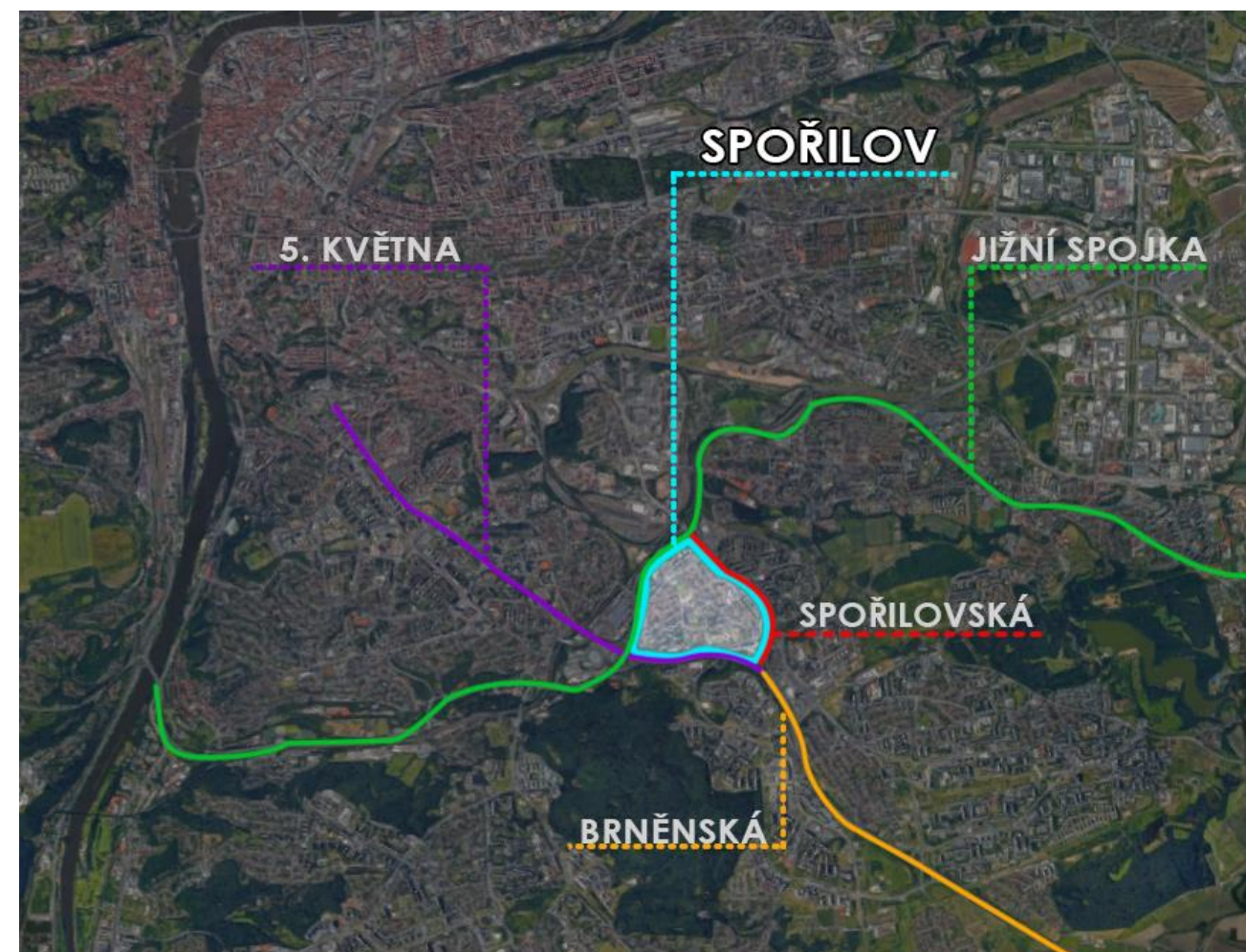
3. ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

3.1. ZÁKLADNÍ INFORMACE

Spořilov jako část Prahy, spadá do území městské části Praha 4. V celém Spořilově žije k roku 2011, kdy bylo poslední sčítání lidu, 13 625 obyvatel. Katastrální výměra celého Spořilova činí 184 ha. Z průzkumu Spořilova, který byl částečně proveden při zpracování bakalářské práce – Spořilov – návrh zásad urbanistické regulace zástavby rodinných domů, bylo zjištěno, že se v celé škále stavebních objektů vyskytuje 5 typů rodinných domů. Jedná se o typ řadového domu, dvojdomu, trojdomu, samostatně stojícího domu a tzv. viladomu. Poslední zmíněný typ se liší typem střechy. Místo obvyklé sedlové, případně valbové střechy, zde byla použita plochá střecha. Počtem pěti typů se rozumí pouze základní rozdělení. Konečné číslo je vyšší a záleží na řadě detailů, dle kterých se domy řadí. Problematice řazení domů se věnovala Ing. Markéta Černá ve své diplomové práci – Zahradní město Spořilov – proměny výstavby. [3]

3.2. HISTORIE

V první polovině 20. století, přesněji v letech 1926 – 1929 vzniká na okraji Prahy zahradní město nazvané „Spořilov“, dnes se tato část nazývá Starý Spořilov. Název Spořilov vzešel ze založení stavebního družstva, které založily dvě pražské spořitelny. Cílem byla vize, následně i realizace, cenově dostupných rodinných domů pro méně zámožné obyvatelstvo. To samozřejmě vyvolalo obrovský zájem širší veřejnosti. Zájemci o byt byli podrobena pečlivému průzkumu majetkových poměrů. Z počátku byli preferováni pražští zájemci, po sléze byli do výběrového řízení zahrnuti i obyvatelé z okolí Prahy. Za celým návrhem Spořilova stojí tým architektů Josefa Bertla a Josefa Barka, oba absolvovali obor pozemního stavitelství na České technice v Praze. Jejich návrh celkově čítal 1 364 domů. Nutno podotknout, že tento počet se týkal pouze Starého Spořilova, dnes je Spořilov jako takový značně objemnější a počítá se do něj i sídliště Spořilov. To bylo postaveno později ve 20. století, přesněji v letech 1961 – 1967. Toto sídliště bylo dimenzováno pro 15 000 obyvatel. O deset let později došlo k dalšímu rozšiřování, opět v podobě dostavby

Obrázek č. 1 – Mapa situování Spořilova, zdroj: www.maps.google.com

bytových domů o velikosti 288 bytových domů. Jak již bylo zmíněno v úvodu, Spořilov byl projektován jako zahradní město, tedy se značným množstvím doprovodné zeleně, v podobě stromořadí podél cest, zatravněného Roztylského náměstí, které se podařilo nezastavět dodnes, či v podobě zahrad a předzahrádek. Dnešní podoba Spořilova se značně proměnila a věřím, že by architekti původního návrhu při pohledu na současný stav příliš nadšeni nebyli. [3]

Tato diplomová práce si klade za cíl ukázat současným obyvatelům, kterým není aktuální stav zástavby lhostejný, jak nakládat s jejich bohatstvím v podobě nemovitosti na Spořilově tak, aby byly uspokojeny jejich požadavky na bydlení a zároveň nebyla poničena kvalita architektury ze 30. let a tím i celý dojem, který návštěvník získá při cestě po Spořilově.

Výňatek z knihy Almanach okresu Praha 13

„... Psáti o Spořilově podrobně znamenalo by vyplnit celou tuto knihu. Omezíme se proto na velmi stručný výtah všech dat, která čtenáře tohoto díla mohou zajímat. Letos r. 1934 je tomu právě 10 let, co vznikla myšlenka výstavby této nové pražské čtvrti. Nedostatek malých bytů a vypjatá konjunktura přímo k něčemu podobnému sváděly.“

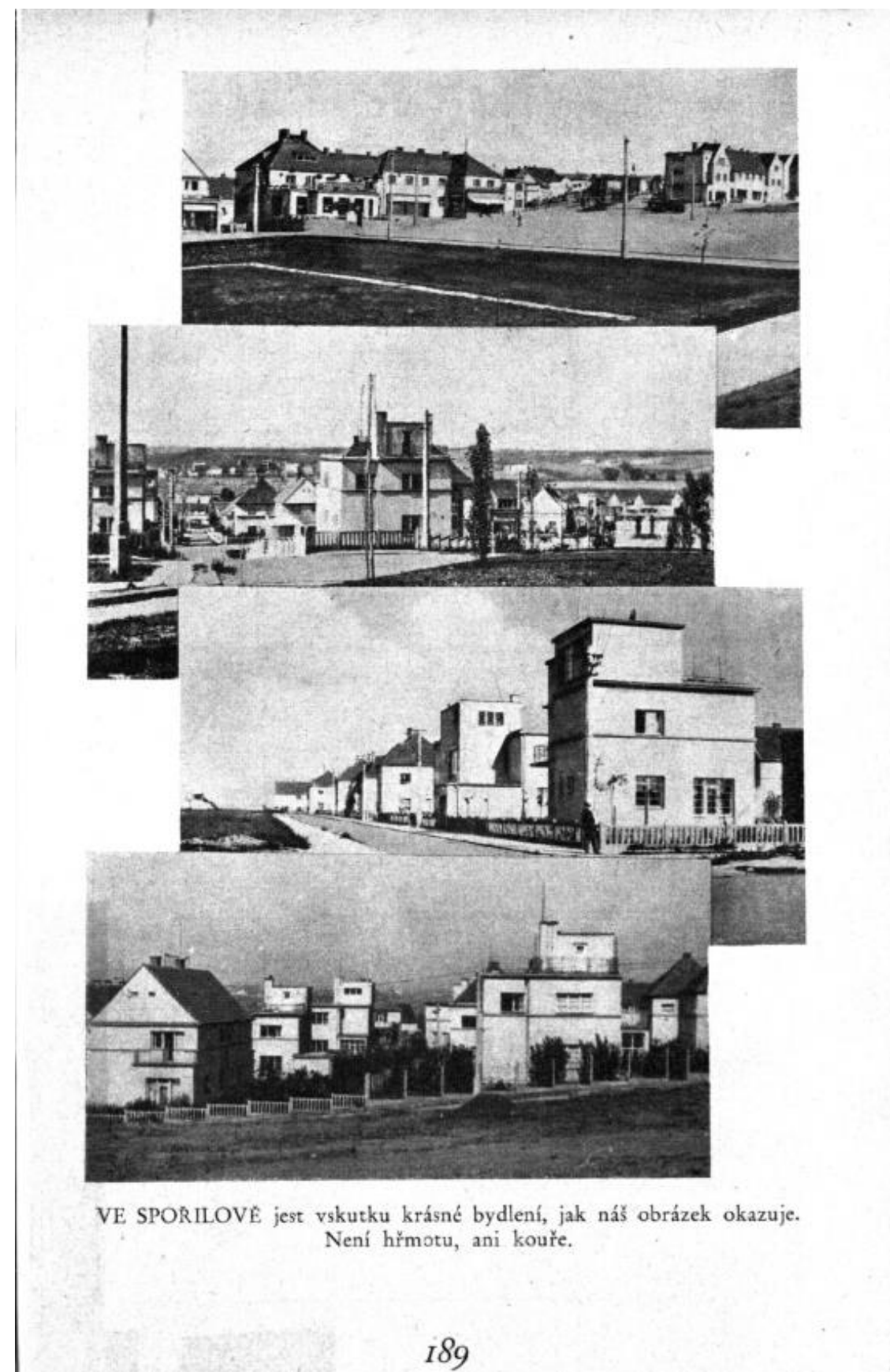
„... V úmyslu bylo postavit asi 1500 domků, postaveno však jen 1200 a to na rozloze více jak 1 kilometru čtverečního. Že stavělo se domů méně, než bylo projektováno, vyplynulo z té okolnosti, že během stavby se celá řada proměn rázu hospodářského, které se obrážely u v požadavcích obecnstva co do bydlení. Kdežto při výstavbě tak zvané I. II. sekce stavěly se domky nejmenších typů pro skutečně málo majetné střední vrstvy, vyžadovalo se při výstavbě III. sekce již domů komfortnějších s většími zahradami pro obyvatelstvo zámožnější.“

„... Ať se díváme na Spořilov s jakýmikoliv pocity, musíme jistě uznati, že zde bylo vykonáno ohromné dílo, svou velikostí u nás nikdy nedosažené a pro celek obyvatelstva velmi prospěšné. V dnešní době, kdy jest již jakýsi odstup, kdy již pominuly boje a rozmršky mezi spořilovským občanstvem a družstvem stavebním, které byly příčinou různých otřesů, jest dobře si uvědomiti, že bylo štěstím pro zdejší občanstvo, že družstvo podřízeno bylo oběma spořitelnám, které svou finanční mohutností stály pevně jako skála, nejenom aby uchránily majetek svých vkladatelů, ale i majetek spořilovských občanů. Žádný jiný peněžní ústav nebyl by s to snést všechny závazky v takovém měřítku naň kladené.“

„... Doba rekriminací minula. Spořilov rozložen na mírném svahu počíná žíti spokojeným životem. Jeho zahrádky a zahrady chlubí se kolemjdoucím barvitostí a svěží zelení svých keřů, stromů, trávníků a květin, lákajíce každého, aby i on stal se spořilovským občanem.“ [4]

Obrázek č. 2 – Orientační plán Spořilova, zdroj: Pražský sborník historický XXVIII

Obrázek č. 3 – Historické fotografie, zdroj: Almanach okresu Praha 13, rok 1934

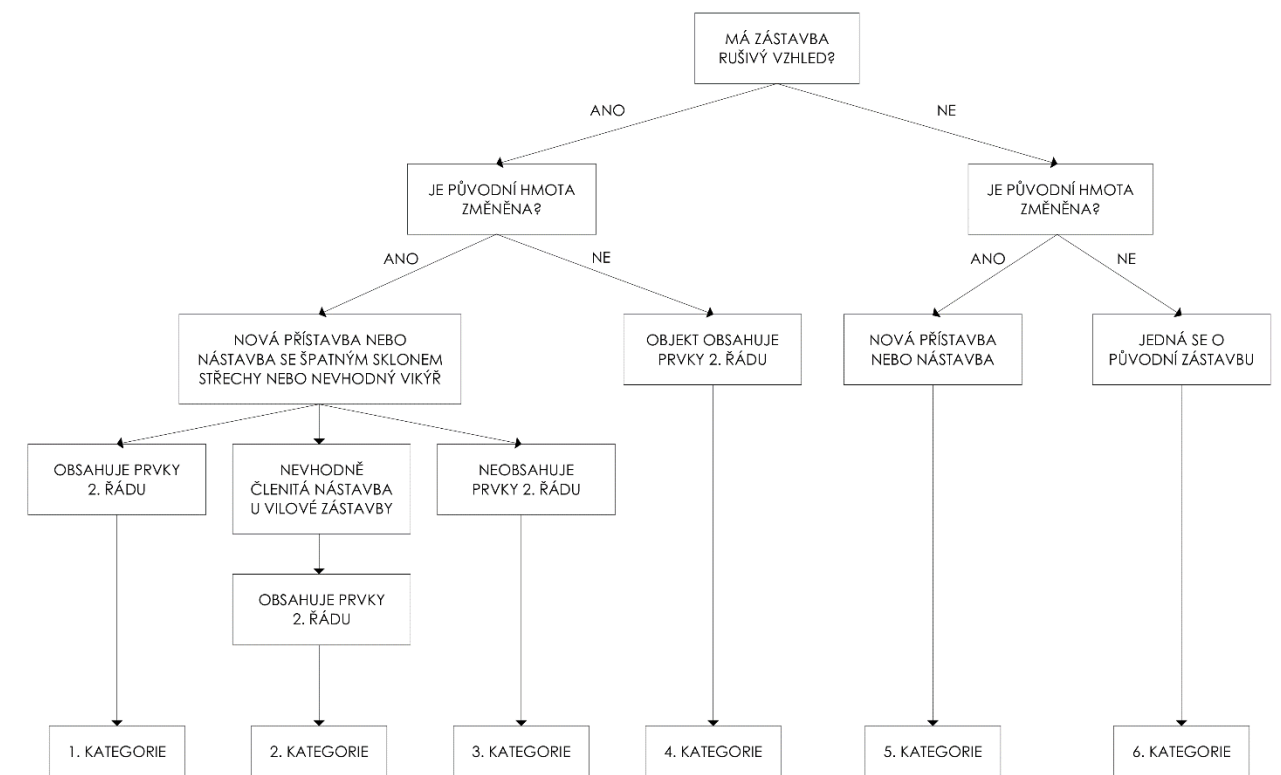

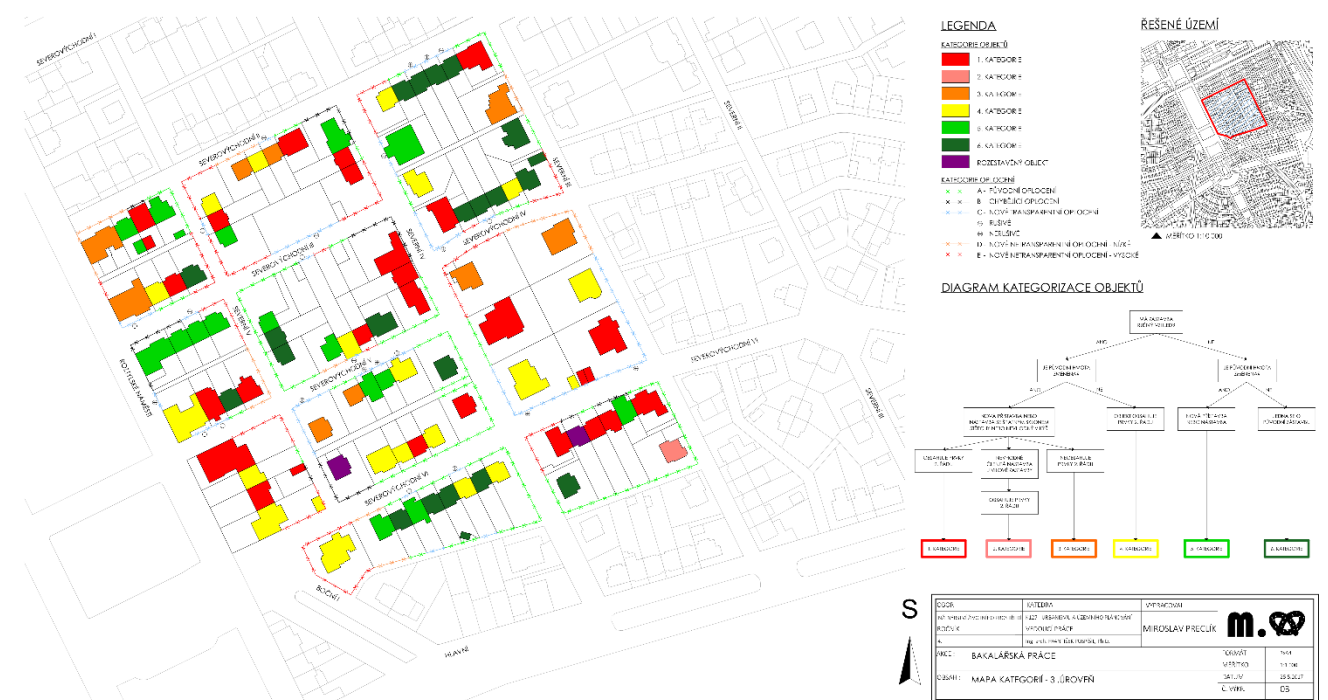
3.4. CÍLE A VÝSLEDKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce na téma Spořilov – návrh zásad urbanistické regulace zástavby rodinných domů, která byla publikována v roce 2017 se zabývala krom návrhu regulací také průzkumem Starého Spořilova. Dalo by se říci, že z určitého pohledu se stala významným počátkem řešení stávajících problémů se zástavbou na Spořilově. Bakalářská práce obsahuje průzkumovou část, ve které proběhla rekapitulace území z pohledu rozboru zástavby a definování jednotlivých typů domů a jejich problémů. Na základě průzkumu vznikl tzv. diagram hodnocení objektů a oplocení. V něm je jednoduchou formou definován přístup k hodnocení jednotlivých objektů na základě jejich proměny od původní hmoty až po současný stav a jeho kvalitu. Na základě diagramu bylo stanoveno 6 kategorií, do kterých byly objekty zařazeny. Díky tomuto jednoduchému řešení je kdokoliv schopen vytvořit přehlednou mapu se zákresem jednotlivých kategorií. Bakalářská práce se zabývala vzhledem k rozsahu práce pouze malou částí Starého Spořilova, nicméně vzniklý diagram je vhodný k použití i na zbylých částech Spořilova. V bakalářské práci vznikly mimo jiné i 3D modely objektů na kterých byly názorně ukázány jednotlivé etapy proměn a také možnosti, kterými může architektura Spořilova směřovat. Ať už kladným, či záporným směrem. Tyto modely sloužily pro stanovení regulativů na lokální úrovni. Navržené regulativy, slouží pouze pro uvědomění si že stav, kterým architektura Spořilova směřuje, je nutno usměrnit tak, aby například za dekádu let byl člověk stále schopen poznat, že se skutečně nachází na Spořilově a ne na nově vzniklém satelitním městečku.

Diplomová práce by bez předchozí bakalářské práce nemohla vzniknout v takovémto rozsahu, jelikož právě stanovení problémů a celkový průzkum byl důležitý a užitečný při tvorbě této práce. Na základě předchozí práce a jejich výsledků vznikl dotazník pro obyvatele Spořilova. Samotnému dotazníku bude věnována pozornost v další kapitole.

Obrázek č. 6 – Diagram hodnocení budov na území Spořilova, zdroj: bakalářská práce autora, Miroslav Preclík

Obrázek č. 7 – Mapa kategorizace budov na území Spořilova, zdroj: bakalářská práce autora, Miroslav Preclík

4. ANKETNÍ ŠETŘENÍ - DOTAZNÍK

Anketa s názvem Dotazník o spokojenosti obyvatel se zástavbou Starého Spořilova vznikla na popud bakalářské práce. Důvodem vzniku dotazníku bylo prověření, zda obyvatelé Spořilova vnímají současný neuspokojivý stav architektury Spořilova, nebo jej přehlíží či dokonce vůbec nezaznamenávají.

Dotazník byl koncipován logickou formou a snažil se být co nejvíce objektivní tak, aby jeho respondenty nenaváděl k odpovědi. Každý z účastníků vyplňování dotazníku měl vždy možnost odpovědět kladně či záporně, nebo neodpovědět vůbec. U prvních 3 otázek bylo požadováno vyplnění pohlaví a věku respondenta a také vztah ke Spořilovu z pohledu jak dlouho zde bydlí, či jak často toto místo navštěvuje. Tyto jediné 3 otázky byly povinné. Na ostatní otázky měl respondent možnost neodpovědět. Celkově byl dotazník navržen tak, aby byl co nejstručnější, ale aby zároveň získal od obyvatel potřebná data. Díky dotazníku bylo možno v diplomové práci přistupovat k návrhu stavebních úprav co nejlíže potřebám současných obyvatel. V závěru dotazníku byl vyhrazen prostor pro respondenta, kde měl každý možnost vyjádřit své pocity k současnému stavu Spořilova, či vyslovit své výhrady a náměty k dotazníku.

Sběr dat probíhal hned v několika vlnách. V první řadě byl vyvěšen v elektronické podobě na oficiálních stránkách Spořilova – www.sporilov.info, kde byl vystaven po dobu 1 měsíce. Dotazník byl zpracován pomocí softwaru Google Dokumenty, konkrétně službou Formuláře. Dne 20. 10. 2018 byl rozdáván v tištěné formě návštěvníkům tradičních farmářských trhů, které se v sezóně pravidelně odehrávají na Roztylském náměstí. Nutno podotknout, že tento styl získávání odpovědí měl své kladné i záporné stránky. Jako největší pozitivum zpětně vidím možnost setkat se s obyvateli Spořilova a popovídat si s nimi o tom, co si skutečně myslí o stavu architektury Spořilova a zda si myslí, že existuje nějaké východisko. Hlavní negativa vnímám především v prostředí, ve kterém zájemci anketu vyplňovali. Tedy vyplňování přímo na ulici, bez možnosti si vše v klidu přečíst a rozmýšlet o dotazovaných otázkách. Zároveň většina respondentů si při vyplňování dotazníku představovala a uvědomovala pouze souvislosti s Roztylským náměstím, nikoliv s jeho okolím. Už si tedy nedokázala sestavit celý obraz v podobě jednotlivých částí Starého Spořilova. Někteří zájemci využili možnosti si anketu v klidu pročíst a vyplňovali ji sami na lavičce. Se zástupci především starší

věkové kategorie byla anketa vyplňována s mojí pomocí. Při volbě respondentů jsem se na trzích snažil být co nejvíce objektivní a vybíral jsem zástupce všech věkových kategorií obou pohlaví. Nicméně v konečném výsledku dotazník vyplnilo větší množství žen ve věku 50+. V neposlední řadě byl dotazník umístěn do místní kavárny, kde měli návštěvníci možnost po dobu 3 týdnů dotazník vyplnit v poklidu během pití kávy.

Po celkovém zhodnocení si myslím, že všechny volby distribuce dotazníku byly opodstatněné a splnily očekávání. Jako nejvhodnější formu prezentace vnímám on-line dotazník, jelikož měl respondent zaručenou stoprocentní anonymitu a vyplňoval ji pouze na základě svého zájmu o problematiku Spořilovské architektury. Proto právě z této formy vzniklo nejvíce dotazníků s vyplněnou poslední kolonkou – prostor pro náměty a připomínky. Distribuce dotazníků v kavárně bohužel v konečném důsledku nebyla úplně úspěšná. Tazatelé si ve většině případů odnesli dotazník domů a vyplněný ho již nevrátili. Nicméně doufám, že i když dotazník sice nevrátili, tak třeba po jeho přečtení začnou vnímat své okolí z trochu jiného pohledu – architekta, urbanisty a začnou si všimnout viditelných nedostatků.

Na další stránce je k vidění dotazník ve formě, kterou byl zájemcům prezentován. Před první otázkou byl ještě krátký úvod, ve kterém bylo stručně popsáno odůvodnění ankety a informace o autorovi.

V závěru ankety měli dotazovaní prostor pro vyjádření svých pocitů, sepsání podnětů či připomínek k anketě či k celému Spořilovu. Celkově tento prostor využilo 23 lidí, což je téměř každý 3. účastník. Toto číslo vnímám velice pozitivně a jsem potěšen, že se dotazovaní neostýchali a investovali trochu svého času k sepsání vlastních podnětů, v některých případech velice barvitě. Jak již bylo zmíněno, při rozdávání dotazníku na farmářských trzích, lidé volili spíše verbální vyjádření formou rozhovoru s danou tematikou. Zároveň mohu s potěšením konstatovat, že všichni tázaní na těchto trzích anketu vítali a byli v konečném výsledku rádi, že se někdo zajímá o vizuální stav Spořilova.

4.1. KLADENÉ OTÁZKY V DOTAZNÍKU

Dotazník se skládá celkově ze 13 otázek, oproti on-line dotazníku přibyla jedna otázka navíc. Důvodem je rozdělení odpovědí ve 3. otázce. Pro lepší vypovídací hodnotu byl dotazník poupraven. Původně otázka obsahovala navíc odpověď „Rodák“. Kromě prvních 3 otázek nebyl respondent nucen vyplnit dotaz. U otázek s kulatou značkou byl dotazující požádán o zaškrtnutí pouze jedné odpovědi, u odpovědí se čtvercem bylo možno zaškrtnout více odpovědí.

Otázka č. 1: Pohlaví respondenta

- Muž
- Žena

Otázka č. 2: Věk respondenta

- Méně než 20 let
- 20 až 30 let
- 30 až 50 let
- 50 až 65 let
- Více než 65 let

Otázka č. 3: Jak dlouho bydlíte na Spořilově?

- Jsem častým návštěvníkem Spořilova
- Méně než 5 let
- 5 až 10 let
- 10 až 20 let
- 20 až 30 let
- Více než 30 let

Otázka č. 4: Narodil(a) jste se na Spořilově?

- Ano
- Ne

Otázka č. 5: Jak jste spokojen(a) se současným stavem architektury Spořilova?

- Spíše se mi líbí
- Líbí se mi

- Spíše se mi nelíbí
- Nelíbí se mi
- Nevím

Otázka č. 6: V čem vidíte největší problém současné zástavby? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Nesourodost jednotlivých objektů
- Proměnlivé sklony střech
- Příliš častá proměnlivost oplocení
- Počet střešních vikýřů u některých domů
- Nevhodné úpravy výškového řešení staveb
- Rozšiřování původní zástavby
- Nevidím žádné nedostatky
- Barevná různorodost jednotlivých objektů
- Nepřiměřené zmenšování zahrad vedoucí ke snížení retenčních ploch (zastavováním, dlážděním apod.)

Otázka č. 7: U kterého typu domu vidíte největší množství nedostatků/prostoru ke zlepšení? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

- Dvojdomy
- Řadové domy
- Samostatně stojící domy s plochou střechou ve funkcionalistickém stylu
- Samostatně stojící domy
- Domy s obchody na Roztylském náměstí
- Nevidím žádné nedostatky

Otázka č. 8: Jak hodnotíte stav oplocení pozemků? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Líbí se mi původní transparentní oplocení (nízké betonové dílce případně zvýšené pletivem nebo živým plotem)
- Líbí se mi moderní netransparentní výplně
- Líbí se mi polo-transparentní oplocení (např. oplocení s dřevěnou výplní mezi sloupky z betonových tvárnic)
- Nelíbí se mi žádný ze zmíněných typů

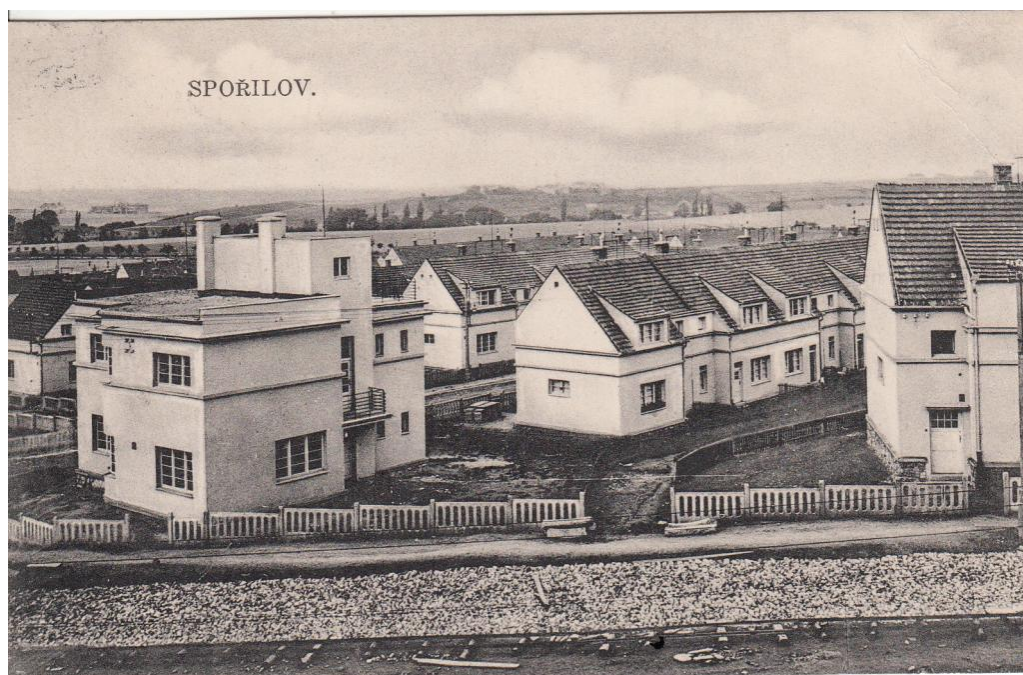
Otázka č. 9: **Myslíte si, že oplocení u předzahrádek řadových domů je nezbytné, tam kde je minimální mezera mezi domem a chodníkem?**

- Ano
- Ne
- Nevím

Otázka č. 10: **Souhlasíte s tím, že charakter zástavby by se měl chránit pomocí stanovení zásad stavebních úprav objektů (např. katalog barev fasád, katalog plotových výplní, atd...)?**

- Nevidím důvod stanovení těchto zásad
- Myslím si, že by to pomohlo ke zkvalitnění estetické stránky zástavby
- Stanovení zásad je nezbytné
- Nevím

Otázka č. 11: **Jste pro zachování (navrácení) původního stylu zástavby, která odpovídala zahradnímu městu Spořilov ve 30. letech minulého století, či pro moderní styl odpovídající dnešním trendům?**

Obrázek č. 8 - Historická fotografie původní zástavby Spořilova z roku 1928, zdroj: sporilov.info

- Spíše pro původní styl ze 30. let minulého století
- Spíše pro moderní styl
- Jsem pro volný styl zástavby

Otázka č. 12: **Jaká míra reflexe původního způsobu zástavby je dle Vašeho názoru správná?**

- Úplná regulace - plně směřovat k původnímu významu zahradního města
- Částečná regulace - připustit změny a zároveň respektovat historický kontext i aktuální potřeby obyvatel
- Bez regulace - neregulovat a zachovat volnost v mezích obecných předpisů

Otázka č. 13: **Prostor pro Vaše připomínky a náměty**

.....
.....
.....

4.2. ZAJÍMAVÉ ODPOVĚDI Z PROSTORU PRO PŘIPOMÍNKY

- ❖ *Původní architektura domu nevyhovuje dnešnímu vnímání bydlení. Při rekonstrukci je člověk tak trochu nucen pustit se do větších úprav než by chtěl. At už vlivem nekvalitních (ošizených) materiálů (už tehdy se šetřilo...), nebo nevyhovující dispozice. Skoro nutnosti je přístavba zá dveří, které v původních domech bylo směšně malé, což už dost zasahuje do vnějšího vzhledu domu. No a takhle se to různě nabaluje a je z toho pak "ein Kessel Bunter". Největší praktickou vadu vidím v neprůhlednosti moderních plotů na nepřehledných místech, kde brání ve výhledu. (c) Žena, věk 30-50 let, na Spořilově bydlí méně než 5let*
- ❖ *Myslím si, že není od věci sledovat novodobé trendy jako například zvětšování prostoru objektu pomocí vikýřů či přístaveb. Je ale namístě respektovat původní koncept architektury Spořilova, především jeho důrazu na zeleň a pocitu volnosti bez rušných ulic. (c) Muž, věk méně než 20 let, na Spořilově bydlí od narození*
- ❖ *Jsem velice potěšena, že se konečně někdo začal pozastavovat nad hrůzami nových přestaveb a dostaveb spořilovských domů. Dům na Spořilově patří naší rodině od kolaudace v roce 1932. Jsem velkým ctitelem tradic a hodnot, milovníkem první republiky. Nad současným stavem Spořilova se mi chce střídavě brečet a střídavě jsou mé pocity slušně nevyjádřitelné. Jestliže má někdo potřebu mít něco, co druhý nemá (naddimenzované přístavby, neakceptovatelné barvy fasád, dům rozšířený až k uliční čáře, přestavbu řadovky na výškovou stavbu a pod., at si koupí dům v satelitu, či postaví pomník své nabubřelosti a necitlivosti na zelené louce. Bohužel díky stavebnímu úřadu, který nad všemi těmito hrůzami zavírá oči, původní Spořilov zmizel do propadliště dějin a jeho genius loci už nikdo zpátky nevrátí. Každá procházka starou zástavbou tak ve mne jen jítří žal a vztek. (c) Žena, věk 30-50 let, na Spořilově bydlí 20 až 30 let*
- ❖ *Děkuji za dotazník. To co se posledních 10-15 let děje na Spořilově je děsivé. Novousedlíci nastavují, přestavují či přístavují zcela odporným a "nespořilovským" způsobem. Při procházce po Spořilově se mi chce brečet. Ta příšerná okna, ty prosklené prostory, tmavé střechy a barevné fasády, totální změna původních domů se sedlovou střechou na kostky... Přístavby domů až po ploty. Zarovnávaní a neúměrné nastavování domů -solitérů a ploty už jsou jen tou poslední kapkou. Spořilov se mění v hnusnou vesnici! Další zvláštností je přístup stavebního úřadu. Jednomu povolí zvětšení stavby i o 200% a samozřejmě tím nejodvratnějším způsobem a druhému nedovolí ani větší střešní okno. Ve valné většině se starousedlíkům a spořilovským patriotům nedovoluje nic. Např. nyní se opět zničil další krásný domek na adrese Jihovýchodní VII 934/14 (na rohu s Boční I). Zde z dvojdomku se sedlovou střechou, s malým původním balkónkem vzniká obrovská černá kostka! Nemluvím o tom, jak zničili krásnou vzrostlou zahradu a jako první pokáceli nádherný ořešák. Nemám nic proti moderní architektuře, ale na Spořilov nepatří. (c) Žena, věk 30-50 let, na Spořilově bydlí od narození*
- ❖ *Chápu nové majitele, že chtějí bydlet moderně, nicméně je třeba respektovat ráz zahradního města, aby díky necitlivým zásahům "nezmizelo". (c) Žena, věk 30-50 let, Na Spořilově bydlí 5 až 10 let*
- ❖ *Myslím si, že už dávno není možné vrátit spoustu otřesných přestaveb a úprav mnohých domků a vil do podoby z 30.tých let. A je mi i trochu líto těch majitelů, kteří si místo zahrady vybudují garáže, stání na auta a tak podobně, jejich škoda... Já si ráda a v klidu posedím na své zahrádce, i když mě můj pes denně donutí obejít alespoň třikrát část Starého Spořilova a vnímat mnohé přestavby a úpravy. Přesto tu stále vidím mnoho rozumných majitelů ctících duch místa a proto je mi zde stále dobře. (c) Žena, věk 50-65 let, na Spořilově bydlí více než 30 let*
- ❖ *Největší množství nedostatků vidím u všech domů, pokud při rekonstrukci nerespektují původního ducha budovy, tj. nezdařilé rekonstrukce. (c) Žena, věk 30-50 let, na Spořilově bydlí 5 až 10 let*
- ❖ *Součástí architektury "Starého Spořilova" jsou i chodníky a vozovky. Jejich současný stav je tragický, o estetické stránce věci nemluvně. (c) Žena, věk 50-65 let, na Spořilově bydlí více než 30 let*
- ❖ *Přijde mi, že formulace otázek může být někde velmi zavádějící, nicméně jako problém vidím hmotové řešení u některých staveb (<https://goo.gl/maps/3ghSVmaKwTw>), případně styl objektu, který nijak nekoresponduje s lokalitou výstavby (<https://goo.gl/maps/uPq3ZucpGKC2>). Pak jsou tady často naprosto hrůzy, jako např. toto na Hlavní (<https://goo.gl/maps/4tL3zEudgD42>). Největším problémem je, že neexistují STEJNÉ a ZÁVAZNÉ regulativy pro všechny, přičemž na realizovaných stavbách je jasně vidět, že úředníci někoho šikanují (osobní zkušenost, 2 roky trvalo stavební povolení) a někomu povolí postavit naprosto cokoli. Viz kostka v prvním odkaze, kde jsou snad všechny myslitelné výjimky, zastavenosti počínaje. Obecně by se měla povolit modernizace, protože to je jediný způsob, jak udržet městkou část při životě, ale měla by se plošně regulovat, což se děje zcela náhodně a dává to prostor ke spekulacím, podle jakého klíče se na Spořilově vlastně staví. (c) Muž, věk 30-50 let, na Spořilově bydlí 10 až 20 let*
- ❖ *U předposlední otázky jsem pro původní styl nebo pro moderní styl, ale s rozumnou regulací, aby byl citlivý k původní zástavbě, ale vyhovoval současným potřebám pro bydlení. Např. žádné dřevěné zábradlí, žádné vysuté balkony, žádné mohutné podbití střechy atd... Nevadí mi přístavby, které ctí původní charakter výstavby na Spořilově. (c) Žena, věk 30-50 let, na Spořilově bydlí 10 až 20 let*

4.3. VYBRANÉ UKÁZKY VYPLNĚNÝCH DOTAZNÍKŮ

PŘÍKLAD 1. DOTAZNÍKU

Otázka č. 1: Pohlaví respondenta

- Žena

Otázka č. 2: Věk respondenta

- 30 až 50 let

Otázka č. 3: Jak dlouho bydlíte na Spořilově?

- 20 až 30 let

Otázka č. 4: Narodil(a) jste se na Spořilově?

- Ne

Otázka č. 5: Jak jste spokojen(a) se současným stavem architektury Spořilova?

- Nelíbí se mi

Otázka č. 6: V čem vidíte největší problém současné zástavby? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

- Nesourodost jednotlivých objektů
- Proměnlivé sklony střech
- Nevhodné úpravy výškového řešení staveb
- Barevná různorodost jednotlivých objektů

Otázka č. 7: U kterého typu domu vidíte největší množství nedostatků/prostoru ke zlepšení? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Dvojdomy
- Řadové domy

Otázka č. 8: Jak hodnotíte stav oplocení pozemků? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Líbí se mi původní transparentní oplocení (nízké betonové dílce případně zvýšené pletivem nebo živým plotem)

Otázka č. 9: Myslíte si, že oplocení u předzahrádek řadových domů je nezbytné, tam kde je minimální mezera mezi domem a chodníkem?

- Ano

Otázka č. 10: Souhlasíte s tím, že charakter zástavby by se měl chránit pomocí stanovení zásad stavebních úprav objektů (např. katalog barev fasád, katalog plotových výplní, atd...)?

- Stanovení zásad je nezbytné

Otázka č. 11: Jste pro zachování (navrácení) původního stylu zástavby, která odpovídala zahradnímu městu Spořilov ve 30. letech minulého století, či pro moderní styl odpovídající dnešním trendům?

- Spíše pro původní styl ze 30. let minulého století

Otázka č. 12: Jaká míra reflexe původního způsobu zástavby je dle Vašeho názoru správná?

- Částečná regulace - připustit změny a zároveň respektovat historický kontext i aktuální potřeby obyvatel

Otázka č. 13: Prostor pro Vaše připomínky a náměty

- Jsem velice potěšena, že se konečně někdo začal pozastavovat nad hrůzami nových přestaveb a dostaveb spořilovských domů. Dům na Spořilově patří naší rodině od kolaudace v roce 1932. Jsem velkým ctitelem tradic a hodnot, milovníkem první republiky. Nad současným stavem Spořilova se mi chce střídavě brečet a střídavě jsou mé pocity slušně nevyjádřitelné. Jestliže má někdo potřebu mít něco, co druhý nemá (naddimenzované přístavby, neakceptovatelné barvy fasád, dům rozšířený až k uliční čáře, přestavbu řadovky na výškovou stavbu a pod., ať si koupí dům v satelitu, či postaví pomník své nabubřelosti a necitlivosti na zelené louce. Bohužel díky stavebnímu úřadu, který nad všemi těmito hrůzami zavírá oči, původní Spořilov zmizel do propadliště dějin a jeho genius loci už nikdo zpátky nevrátí. Každá procházka starou zástavbou tak ve mne jen jitrí žal a vztek.

PŘÍKLAD 2. DOTAZNÍKU

Otázka č. 1: Pohlaví respondenta

- Muž

Otázka č. 2: Věk respondenta

- Více než 65 let

Otázka č. 3: Jak dlouho bydlíte na Spořilově?

- Více než 65 let

Otázka č. 4: Narodil(a) jste se na Spořilově?

- Ano

Otázka č. 5: Jak jste spokojen(a) se současným stavem architektury Spořilova?

- Nelíbí se mi

Otázka č. 6: V čem vidíte největší problém současné zástavby? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

- Nesourodost jednotlivých objektů
- Příliš častá proměnlivost oplocení
- Nevhodné úpravy výškového řešení staveb
- Barevná různorodost jednotlivých objektů
- Nepřiměřené zmenšování zahrad vedoucí ke snížení retenčních ploch (zastavováním, dlážděním apod.)

Otázka č. 7: U kterého typu domu vidíte největší množství nedostatků/prostoru ke zlepšení? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Řadové domy
- Samostatně stojící domy

Otázka č. 8: Jak hodnotíte stav oplocení pozemků? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Líbí se mi polo-transparentní oplocení (např. oplocení s dřevěnou výplní mezi sloupky z betonových tvárnic)

Otázka č. 9: Myslíte si, že oplocení u předzahrádek řadových domů je nezbytné, tam kde je minimální mezera mezi domem a chodníkem?

- Ne

Otázka č. 10: Souhlasíte s tím, že charakter zástavby by se měl chránit pomocí stanovení zásad stavebních úprav objektů (např. katalog barev fasád, katalog plotových výplní, atd...)?

- Stanovení zásad je nezbytné

Otázka č. 11: Jste pro zachování (navrácení) původního stylu zástavby, která odpovídala zahradnímu městu Spořilov ve 30. letech minulého století, či pro moderní styl odpovídající dnešním trendům?

- Spíše pro původní styl ze 30. let minulého století

Otázka č. 12: Jaká míra reflexe původního způsobu zástavby je dle Vašeho názoru správná?

- Částečná regulace - připustit změny a zároveň respektovat historický kontext i aktuální potřeby obyvatel

Otázka č. 13: Prostor pro Vaše připomínky a náměty

- Přijde mi, že formulace otázek může být někde velmi zavádějící, nicméně jako problém vidím hmotové řešení u některých staveb (<https://goo.gl/maps/3ghSVmaKwTw>), případně styl objektu, který nijak nekoresponduje s lokalitou výstavby (<https://goo.gl/maps/uPq3ZucpGKC2>). Pak jsou tady často naprosté hrůzy, jako např. toto na Hlavní (<https://goo.gl/maps/4tL3zEudgD42>). Největším problémem je, že neexistují STEJNÉ a ZÁVAZNÉ regulativy pro všechny, přičemž na realizovaných stavbách je jasně vidět, že úředníci někoho šikanují (osobní zkušenost, 2 roky trvalo stavební povolení) a někomu povolí postavit naprosto cokoliv. Viz kostka v prvním odkaze, kde jsou snad všechny myslitelné výjimky, zastavěnosti počínaje. Obecně by se měla povolit modernizace, protože to je jediný způsob, jak udržet městkou část při životě, ale měla by se plošně regulovat, což se děje zcela náhodně a dává to prostor ke spekulacím, podle jakého klíče se na Spořilově vlastně staví.

PŘÍKLAD 3. DOTAZNÍKU

Otázka č. 1: Pohlaví respondenta

- Muž

Otázka č. 2: Věk respondenta

- 50 až 65 let

Otázka č. 3: Jak dlouho bydlíte na Spořilově?

- Více než 30 let

Otázka č. 4: Narodil(a) jste se na Spořilově?

- Ne

Otázka č. 5: Jak jste spokojen(a) se současným stavem architektury Spořilova?

- Nevím

Otázka č. 6: V čem vidíte největší problém současné zástavby? (možnost zaškrtnout více odpovědí)

- Nesourodost jednotlivých objektů
- Příliš častá proměnlivost oplocení
- Barevná různorodost jednotlivých objektů

Otázka č. 7: U kterého typu domu vidíte největší množství nedostatků/prostoru ke zlepšení?
(možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Samostatně stojící domy

Otázka č. 8: Jak hodnotíte stav oplocení pozemků? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

- Líbí se mi původní transparentní oplocení (nízké betonové dílce případně zvýšené pletivem nebo živým plotem)

Otázka č. 9: Myslíte si, že oplocení u předzahrádek řadových domů je nezbytné, tam kde je minimální mezera mezi domem a chodníkem?

- Nevím

Otázka č. 10: Souhlasíte s tím, že charakter zástavby by se měl chránit pomocí stanovení zásad stavebních úprav objektů (např. katalog barev fasád, katalog plotových výplní, atd...)?

- Myslím si, že by to pomohlo ke zkvalitnění estetické stránky zástavby

Otázka č. 11: Jste pro zachování (navrácení) původního stylu zástavby, která odpovídala zahradnímu městu Spořilov ve 30. letech minulého století, či pro moderní styl odpovídající dnešním trendům?

- Spíše pro původní styl ze 30. let minulého století

Otázka č. 12: Jaká míra reflexe původního způsobu zástavby je dle Vašeho názoru správná?

- Částečná regulace - připustit změny a zároveň respektovat historický kontext i aktuální potřeby obyvatel

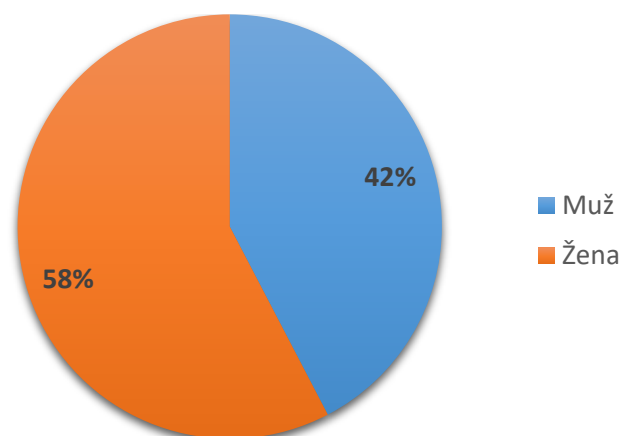
Otázka č. 13: Prostor pro Vaše připomínky a náměty

- Jakkoli by se mi líbil výsledek částečné regulace, betonové ploty, jednotná barva fasád atd., neznamená to, že jsem pro její zavedení - Spořilov už se nikdy nestane skanzenem, změn je tam víc než by šlo vrátit, a je na to zkrátka pozdě. Vlastníkům dnes už není možné přikázat, aby vrátili objekty a zahrady blízko původnímu vzhledu... (Podotýkám, že na Starém Spořilově nebydlím a tudíž by mě regulace osobně neomezila.)

4.4. GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ

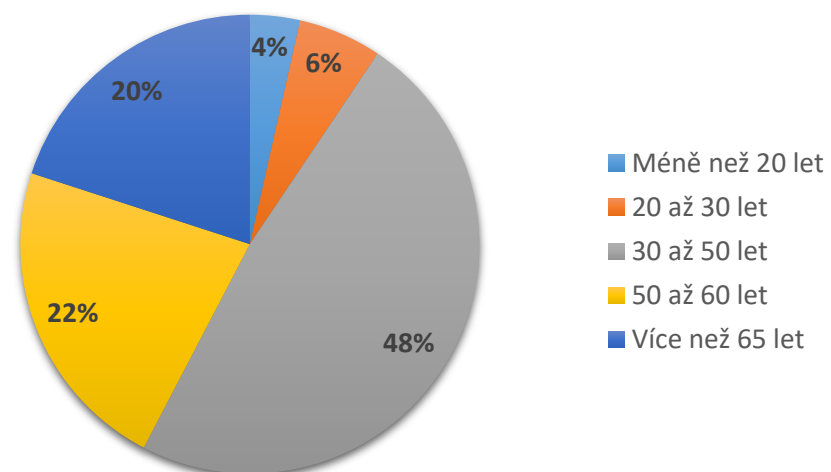
Otázka č. 1: Pohlaví respondenta

Graf č. 1 – Graf zobrazující poměr odpovídajících žen a mužů

Dotazník v konečném výsledku vyplnilo více žen, než mužů a to v poměru 49 žen ku 36 mužů. Ačkoliv byla anketa zamýšlena tak, aby byla co nejvíce objektivní. U výběru respondentů se to bohužel úplně dodržet nepovedlo, nicméně tento fakt nemá na získané výsledky žádný vliv.

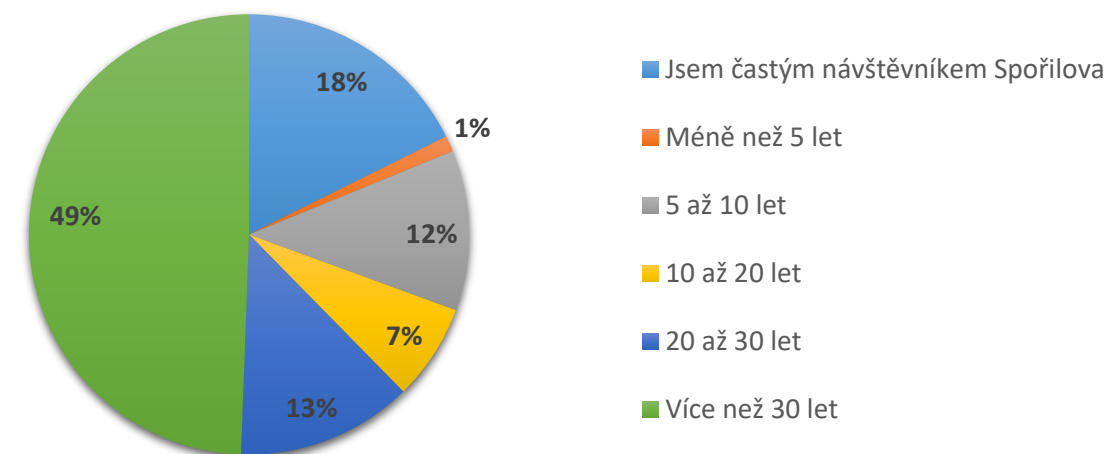
Otázka č. 2: Věk respondenta

Graf č. 2 – Graf zobrazující věk respondenta

Z grafu je patrné, že největší zastoupení respondentů je z věkové kategorie 30 až 50 let. V této kategorii vyplnilo dotazník 41 mužů a žen. Dále dotazník vyplnilo 19 lidí ve věku 50 až 60 let a 17 lidí starších 65 let. Poslední zmíněná kategorie je vnímána jako nejcennější, z prostého důvodu, kterým je jejich znalost historie Spořilova. Rozhovory s nimi byli velmi cenné při zpracování této práce.

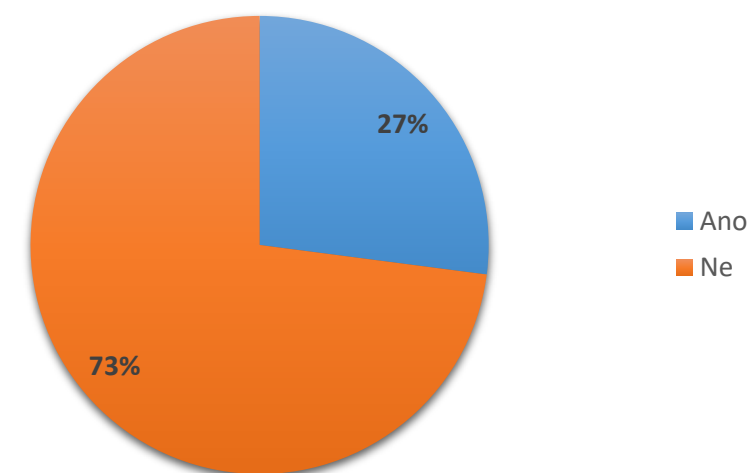
Otázka č. 3: Jak dlouho bydlíte na Spořilově?

Graf č. 3 – Graf zobrazující jak respondenti dlouho bydlí na Spořilově

Tato otázka byla opět klíčová pro získání reprezentativních výsledků a jsem rád, že hlavní podíl 49% respondentů žije na Spořilově více než 30 let. Druhou nejpočetnější skupinu respondentů tvoří 15 lidí, kteří navštěvují Spořilov pravidelně.

Otázka č. 4: Narodil(a) jste se na Spořilově?

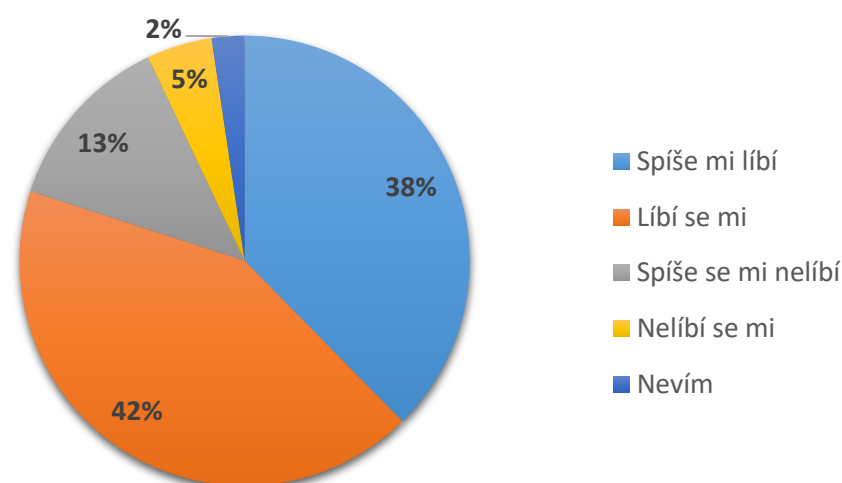

Graf č. 4- Graf zobrazující poměr mezi rodáky a lidmi, kteří se na Spořilov přistěhovali

Z 85 účastníků se na Spořilově narodilo 23 lidí, což tvoří přibližně jednu třetinu všech účastníků. Online dotazník z webových stránek Spořilova vyplnilo z této kategorie celkem 80% lidí. Z tohoto faktu usuzuji, že lidé na Spořilově, především pak ti starší, mají opravdu zájem o dění na Spořilově a také o zlepšení neuspokojivého stavu architektury.

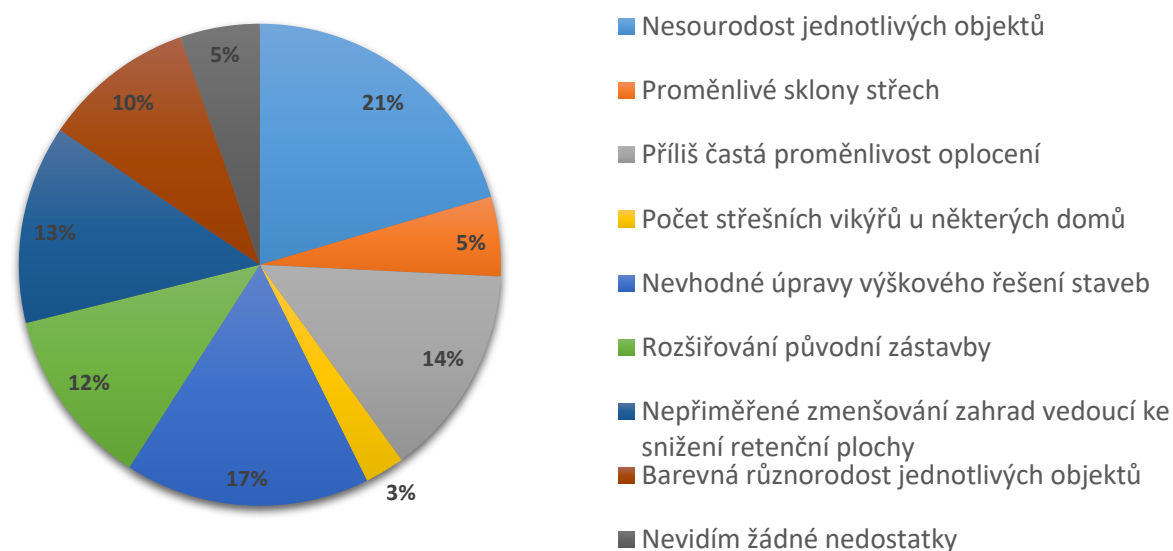
Otázka č. 5: Jak jste spokojen(a) se současným stavem architektury Spořilova?

Graf č. 5 – Graf spokojenosti obyvatel se současným stavem architektury Spořilova

Tento graf potvrzuje, že obyvatelé Spořilova jsou ve větší míře spokojeni se současným stavem Spořilova. Celkově je spokojeno 68 lidí což odpovídá 80% dotazovaných. Pouhých 18% vnímá místní stav negativně. Dva respondenti si neudělali názor a zvolili odpověď - nevím.

Otázka č. 6: V čem vidíte největší problém současné zástavby? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

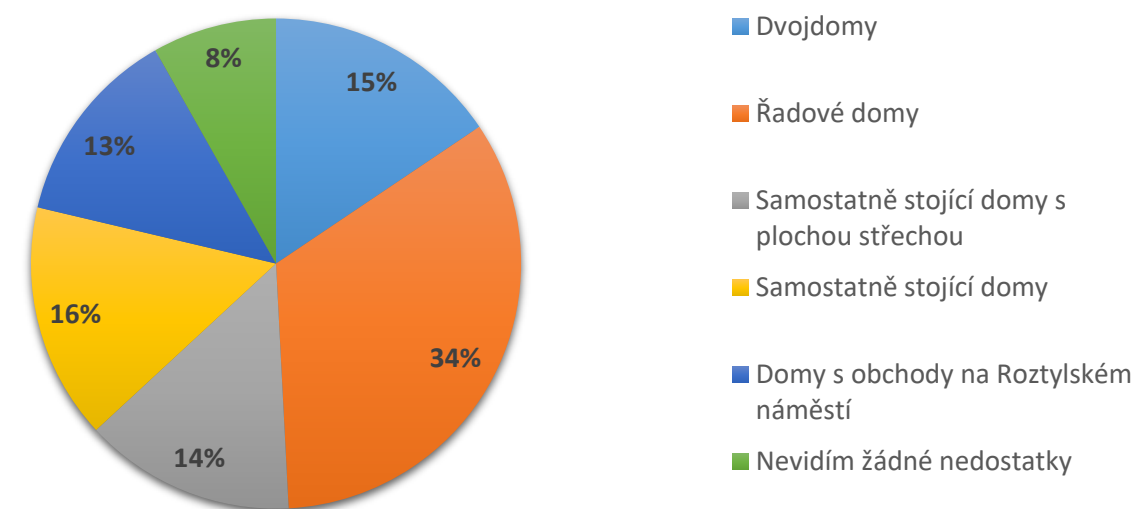
Graf č. 6 – Graf vnímání jednotlivých problémů obyvateli

Otázka č. 6 se zabývá vnímáním Spořilova a jeho okolí z pohledu obyvatel. Respektive zda si uvědomují, že některé problémy skutečně existují. Ačkoliv v předchozí otázce většina dotazovaných

odpověděla, že je spokojena se současným stavem, v otázce č. 6 tuto odpověď potvrdilo pouhých 12 lidí z původních 68 respondentů. Těchto 12 lidí zvolilo odpověď – nevidím žádné nedostatky. Z grafu je názorně vidět, že obyvatelé Spořilova vnímají současné nedostatky, ale v celkovém měřítku pro ně nejsou tak důležité, aby jim zkazily názor na vzhled Spořilova. Mezi nejčastěji označované problémy patří – nesourodost jednotlivých objektů a nevhodné úpravy výškového řešení staveb. První zmíněná odpověď byla označena 46 krát, druhá odpověď 37 krát. Nejméně dotazovaným obyvatelům vadí proměnlivost střech a počet střešních vikýřů u některých domů. Tyto 2 odpovědi byly zmíněny ve všech dotaznicích celkem 18 krát.

Otázka č. 7: U kterého typu domu vidíte největší množství nedostatků/prostoru ke zlepšení?

(možnost zaškrtnout více odpovědí)

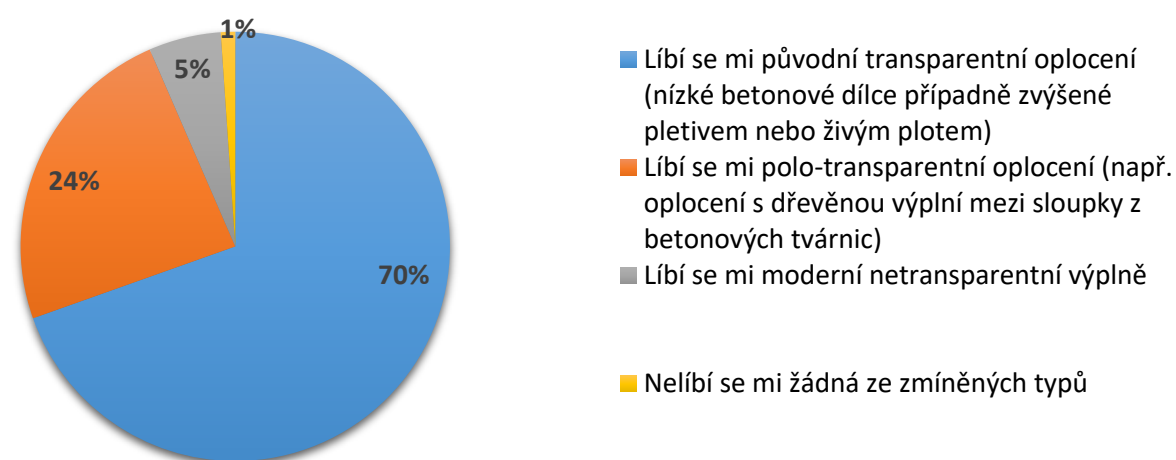

Graf č. 7 – Graf zobrazující vnímání jednotlivých typů domů z pohledu prostoru pro zlepšení/zhoršení

Dle průzkumů a také díky zpracování bakalářské práce v oblasti Spořilova, dopadla tato otázka dle předpokladů. Největší prostor pro zlepšení případně pro zhoršení, vnímají obyvatelé v oblasti řadových domů. Celkem tato odpověď byla zvolena 41 krát. Odpověď – nevidím žádné nedostatky byla označena 10 krát. Množství odpovědí u zbylých možností se pohybovalo v rozmezí 17 – 19. Díky názoru obyvatel a po konzultaci s vedoucím diplomové práce bylo zvoleno zaměření primárně na řadové domy.

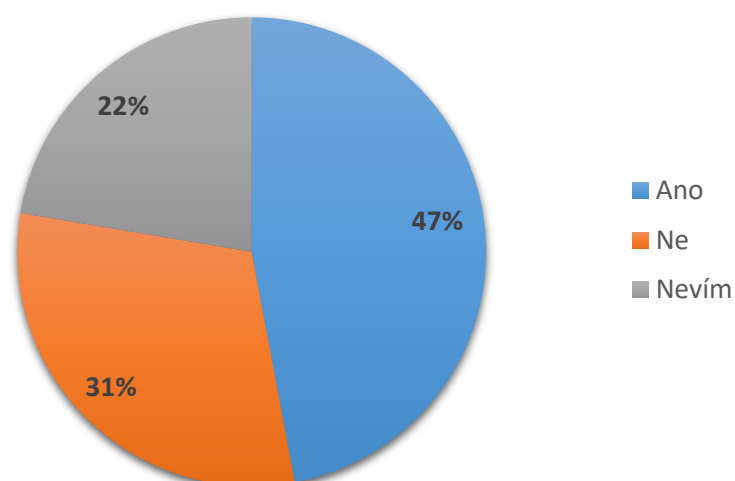
Otázka č. 8: Jak hodnotíte stav oplocení pozemků? (možnost zaškrtnou více odpovědí)

Graf č. 8 – Graf hodnocení oplocení pozemků

Z grafu je patrné, že obyvatelé se spíše přiklánějí k původnímu transparentnímu oplocení, než k moderním neprůhledným výplním. Odpověď – Líbí se mi původní transparentní oplocení, zazněla celkem 64 krát. Netransparentní oplocení se líbí 5 lidem. V této otázce nebyl definován konkrétní typ oplocení. Náзор na oplocení se může lišit použitím různých materiálů, vytvořením objemnějších sloupků či barvou transparentní výplně. Pro získání prvotních dat, se kterými se bude dále nakládat, tato otázka posloužila a splnila očekávání.

Otázka č. 9: Myslíte si, že oplocení u předzahrádek řadových domů je nezbytné, tam kde je minimální mezera mezi domem a chodníkem?

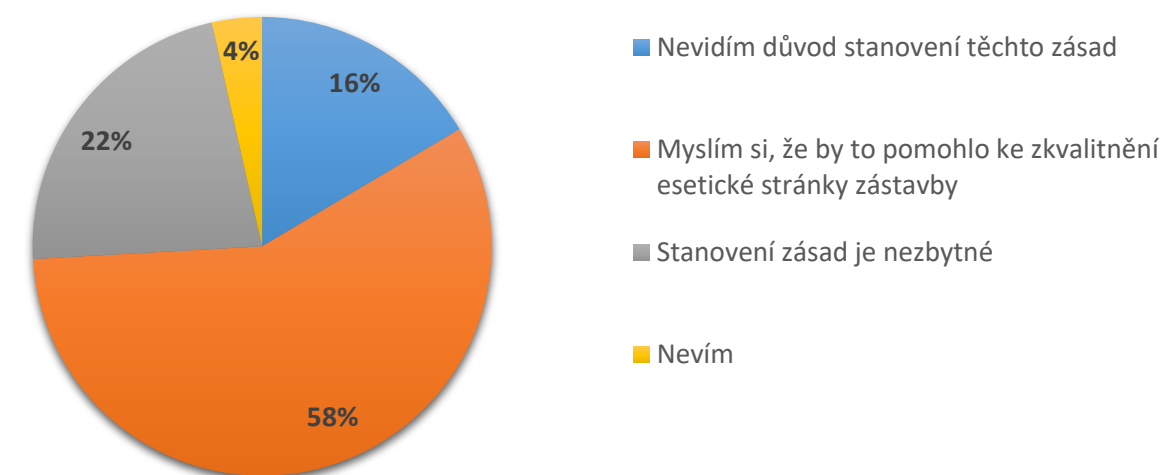

Graf č. 9 - Graf nutnosti oplocení předzahrádek

Otázka zda zachovat oplocení u předzahrádek řadových domů, tedy u vstupu do objektu kde v některých případech vzdálenost zádveří od hranice katastru nepřesahuje více než 1 metru je velice

kontroverzní. Můj osobní názor a názor vedoucího této diplomové práce se shoduje v tom, že je to zbytečné a nesmyslnou formou je zabráněno optické otevřenosti ulice. V případě odstranění oplocení v některých ulicích, by po dalších úpravách mohl vzniknout společný prostor pro auta a pěší. Případně by se „zvětšením“ uličního prostoru mohla vyřešit situace s parkováním, která je v současné době na žalostné úrovni. Při pohledu na stav vozovek a komunikaci pro pěší je viditelné, že jsou nutné stavební úpravy, tudíž by se při zkoordinování těchto dvou úkonů dala situace parkování vyřešit. Z výsledků ankety je však patrné, že tato teoretická úvaha není proveditelná, jelikož 40 lidí je přesvědčeno, že oplocení předzahrádek je nutné, 19 lidí nemá jasný názor a zbylých 26 respondentů si myslí, že oplocení předzahrádek je zbytečné. Po rozhovorech s místními na farmářských trzích mi bylo řečeno, že na oplocení jsou zvyklí, případně že je chrání před vandaly. Zároveň mi bylo řečeno, že dostavba zádveří vzhledem k dispozici a velikosti domu je nezbytná. Otázkou však zůstává, zda by obyvatelé byli ochotni změnit názor po prezentování možných změn či nikoliv. Případně, zda by zvážili možnost zachování oplocení předzahrádek, avšak podstatně nižších – připomínající anglický styl předzahrádek na předměstí.

Otázka č. 10: Souhlasíte s tím, že charakter zástavby by se měl chránit pomocí stanovení zásad stavebních úprav objektů (např. katalog barev fasád, katalog plotových výplní, atd...)?

Graf č. 10 – Graf zobrazující názor obyvatel na nutnost stanovení zásad ochraňujících hodnoty v území

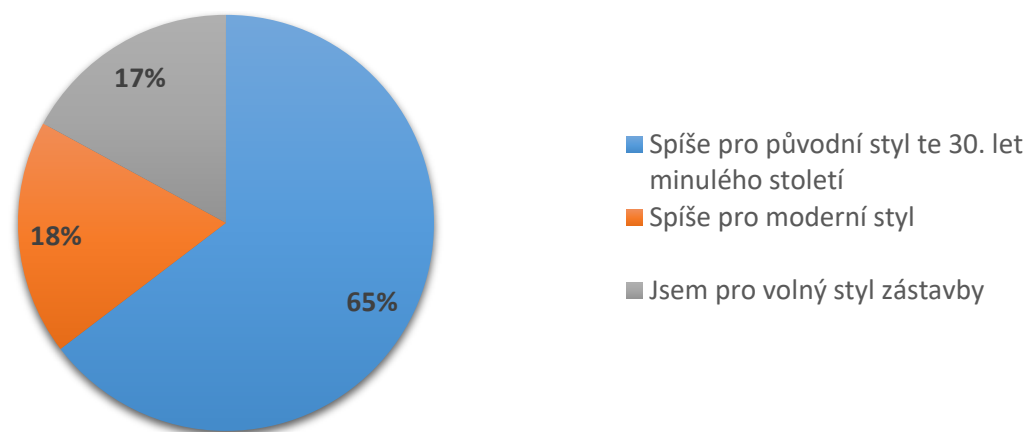
Otázka č. 10 byla navržena v kontextu z bakalářskou prací, kde byla určitá část věnována regulaci stavebních úprav. Na tuto otázku kladně odpovědělo 49 respondentů. Naopak 14 lidí si myslí, že

stanovení těchto zásad je zbytečné. Nutno podotknout, že tyto zásady jsou pouze charakteru doporučení, nikoliv nařízení.

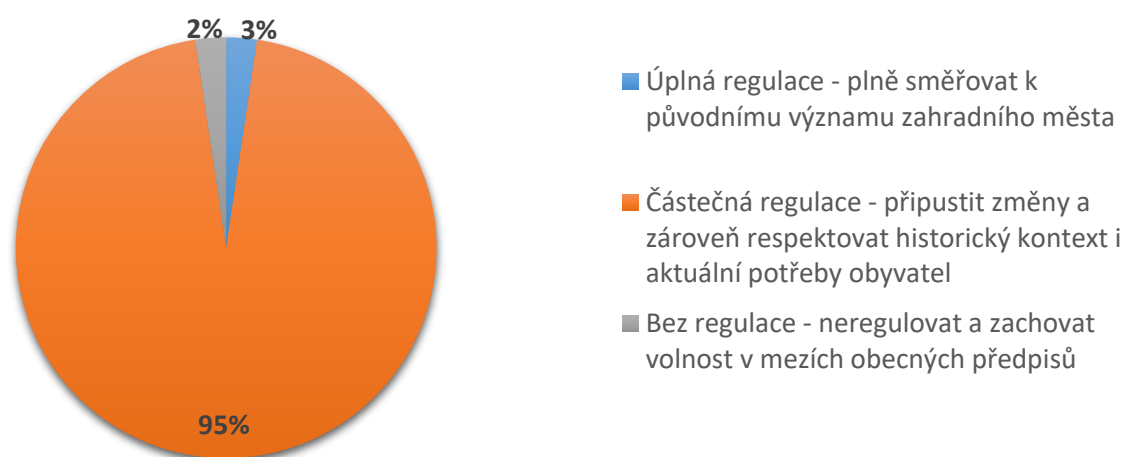
Otázka č. 11: Jste pro zachování (navrácení) původního stylu zástavby, která odpovídala zahradnímu městu Spořilov ve 30. letech minulého století, či pro moderní styl odpovídající dnešním trendům?

Graf č. 11 – Graf zobrazující preference obyvatel v oblasti architektury

Dle grafu je patrné, že většině obyvatel se líbí původní styl zástavby z 30. let. Tuto odpověď zvolilo 53 dotazovaných. Otázka nemá primárně vliv na hodnocení aktuálního stavu Spořilova, spíše je charakteru informativního, tedy jakým směrem se diplomová práce v úrovni návrhu má směřovat.

Otázka č. 12: Jaká míra reflexe původního způsobu zástavby je dle Vašeho názoru správná?

Graf č. 12 – Graf míry reflexe, která je dle obyvatel správná

Výsledky této otázky nejsou překvapující, jelikož odpověď – částečná regulace, byla předpokládána. Téměř šokující však je, že částečnou regulaci zvolilo 81 respondentů, což tvoří 95% všech

zúčastněných. V tento výsledek jsme s vedoucím diplomové práce sice doufali, ale celkový výsledek předčil naše očekávání.

4.5. ZÁVĚREČNÉ SHRNU TÍ ANKETNÍHO ŠETŘENÍ

Dotazník probíhal ve 3 formách distribuce. Formou online dotazníku, tištěného dotazníku, který byl dostupný v místní kavárně na Roztylském náměstí a formou rozdávaní dotazníků na farmářských trzích. Celkově anketa splnila předpoklady co do výsledků, tak do získání reprezentativního vzorku. V konečném součtu anketu vyplnilo 85 lidí, což převýšilo odhadovaný předpoklad, který byl stanoven na minimální počet 50 vyplněných dotazníků. Definování kladených otázek bylo upravováno do finálního stavu tak, aby otázky byly co nejvíce neutrální a nenaváděly respondenta k určité odpovědi.

Hlavní myšlenka proč dotazník vznikl, bylo ověřit, zda mají obyvatelé Spořilova zájem o změnu, či jsou spokojeni s aktuálním stavem architektury, nebo zda změnu vůbec nehledají. Prvním krokem pro získání relevantních dat byl výběr respondentů, který byl dle mého subjektivního názoru pestrý co do věku, tak i do délky pobytu na Spořilově. Samozřejmostí je, že nejcennější odpovědi jsou z kombinace těchto dvou aspektů. Tedy ideální respondent je člověk spadající do věkové kategorie 65+, který žije na Spořilově od narození. Názor však může být i z druhého úhlu pohledu, tedy že ideální respondent je mladý člověk, který chce na Spořilově prožít život a založit rodinu. Nicméně, pro mne jako autora diplomové práce je nejcennější první zmíněná kategorie, tedy lidé staršího věku žijící na Spořilově od narození. Důvodem jsou jejich znalosti a přirozená vnitřní vazba k zachování Genia loci. Dá se předpokládat, že architektura se v průběhu let bude opět měnit a otázkou pouze zůstává, k jakému stavu je vhodné směřovat.

Výsledky ve většině případů nebyly výrazně odlišné a splnily předpoklady. Největší rozdíl oproti předpokladu byl jednoznačně u 12. otázky, kde se na odpovědi shodlo 81 respondentů z celkových 85. Zajímavé bylo sledovat odpovědi jednotlivých vyplněných dotazníků. Bylo vidět, že ze začátku má respondent názor, který se v průběhu některých otázek měnil. Tento „jev“ byl nejvíce zřetelný u otázek č. 5 a č. 6, kde respondent nejdříve odpovídal na otázku, jak se mu líbí architektonický stav Spořilova a následně odpovídal v otázce č. 6 na dotaz ohledně vnímaných problémů.

Z finálních výsledků je patrné, že lidé problémy architektury zaznamenávají a co je podstatné – chtějí změnu. Většinu obyvatel se líbí spíše původní styl architektury než moderní styl, což může být dáno i neznalostí trendů, které by se hodily do nových i původních nezměněných částí Spořilova. V navrácení původního stavu architektury také hovoří výsledky z otázky ohledně oplocení, kde většina hlasovala pro původní transparentní oplocení. Poslední otázkou bylo zjištěno, že se sice obyvatelům líbí původní architektura, ale nejsou ochotni se jí podřítit úplně a hledají jistý kompromis, který by mohl vzniknout v kombinaci původního architektonického stavu a respektování dnešních životních potřeb obyvatel.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, dotazník byl vystaven na internetových stránkách Spořilova, v tištěné podobě v místní kavárně a v neposlední řadě byl rozdáván na místních trzích. Jako nevhodnější formu považují online dotazník, jelikož měl respondent zaručenou 100% anonymitu a zároveň měl dostatek klidu na vyplnění. Nejvíce dotazníků s vyplněným prostorem pro připomínky vzniklo právě z online dotazníku, což bylo bezpochyby dosaženo díky dostatku času na vyplnění. Doplnující otázku, kde měli respondenti možnost napsat svoje připomínky a nápady využilo celkem 23 lidí.

Z celkového pohledu hodnotím výsledky ankety za uspokojivé a přínosné. Těší mě také zájem obyvatel o dané téma na farmářských trzích a jejich sdílnost v souvislosti s řešenými problémy. Ačkoliv bylo rozdáno více dotazníků v tištěné podobě a online dotazník byl zobrazen několikanásobně víckrát než bylo získáno vyplněných dotazníků, doufám že anketa splnila svůj sekundární účel. Tedy že donutila některé obyvatele k zamyšlení, kde vlastně žijí a že mohou okolní prostor vnímat i z trochu jiného pohledu.

5. KVALITA A PROBLÉMY PŮVODNÍHO NÁVRHU ZÁSTAVBY

Spořilov vznikl ve 30. letech minulého století. Jeho hlavní idea spočívala ve výstavbě levných bytů a rodinných domů pro méně zámožné obyvatelstvo. Tato myšlenka samozřejmě mohla být docílena pouze v případě akceptování různých ústupků, jako jsou použité materiály, tedy méně trvanlivé či co se týče velikosti obyvatelných prostor. Dnešní potřeby obyvatel se samozřejmě změnilo oproti těm, které měli obyvatelé za první republiky. Doba se změnila a je nutno zmínit krom soukromých

pozemků také veřejné prostranství. V době výstavby připadalo na jeden automobil 3 138 obyvatel, podle statistického úřadu v 31. 12. 2011 připadal v Praze jeden automobil na 1,88 obyvatel. Dnes, o 7 let později, je toto číslo dozajista menší. Na Jižní spojce, tedy na okraji Spořilova, denně projede přes 150 tisíc vozů. Množství vozů se negativně projevuje na místním stavu vozovek, přistavování garáží na soukromých pozemcích, dláždění zahrad či na vnímání ulic z pohledu pozorovatele, který doslova vnímá ulice plné automobilů. U řadových domů je problém, že automobily není možno odstavit do přilehlé garáže, případně na parkoviště v docházkové vzdálenosti domů. Zároveň se neúměrné množství aut projevuje ve vnímání primární složky veřejného prostranství a pohlcuje původní přednost těchto prostor, tedy zeleně. [3] [6]

K zachování historických kvalit zástavby je nutno přistupovat střízlivým způsobem a je nutno hned z kraje stanovit co je možné a co zůstane pouhou fikcí. Jak bylo zmíněno, potřeby obyvatel se mění a nároky na prostory se zvětšují. V dnešní době je téměř nemožné vměstnat plnohodnotnou rodinu, například čtyřčlennou, do prostor typického řadového domu. Je tedy jasné, že domy se i nadále budou měnit a bude se jejich objem zvětšovat. Nicméně největší apel je na samotné majitele. Pokud chtějí žít v honosných domech, pak pro ně koupě prostého domu na Spořilově a následná značná modifikace není dle mého názoru vhodná. Tito lidé by měli zvážit koupi pozemku v okrajových částech Prahy, kde Genius loci nemá takový význam a hodnotu, a nezhodnocovat Spořilovského ducha. Zvětšování hmot jednotlivých domů je něco, čemu se nedá zabránit a je třeba tyto zásahy respektovat, jak z pohledu náhodného pozorovatele, tak z pohledu majitelů nemovitostí. V současné době jsou na Spořilově i zdařilé rekonstrukce, ty jsou však pořád ve velice malé míře oproti těm nezdařilým, které pozornost člověka získají snadněji. [6]

Architekti Vlastimil Brožek a Karel Polívka přistupovali k návrhu domů na tehdejší dobu mimořádně nadčasově. Dobové fotografie, a i některé dochované původní domy, ukazují jednoduché tvary bez zbytečných extravagantních prvků. Domy měly sedlovou, případně valbovou střechu, s typickou střešní krytinou terakotové barvy. Výjimku tvořily tzv. viladomy, které měly plochou střechu. Tento typ však není na území Spořilova dominantní. Střídmá architektura vytvořila dokonalou harmonii mezi domem a zelení. Hlavní roli v prostoru hrála zeleň, až sekundárně domy. Tento záměr podtrhla volba barevnosti fasád, která nebyla nijak výrazná a byla zvolena do odstínů šedi. Prvky, které krásu jednoduchosti podtrhly, byly například okrasné římsy či sjednocené členění

okenních výplní. Předzahrádky řadových domů, obsahovaly sjednocené oplocení s transparentní výplní, doplněné o nízkou podezdívku. Toto oplocení bylo v části zahrady v některých případech doplněno o vzrostlou zeleň. V dnešní době se tato původní celistvost sousedních oplocení doslova vypařila a transformovala se do změti nespočtu druhů, velikostí a barev. Oplocení předzahrádek je díky expanzi domu v podobě záďveří, v některých případech doslova do očí bijící a zbytečné. Použití nízkého oplocení, pokud je skutečně třeba, je v těchto případech nezbytné. [3]

Situaci dobře popisuje následující úryvek z knihy Spořilov – Největší zahradní město Velké Prahy

„Pokusíme-li se o bilanci, které hodnoty Spořilova byly ztraceny, nebo alespoň silně narušeny, vyvstane jako první unitas multiplex, jednota v rozmanitosti. Citlivá rovnováha je stále silněji, jak narůstají ekonomické i materiálové a technologické možnosti majitelů, porušována ve prospěch rozmanitosti. Klidný rytmus skladby jednoduchých hmot atakuji chaotické drúzy přístavků a nástaveb. Padl jednotný modul oken, umožňující solidní variabilitu devíti velikostí, padla výrazová blízkost fasád, daná nejen jednotou stylu a typů, ale také společnou omítkou Orlit, občas doplněnou pásy režného zdiva. Do důstojné šedi, vytvářející vhodné referenční pozadí rozmanitostí vegetace, vpadla často agresivní nová barevnost fasád. Rozchod s duchem sdíleného prostředí nejnázorněji ilustrují tristní příklady individualizace dříve jednotných fasád sdružených a řadových domů, dnes pokrácených ostrými švy mezi rozdílnými barvami, materiály a formáty výplní otvorů. Detailní degradace prvků prostředí může být nebezpečnější než velké stavební akce, postupuje nenápadně, plíživě. Přitom má kumulativní účinek a hrozí, že práh, za nímž leží nevratná ztráta celku, může být překročen bez větších varovných příznaků. Přehlédnout nelze expanzi privátního a jeho opevnění vůči veřejnému. Úsilí o jednotné ploty sice na Spořilově v meziválečné periodě nedopadlo úspěšně, ale sousedská atmosféra zahradního města, využívajícího spíše pozitivní stránky mechanismů sociální kontroly, vylučovala jiný plot než ten transparentní. Přidávání neprůhledných zástěn, nahrazování plotů plnými zdmi a jejich zvyšování lze už chápat jako negaci smyslu prostředí, a tedy jev sociálně-patologický. Většina prostorové expanze směřuje do nitra bloků, zmenšuje plochu zahrádek, obestavuje hospodářské uličky případně privatizuje jejich polo-veřejný prostor. Stále citelněji se ale dotýká i prostoru veřejného, především likvidaci polo-veřejné zóny předzahrádek, která zprostředkovávala přechod od veřejného k soukromému, a osleповáním uličních fasád.“ [6]

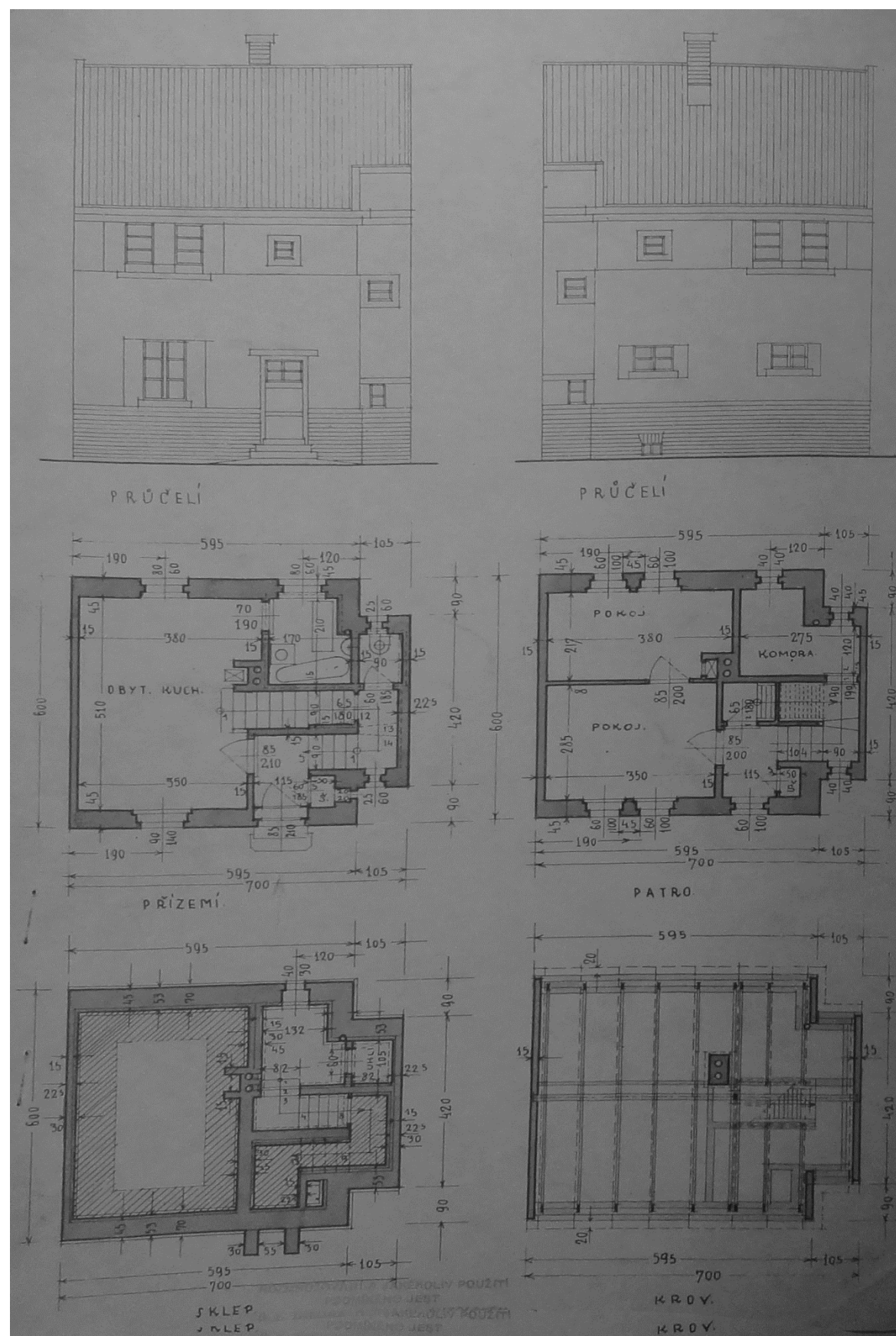

Obrázek č. 9 - Historická fotografie původní zástavby Spořilova, pohled z ulice, rok 1928, zdroj: sporilov.info

Obrázek č. 10 – Průběh výstavby viladomu, zdroj: kniha: Spořilov – Největší zahradní město Velké Prahy, 2015

Obrázek č. 11 – Dobový výkres rodinného domu, zdroj: soukromý archiv p. Jindřicha Vaňka (Občanské sdružení Spořilov)

DOPŘEJTE SOBĚ KLIDU VE ZDRAVÉM, ÚČELNÉM A
HYGIENICKÉM BYTĚ! SVÝM DĚTEM BEZPEČNÉHO
POHYBU NA SLUNCI A ČISTÉM SVĚŽÍM VZDUCHU!

VÍTÁME VÁS
K ZAJÍMAVÉ NEZÁVAZNÉ PROHLÍDCE NA SPOŘILOVĚ!

Obrázek č. 12 – Propagační leták na prohlídku Spořilovské zástavby, zdroj: soukromý archiv p. Jindřicha Vaňka (Občanské sdružení Spořilov)

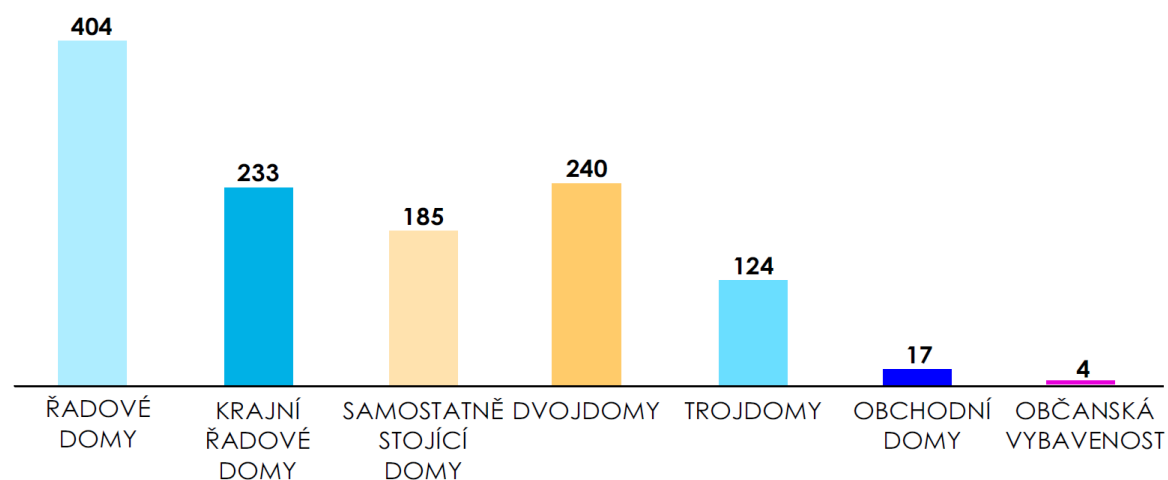
5.1. LOKALIZACE TYPŮ RODINNÝCH DOMŮ A JEJICH ZASTOUPENÍ

Důvod proč se diplomová práce zabývá primárně řadovými domy, je díky četnosti výskytu na území Spořilova. Vpravo je možno vidět dispozice typického, původního domu, která se v průběhu let často kompletně modifikovala. Řadový dům se rozlišuje na typy A, B, C, přičemž typ A je nejmenší. Vpravo je k vidění, jak takový dům vypadá. Typ A byl navržen jako podsklepený, s půdou nebo půdní komorou, s koupelnou, toaletou, ložnicí a obývacím pokojem. Jedná se o nejkromnější typ domu s jedním pokojem. Koncové řadové domy se od prostředních neliší. Jednotlivé typy řadových domů se od sebe liší počtem pokojů, nejprostornější je řadový dům typu C. [2]

Na Spořilově se vyskytují rovněž dvojdomy, trojdomy a domy s plochou střechou. Poslední zmíněný typ je znám pod pojmem viladům. Na Roztylském náměstí se nachází ojedinělý typ domů, jedná se o domy obchodní. Níže je vidět graf zastoupení jednotlivých typů domů. Řadové domy nebyly rozlišeny podle jednotlivých typů, ale pouze v závislosti zda se jedná o dům prostřední nebo koncový. Koncové domy jsou náchylnější na možnou expanzi do zahrady, proto byla jejich barva odlišena.

Na další straně se nachází výkres funkčního využití území včetně typologie staveb, kde jsou barevně odlišeny typy domů – řadový dům, koncový dům, dvojdům, trojdům, samostatně stojící dům, obchodní dům a domy občanské vybavenosti. Barevnost byla volena logickou formou dle příbuznosti domů. Veřejné prostranství bylo odlišeno dle frekventovanosti z pohledu řidiče i chodce. V příloze diplomové práce jsou mapy v plné velikosti.

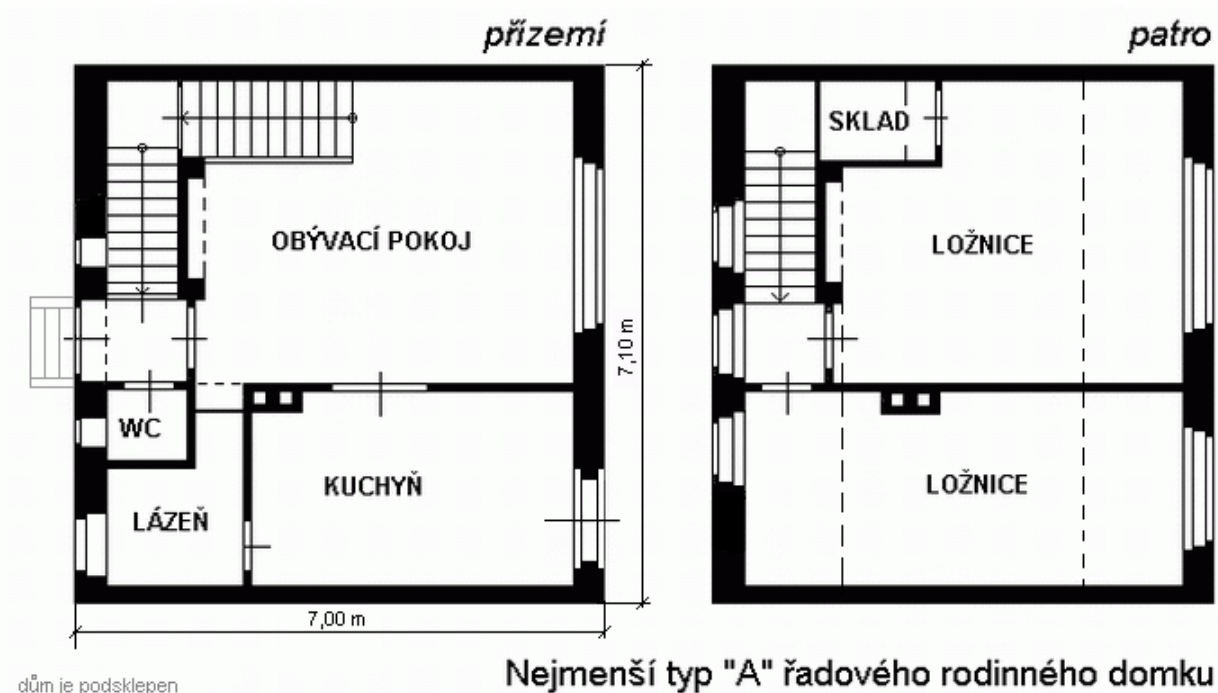
ZASTOUPENÍ JEDNOTLIVÝCH DOMŮ NA ÚZEMÍ STARÉHO SPOŘILOVA

Graf č. 13 – Graf četnosti typů domů na Spořilově

Obrázek č. 13 – Řadový dům typu A s dostavěným zádveřím, autor: Miroslav Preclík

dům je podsklepen

Obrázek č. 14 – Půdorys řadového domu typu A, zdroj: www.prostor-ad.cz

6. MANUÁL DOPORUČENÝCH STAVEBNÍCH ÚPRAV PRO ÚZEMÍ STARÉHO SPOŘILOVA

6.1. ÚVOD A MOTIVACE VZNIKU MANUÁLU

Spořilov, především pak Starý Spořilov, byl vždycky charakteristický svojí jednoduchostí a dokonalou promyšleností, o kterou se postarali architekti Bertl a Barek. Hlavním rysem Spořilova byla otevřenost prostoru, doplněná o velké množství zeleně. Právě množství zeleně poskytovalo lidem psychickou pohodu a dokonalou rovnováhu mezi rušným městem a klidem přírody. Pojem zahradní město, které je mnohdy vykládáno jako prostor na rozmezí mezi venkovem a městem, definoval na konci 19. století Sir Ebenezer Howard. Zeleň jako taková má krom pozitivních účinků na lidskou mysl, také kladné vlastnosti v podobě možnosti přirozenou cestou vsakovat dešťovou vodu, ochlazovat své okolí a vytvářet příjemnější mikroklima než jaké má zastavěné území. V neposlední řadě má také značný vliv na kvalitu ovzduší. [6] [2]

V historii bylo běžné, že při procházení se po ulicích Spořilova, měl návštěvník možnost vidět bohaté zahrady plné vzrostlých stromů skrze transparentní oplocení, v některých případech doplněné o živý plot. Řadové domy byly v dostatečné vzdálenosti od hranice pozemku tak, aby předzahrádka dávala smysl a nebyla pouhým prostorem pro rozšíření zástavby. Ulice byly prostorově otevřené a po vizuální stránce sjednocené, oplocení na celém území mělo stejné rozměry a tvar.

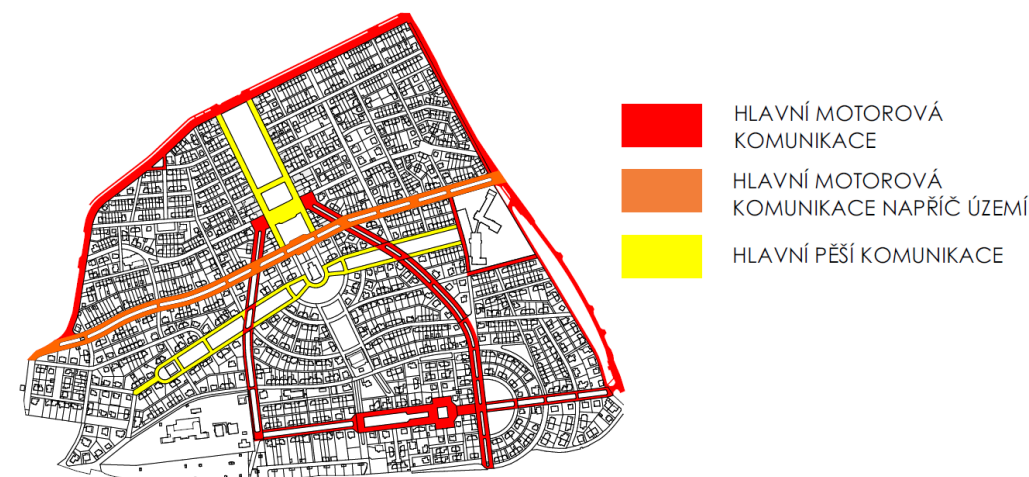
Dnes jsou tyto hodnoty na celém území jen pouhou vzpomínkou a myšlenka na změnu k původnímu stylu zahradního města pouhou fikcí. Zahrady již nehrají tak pestrou rozmanitostí jako dříve, vzrostlé stromy nejsou tak často viditelné jako na dochovaných fotografiích. Mnohem častěji jsou k vidění vydlážděná místa pro stání nebo přistavěné garáže. Do tohoto stavu se místní architektura vyvinula ze změn potřeb uživatelů, které se v průběhu let výrazně změnily. Ať už je brán v potaz výrazný nárůst automobilů či větší prostorové nároky na bydlení. Tyto kroky jsou samozřejmě logické a není možno jim jakýmkoliv způsobem vzdorovat. K čemu je však možné přistupovat s větším rozmyslem, je způsob jednotlivých zásahů do Spořilovské architektury. Není dobře možné, aby oplocení u každého domu bylo unikátní a jedinečné, protože tím vzniká optická dezorientace,

kteřá nemá s původní ideou Spořilova nic společného. Zároveň není možné, aby jednotliví majitelé přistupovali k rekonstrukci svého obydlí individuálně, či způsobem „na soukromém pozemku si můžu dělat, co chci“. V případě neuvědomění si těchto základních principů a hodnot, spěje Spořilov jako takový do zapomnění.

Manuál doporučených stavebních úprav si neklade za cíl být nařizovacího, regulačního charakteru, ale pouze charakteru doporučení. Má sloužit především pro obyvatele, kterým není lhostejná historie Spořilova a také těm kterým není lhostejné vytracení Genia loci. Hlavní ideou manuálu je obyvatelům ukázat na názorných příkladech jaká řešení jsou správná a jaká nikoliv. Pokud se vytratí původní kvality a hodnoty v území, a pokud místní domy skoupí investoři za účelem zisku v souvislosti s expanzí domů, nebude jednat co chránit, ale nebude ani pro koho chránit.

6.2. FUNKČNÍ MĚSTO

Pod pojmem funkční město se skrývá území, kde platí jistá pravidla a souvislosti, které jsou v symbióze a vzájemně si nerozporují. Jedná se například o vyváženost poměru automobilů a parkovacích míst, či o poměr zastavěného území ku množství zeleně. Území Spořilova je specifické v tom, že dle této definice se na Spořilově dají najít místa, která spolehlivě fungují, ale naopak i místa, která jsou v naprostém rozporu. Na obrázku níže jsou barevně odlišeny hlavní silniční a pěší proudy. V těchto oblastech by měl být brán zřetel na výběr kvalitního mobiliáře. Oranžová oblast představuje silniční tah procházející středem území. Zde je vhodné pro zklidnění dopravy a omezení tranzitu zřídit zklidňující prvky dopravy, například v podobě retardérů.

Obrázek č. 16 – Náhled na hlavní komunikace Spořilova

6.3. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Největší veřejný prostor Spořilova – Roztylské náměstí, je zároveň logicky i hlavní místo pro setkávání. Právě toto náměstí je dle subjektivního názoru téměř ideální příklad fungujícího prostoru. Náměstí plní primární funkci, tedy setkávání lidí. Oproti největšímu Českému náměstí – Václavskému náměstí v Praze, které tuto funkci plní pouze v případech pořádání demonstrací, oslav atd... V roce 2014 byla dokončena fontána parku, která v letním období slouží jako ochlazení pro děti. Tvoří ji dlážděné prostranství, doplněné o 5 vodotrysků, které stříkají každou čtvrt hodinu 5 minut. Dospělé pak potěší přilehlé lavičky a celkově kulturní prostředí pro trávení času, potkávání se, případně poklidné vypití kávy z přilehlé kavárny. [9] [13]

Po celém Roztylském náměstí, hovoříme-li o parkové části, jsou rozmístěna odpočinková plátěná i dřevěná křesla, která jsou volně k dispozici. V dolní části náměstí se nachází sportovní hřiště, dětské hřiště, pískoviště i hřiště pro nejmenší. Při postupování do kopce se návštěvník dostane do klidové zóny v podobě okolí fontány. V blízkosti fontány, kde končí zatravněná část, dále navazuje prostranství vydlážděné kočičími hlavami. Tento prostor je ideální pro pořádání farmářských trhů a dalších akcí. Na nejvyšším bodě náměstí, v jihovýchodní části se nachází hlavní dominanta veřejného prostoru – Kostel svatě Anežky České.

Obrázek č. 17 – Pohled na fontánu na Roztylském náměstí, autor: Miroslav Preclík

6.3.1. MOBILIÁŘ

Mobiliář území, tedy vybavenost území je jednou z primárních vlastností území, které utvářejí celkový dojem z prostoru. Mobiliář Roztylského náměstí je poměrně rozmanitý, ale má určitý styl který je dodržen. Často se v jednotlivých prvcích objevuje dřevo a tmavý kov. Takto důležité místo si zaslouží kvalitní mobiliář, v tomto případě si myslím, že je vše splněno. Na náměstí se vyskytují 2 typy laviček. Původní lavičky, které jsou v okrajových částech, sice nejsou vzhledově příbuzné, nicméně jejich výskyt není až tak častý a svojí formou na sebe nikterak neupozorňují. Nové lavičky jsou nenápadného vzhledu, v podobě tmavošedé kovové konstrukce s područkami a dřevěnou částí, která plynule přechází ze sedáku do opěradla. Stejně jako lavičky, jsou i koše pravděpodobně od stejného výrobce a jsou ve stejném stylu tmavého kovu doplněného o dřevěné prvky. Po celém prostranství jsou k dispozici dřevěná lehátka, určená k odpočinku. Nově zasazené stromy jsou opatřeny dřevěnou podporou, kovové ochranné skruže, které jsou k vidění v centru Prahy, se zde nenachází. Osvětlení ve zrekonstruované části je jednoduchého přímého tvaru, zakončeného svítící částí. Ve zbylé části náměstí i Spořilova se primárně nachází osvětlení ve tvaru obráceného písmene „L“ – k vidění je v dále na obrázku č. 14. Níže na obrázku č. 15 je pohled na spodní část Roztylského náměstí včetně příkladů mobiliáře.

Obrázek č. 18 – Pohled na mobiliář Roztylského náměstí, autor: Miroslav Preclík

6.3.2. OBECNÉ VNÍMÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTORU

Návštěvníka jakéhokoliv veřejného prostoru nejdříve zaujme samotné prostranství, do kterého vstupuje. Přesněji terénní reliéf, dominanty území a okolí tvořené budovami, které místo obklopují. Ve většině případů si je návštěvník vědom co ho při návštěvě území čeká, protože si dané místo vybral z určitého důvodu, například návštěva dětského hřiště s dětmi. Sekundárně návštěvník věnuje svou pozornost detailům, které dělají prostor zapamatovatelným. Přesněji tedy povrchům a jejich aktuálnímu stavu, zeleni, mobiliáři a veřejnému osvětlení. Říká se, že detaily dělají dobré věci dobrými, u veřejných prostor tomu není jinak.

Následující úryvek se vztahuje k definici veřejného prostranství ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, § 34. [21]

„Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“

Dalo by se tedy tvrdit, že veřejné prostranství jako takové vytváří investor, ve většině případů město. Dojmy, které nabydeme vnímáním a poznáváním místa si utváříme na základě chování uživatelů daného prostoru. Přesněji, vnímáme v jakém stavu jsou například okolní fasády, zda nejsou poničené grafity, vnímáme odpadkové koše, zda nejsou poházené odpadky v okolí. Všechny tyto aspekty ovlivňují naše pocity z daného místa a utvářejí chuť se na dané místo opět vrátit, případně tuto potřebu vyloučí. Zapamatovatelnost daného místa je individuální a souvisí mimo jiné i se zážitky z daného místa, které se však nedají nikterak urbanisticky utvářet ani predikovat. Obvykle však již první návštěva místa rozhodne o případném návratu.

6.3.3. SPECIFIKA VNÍMÁNÍ SPOŘILOVA

Spořilov se v době výstavby nacházel na samotném okraji Prahy, kde došlo k tzv. suburbanizaci. Suburbanizace je pojem znázorňující růst oblastí (suburbii) na okrajích velkých měst, vlivem příchodu nových lidských aktivit, do lokalit ležících mimo centrální zástavbu města a současně v rámci metropolitního území. Suburbanizace je často spojována s výrazně nižším osídlením, než jaké je ve

městě, se zástavbou rozvolněnou, řídkou či rozptýlenou. Charakteristickými obytnými stavbami jsou samostatně stojící, řadové domy nebo jedno až dvoupodlažní rodinné domy s vlastní předzahrádkou a zahradou vytvářející rezidenční zóny. V okolí významných komunikačních os či center setkávání lidí, je typický velký výskyt zeleně v podobě parků či alejí. [15]

Pokud náhodný kolemjdoucí poprvé vystoupí například na autobusové zastávce Severozápadní, tedy na spodní části Roztylského náměstí, pak ho nejprve zaujme mírně stoupající prostorné náměstí, po obvodu lemované domy, které v některých případech plní funkci obchodu. Dále si bezesporu všimne hlavní dominanty, která se tyčí na samotném vrcholu celého prostoru – funkcionalistického Kostelu svaté Anežky České. Dalšími pohledy si začne všimnout častého střídání pochozích povrchů. Střídá se zde asfalt, kamenná dlažba a kočičí hlavy. Kočičí hlavy jsou primárně v částech území, které jsou pojízdné, v některých oblastech jsou poničeny častým poježděním automobilů. Rovněž pozorovatele zaujme stav nevzhledných autobusových zastávek či zastaralého mobiliáře. Pokud se však návštěvník rozhodne pro průchod skrze území, bezesporu jeho pozornost zaujmou zrekonstruované oblasti náměstí, kde se již nachází upravená zeleň doplněná o kvalitní mobiliář. Ve výsledku je Roztylské náměstí čisté a jak již bylo zmíněno v úvodu, je vhodné pro trávení času a setkávání lidí, tedy plní funkci náměstí. Prostory náměstí jsou odpoledne v letní dny doslova zaplněné lidmi.

Obrázek č. 19 – Kostel svaté Anežky České, autor: Miroslav Preclík

Pokud návštěvník na území Starého Spořilova vstupuje z jakékoliv z přilehlých ulic, tak se mu naskytne docela jiný pohled oproti tomu z Roztylského náměstí. Z architektonického úhlu pohledu se dané pocity mění ulicí od ulice, nicméně určité charakteristické znaky zůstávají. Většinu území pokrývají řadové domy s předzahrádkami. Ulice, kde jsou situované předzahrádky a tedy i vstupy do objektu, jsou primární prostory, které má šanci náhodný pozorovatel obvykle navštívit. Odvrácená strana do zahrady je přístupná pouze z hospodářských uliček, které jsou v mnohých případech exkluzivně přístupné pouze pro majitele okolních domů. Součástí předzahrádek je oplocení, které je tak variabilní a ojedinelé, že upoutá pozornost kolemjdoucího prakticky okamžitě. Moderní netransparentní výplně oplocení ve spojení s dostavbou zádveří téměř až k uliční čáře, často vytváří pocit stísněnosti. Volbou transparentních výplní oplocení by se sice nedostavil okamžitý efekt otevřenosti, který již bohužel díky expanzi hmot budov nelze docílit, minimálně by však situaci nezhoršoval. Oplocení bude věnována jedna z dalších kapitol, proto zde tomuto tématu nebude věnována větší pozornost. Veřejný prostor v podobě ulice je tvořen vozovkou a přilehlými pruhy pro pěší. Na většině území se střídá asfaltový povrch v kombinaci s pochozí dlažbou středního formátu. Konkrétně stav komunikace pro pěší je v mnohých případech v neuspokojivém stavu, proto většina pěších využívá k chůzi vozovku.

Kromě stísněnosti ulic si kdokoliv z návštěvníků má možnost všimnout architektury, která sice není ve všech ulicích stejná a dalo by se s nadsázkou říct, že dům od domu je naprostý originál. I tak se dá konstatovat, že se jisté znaky opakují. Je na místě zmínit například barevnou proměnlivost fasád, místy extravagantního charakteru, rozšiřování v podobě dostavby patra či dostavby nevhodných tvarů a rozměrů vikýřů. Na fotografii č. 21 je vidět typický příklad špatné volby barvy fasády, která zbytečně poutá pozornost, v pozadí je možnost vidět kontrast syté modré fasády, která je rovněž zvolena nevhodně. Mobiliář se sice na většině území nemění v tak velké míře, zachovává si však stále svůj vzhled z dob socialismu, který je dnes již přežitkem. Osvětlení spořilovských ulic by si zasloužilo renovaci ve stylu jaký je použit na Roztylském náměstí. Na druhou stranu se kolemjdoucím a především obyvatelům uvnitř území naskytuje možnost procházení se za téměř dokonalého klidu. Zdejší ulice nejsou nijak zvlášť frekventované, a proto právě klid je jednou z předností Spořilovských ulic oproti většině území Prahy. Nutno však podotknout, že klid je pouze uvnitř území, okrajové části trpí handicapem v podobě hluku z nedaleké Jižní Spojky.

Obrázek č. 20 – Pohled na ulici Spořilova s dochovanými prvky původní zástavby, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 21 – Pohled na barevnou agresivitu fasády v ulicích Spořilova, autor: Miroslav Preclík

6.4. ARCHITEKTONICKÝ VÝRAZ SPOŘILOVA

Než se tato kapitola začne věnovat architektuře Spořilova, rád bych uvedl výňatek z knihy *Architektura volba nebo osud* od Léona Kriera, z podkapitoly *Modernismus a pokrok*. [8]

„...Vědecká a technická revoluce se prosadila hlavně proto, že její výsledky jsou zjevné i užitečné. Modernismus v umění a architektuře usiluje o to, aby se zmocnil veřejnosti a institucí, a to ne z titulu nadřazenosti svých řešení, ale radikálností svých slibů. Ani jeho technologie nebyla nikdy zcela revoluční. Elementy jako plochá střecha, otevřená dispozice stavby, piloty či zavěšené stěny byly vynalezeny už dříve. Modernismus je revoluční jen v jejich masivní, výlučné a agresivní aplikaci. A nezapomeňme, že tu máme ještě modernistické vyhlášení války celé tradiční architektuře a urbanismu. Již vzpomínaná standardizace, prefabrikace a otevřená dispozice budovy, zavěšené stěny, pásová okna, skleněné stěny, střešní terasy, užití laminované oceli a železobetonu jsou velmi užitečné, ale jen v rámci určitých mezí. Jejich rozumné užití ještě neznamená odklon od tradice. Když jsou však povyšovány na dogmata, pak je jejich výsledkem jen zbídačení architektury a urbanismu.

Města nejsou pouhou koncentrací stavebních typů a nejsou ani automatickým výsledkem soustředěné stavební činnosti. Kvalita města není ani tak podmíněna vlivem daného prostředí nebo faktorem času (éry a stupně zralosti). Vychází především z vlastního „vrozeného“ a životaschopného charakteru.“ [8]

Spořilovská architektura se za posledních 9 dekad změnila téměř od základů. Jisté charakteristické znaky stále přežívají. Zmínit se patří orientování hřebenů střech, které jsou logicky řešeny, a jejich orientace zůstává od původní výstavby nezměněná. Tvary šikmých střech byly navrženy sedlového, případně valbového typu s žádným nebo minimálním přesahem. V dnešní době snad nikoho nepřekvapí, že v některých případech toto standardizované řešení není respektováno a je možné vidět mansardový, případně pultový typ střechy. Tyto volby zastřešení se naštěstí na Spořilově nestaly příliš populární a nevyskytují se zde často. Charakteristická je bezesporu skromná velikost jednotlivých domů. Domy jsou převážně řadového typu, dále dvojdomy a trojdomy. Zastoupení soliterních domů není na Spořilovském území příliš markantní, největší koncentrace je v západní části. Místy se vyskytují i novostavby, které s původní architekturou bohužel nemají nic společného. Dalším pro Spořilov bezesporu typickým znakem jsou předzahrádky a jejich velmi častý

výskyt. Předzahrádky byly, a dnes ve většině případů stále jsou, součástí všech typů řadových domů. Vstupy do samostatně stojících domů obvykle obsahují místo předzahrádky vjezd do garáže.

Hmotovému řešení, charakteristickým znakům a jejich významu budou věnovány následující kapitoly.

6.4.1. HMOTOVÉ ŘEŠENÍ SPOŘILOVSKÝCH DOMŮ

Síla původního konceptu spočívala v jeho jednoduchosti. Obyvatelé místních domů byli nuceni změnou svých nároků na bydlení původní domy modifikovat. Velmi častým typem expanze je dostavba zádveří. Mnohdy však obyvatelé pokračovali rozšiřováním v podobě dostavby patra, případně nelogickým množstvím vikýřů. Nerespektováním či neznalostí základních principů vycházejících z historie Spořilova, dokázali některé domy transformovat do překombinovaných podob. Jednoduchost konceptu spočívala v základních tvarech domů obdélníkových půdorysů. Jediným výrazným prvkem řadových domů byla malá římsa ve výšce rozhraní mezi patry. Díky nekombinování většího počtu prvků, mohli vyniknout detaily, jako je například členění okenních výplní, případně nízké oplocení. Jednotlivé prvky si na úrovni významu vzájemně nekonkurovaly.

Obrázek č. 22 – Pohled na zahrady rodinných domů Spořilova, zdroj: soukromý archiv p. Jindřicha Vaňka (Občanské sdružení Spořilov)

6.4.1.1. NEVHODNÉ HMOTOVÉ ŘEŠENÍ ŘADOVÝCH DOMŮ

V této kapitole bude pozornost věnována nevhodným modifikacím a jejich reálným příkladům. Součástí bude krátký komentář popisující nevhodnost řešení včetně fotografie. V případech schémat zádveří, je součástí i hranice pozemku, respektive uliční čára zobrazena oplocením. Pro lepší vyobrazení rozšíření zástavby vzhledem k předzahrádce je tato hranice zobrazena dvojicí linií.

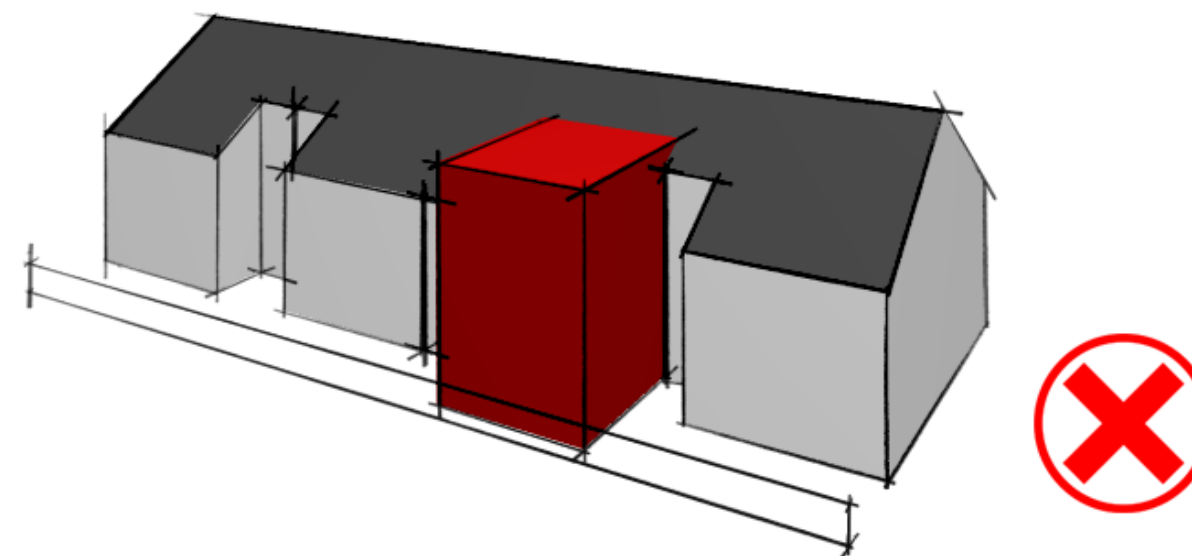
- **TYP NEVHODNÉHO ŘEŠENÍ ZÁDVEŘÍ Č.1**

Na pravé straně je k vidění příklad řešení, kdy byla původní hmota domu rozšířena o zádveří spolu s dostavbou patra. Na fotografii č. 24 je patrné, že střecha přístavby je pochozí a slouží jako malá terasa. U přístavby na fotografii č. 25 není možné určit, zda je i v tomto případě střecha pochozí, ze subjektivního názoru si myslím, že tomu tak není. Tyto dva příklady jsou názornou ukázkou, že volba materiálu hraje zásadní roli, obzvlášť pokud se jedná o hmotu takovýchto rozměrů.

U prvního příkladu byl použit cihlový obklad přírodní barvy. Původní hmota domu prošla rekonstrukcí. Dům je nyní zateplen s fasádou tmavě šedé barvy. Dominantním prvkem přístavby jsou masivní vstupní dveře. Nedostatek oken vyvábí dojem věže a vzhledem k původnímu domu působí agresivnějším dojmem než pouhá přístavba nízkého zádveří.

Druhý příklad rekonstrukce se liší použitým materiálem, kdy v tomto případě bylo použito dřevěného obkladu. Použití dřeva mi ze subjektivního názoru přijde na Spořilově nevhodné, oproti prvnímu příkladu působí výrazně těžším dojmem. Otázkou zůstává, zda za pár let nebude díky změně pohledových vlastností dřeva, působit přístavba méně agresivně. Hmota původního domu je i v tomto případě zateplena, použita byla fasáda světlejší šedé barvy. Vstup je řešen z boku přístavby, díky čemu vznikla malá předzahrádka, i když v tomto případě je celá plocha vydlážděna. Oplocení zde tvoří pouhou bariéru mezi soukromým a veřejným prostorem.

Hlavním problémem tohoto typového řešení přístavby je jeho samotná objemnost, která nerespektuje původní hmotu domu a nově tak vytváří dojem, že nejprve byla postavena přístavba a až posléze samotný dům. Tento pocit při pohledu na Spořilovský dům by neměl nikdy nastat.

Obrázek č. 23 – Schéma nevhodného řešení zádveří – typ č.1

Obrázek č. 24 – Příklad typu zádveří č.1 – cihlový obklad, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 25 – Příklad typu zádveří č.1 – dřevěné obložení, autor: Miroslav Preclík

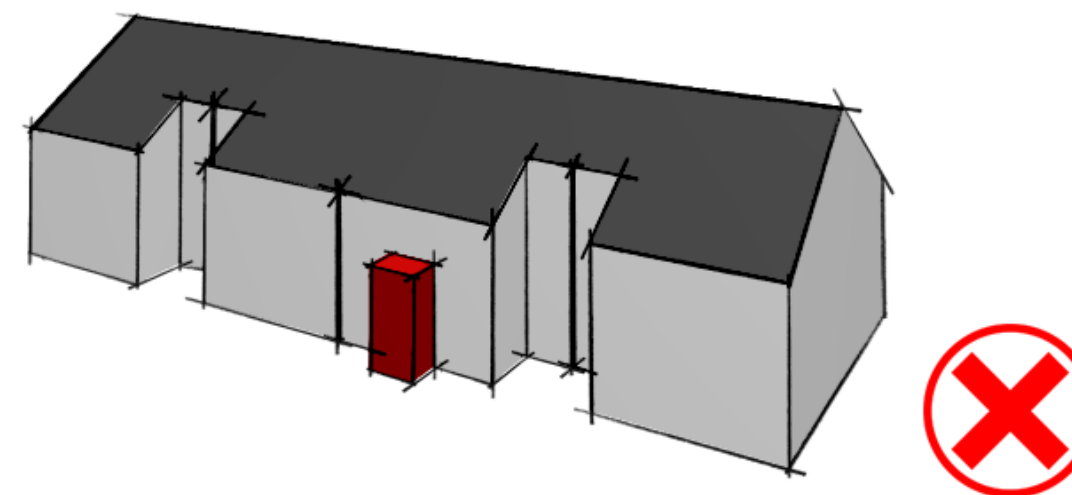

- **TYP NEVHODNÉHO ZÁDVEŘÍ Č. 2**

Oproti prvnímu zádveří, je toto řešení značně menšího charakteru. Schematicky je na obrázku č. 26 zádveří vymodelováno do hmoty původního řadového domu. Zádveří na obrázku č. 27 je kompaktních rozměrů, které ale nepůsobí v souvislosti se samotnou hmotou domu přirozeně. Reálný stav představuje kombinaci několika rekonstrukcí. Je patrné, že původní hmota stejně jako u přechozího příkladu kompletně zanikla ve stínu přístavby. Dostavba takto řešeného zádveří v souvislosti s hmotou nové části domu a použitými materiály je naprosto nevhodná do ulic Spořilova. Z komplexního pohledu na dům je vidět krom nevhodného zádveří, hmoty domu, také špatné řešení technický detailů jakými jsou například svody dešťové vody.

Příklad zádveří na obrázku č. 28 je řešeno obdobným způsobem. Hmota domu byla i v tomto případě značně rozšířena směrem do ulice. Zádveří je dostavěno k uliční čáře s přímým vstupem z ulice. Nejvýraznější prvek zádveří tvoří zastřešení, které je „valbového“ typu za použití oplechování.

Takto řešené zádveří bylo na území Spořilova nalezeno pouze v několika případech v západní části území. Zádveří tohoto typu je v rozporu se Spořilovskou architekturou, především v prvním případě zádveří působí jako dočasné řešení, otázkou zůstává, zda tomu tak opravdu je.

Obrázek č. 26 – Schéma nevhodného zádveří – typ č.2

Obrázek č. 27- Příklad typu zádveří č.2 – dřevěný příklad, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 28 - Příklad typu zádveří č. 2 – zděný příklad, autor: Miroslav Preclík

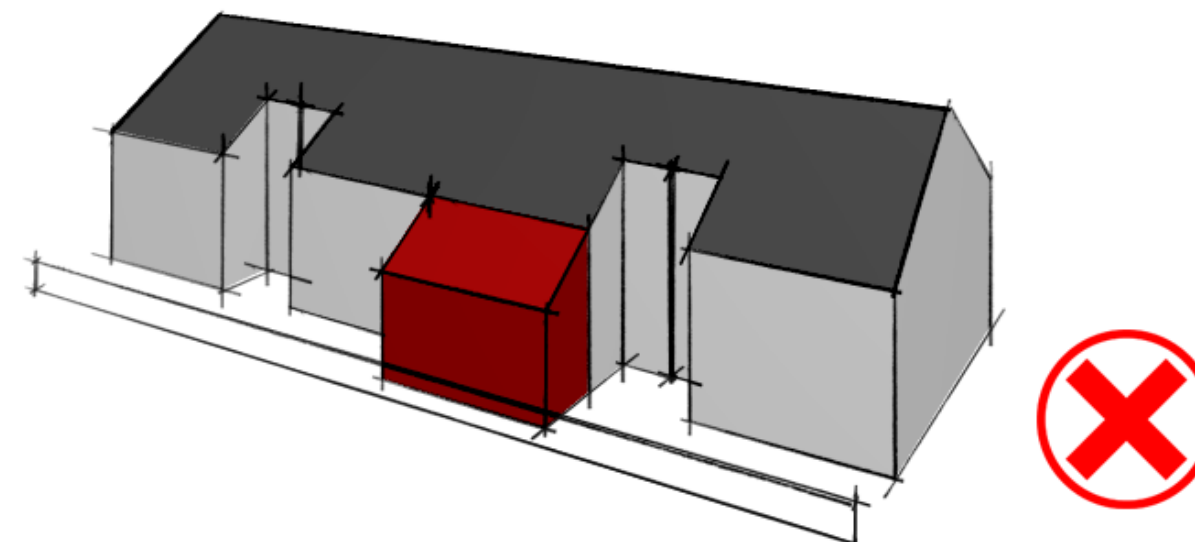

- **TYP NEVHODNÉHO ZÁDVEŘÍ Č.3**

Typ zádveří s průběžnou střechou na obrázku č. 29 výrazně zvětšuje optickou hmotu domu. Z uživatelského hlediska se nejedná o efektivní využití prostoru. V reálné ukázce v pravé části fotografie na obr. č. 30 je hmotové řešení rozděleno na 2 části – hlavní hmotu domu a hmotu zádveří. Přechod mezi částmi je rozdělen nižším odsazením střechy zádveří. Snížení není nijak markantní a při použití stejného sklonu střechy je z celkového pohledu téměř nezaregistrovatelné. Rozdíl mezi takto řešeným zádveřím a řešením dostavby zádveří spolu s patrem není ve výsledku zas tak velké. Obě hmoty nabourávají jednoduchou typologii Spořilovských domů a při pohledu z ulice zbytečným způsobem poutají návštěvníkovu pozornost.

Přístavba domu v levé části fotografie má rovněž zastřešení pultového typu. V tomto případě byl použit nižší sklon. I když se nejedná o Spořilovský způsob zádveří, toto řešení nikterak výrazně nepoutá návštěvníkovu pozornost. Dostavba zádveří spolu s garáží tvoří logickou formu a řeší problém parkování Spořilova. Tento příklad řešení je důkazem, že i špatné řešení může mít ve výsledku pozitivní dopad na celkový dojem z domu.

Na fotografii lze vidět jasný kontrast obou řešení a vliv použití odlišného sklonu střechy od zbylé hmoty domu.

Obrázek č. 29 – Schéma nevhodného zádveří – typ č.3

Obrázek č. 30 – Příklad typu zádveří č.3, autor: Miroslav Preclík

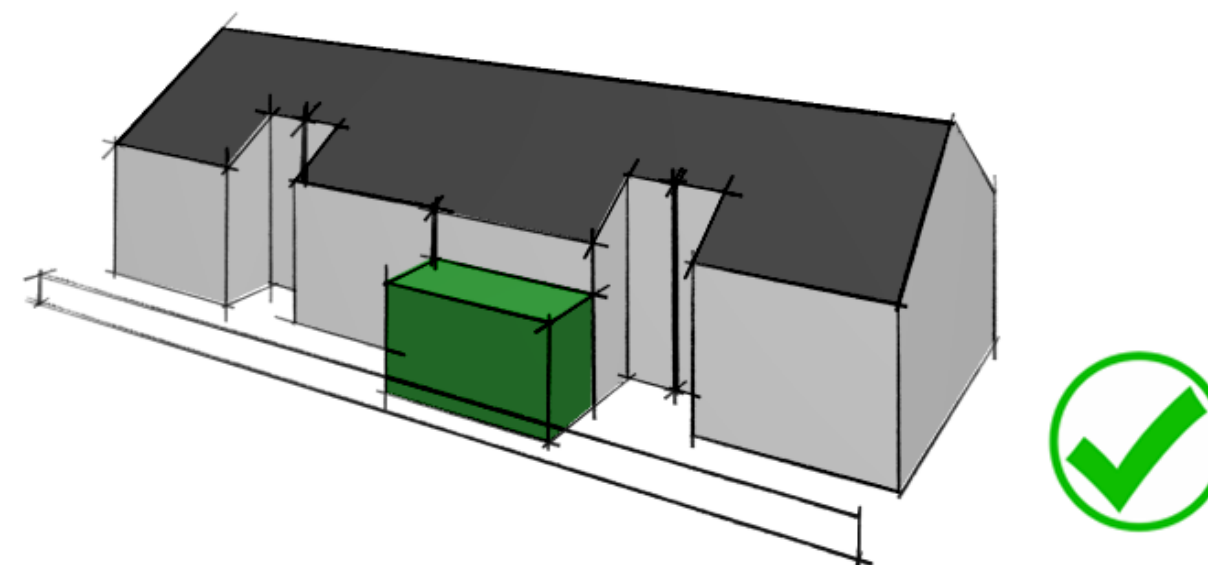

6.4.1.2. VHODNÉ HMOTOVÉ ŘEŠENÍ ŘADOVÝCH DOMŮ

Určení vhodného způsobu zásahu do Spořilovské architektury je nelehká úloha. Ze subjektivního úhlu pohledu si myslím, že se na území Spořilova dají nalézt i povedené rekonstrukce. Principiálně by měly veškeré stavební úpravy respektovat původní architekturu a dodržovat architektonické detaily, které i při větším zásahu mohou původní vizuální kvalitu, alespoň částečně zachovat.

- **TYP AKCEPTOVATELNÉHO ZÁDVEŘÍ Č.1**

U prvního z akceptovatelných způsobů řešení nového zádveří se podařilo zachovat základní princip. Tedy zachovat původní tvar domu a dostavbou zádveří pouze rozšířit vstup. Na první pohled lze poznat, že zádveří bylo dostavěné dodatečně, ale díky respektování původní hmoty domu nedochází ke kolizi dominantnosti jednotlivých prvků domu. Na fotografii si lze povšimnout, že rekonstrukce probíhala komplexně u všech částí řadového domu. Barevnost fasád byla volena do světlejších odstínů tak, aby se co nejvíce přiblížila původnímu návrhu. Zádveří je od uliční čáry odsazeno do vzdálenosti, u které je vhodné zvážit nutnost či zbytečnost oplocení. V tomto případě byla zvolena výstavba nového, transparentního oplocení, které nikterak neruší a opticky nestísňuje uliční prostor. Drobným detailem, který je v konečném výsledku zásadní, je zachování říms. Římsa oddělující vikýř od zbytku domu mírně roztříští hmotu domu, díky čemu působí dům zajímavěji. Na Spořilově se toto ve většině případů nepodařilo zachovat, případně nedochází ani k výstavbě nových říms.

Obrázek č. 31 – Schéma vhodného zádveří – typ č. 1

Obrázek č. 32 – Příklad vhodného zádveří - typ č.1, autor: Miroslav Preclík

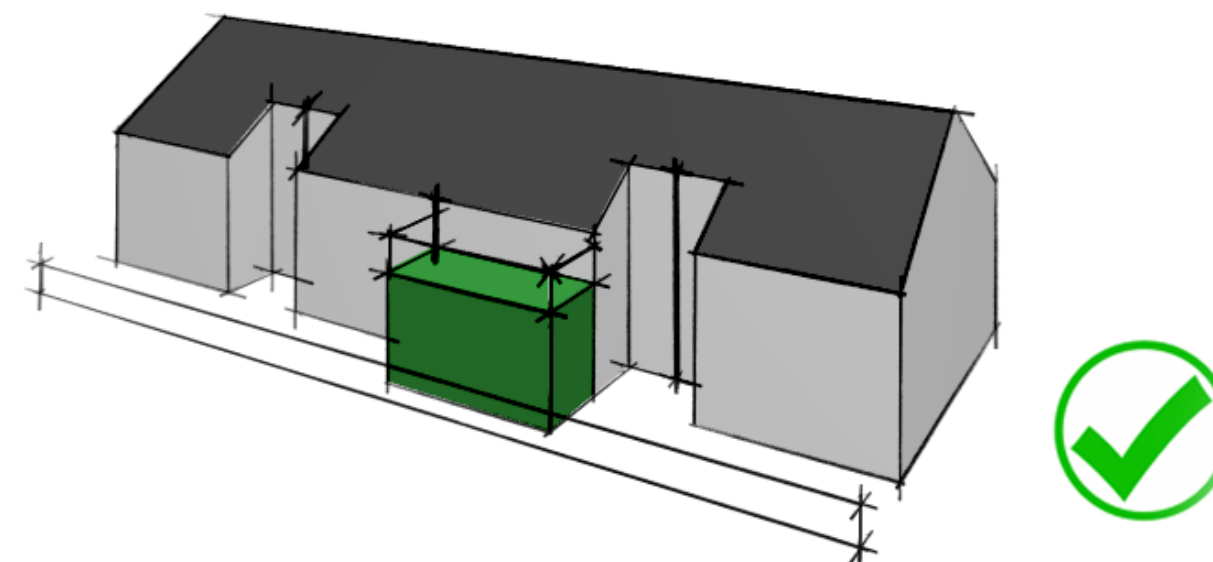

- **TYP AKCEPTOVATELNÉHO ZÁDVEŘÍ Č.2**

Zádveří spojené s pochozí střechou, která tvoří malou terasu přístupnou z druhého patra je poměrně častým úkazem na Spořilově. Toto řešení může, ale zároveň nemusí nutně zdeformovat původní hmotu domu. Příklad zádveří v pravé části fotografie č. 34 možná není nejvhodnější, řešení ale zůstává pořád stejné. V tomto případě se rekonstrukce krom samotné přístavby dotkla i rozšíření druhého patra v podobě „vikýře“ skrze celou délku domu. Použití tohoto typu vikýře není na Spořilově vhodné, problematice vikýřů bude věnována samostatná kapitola. Z fotografie je patrné, že rekonstrukce proběhla již před nějakou dobou, v případě použití kvalitnějších materiálů by celkový dojem mohl být více uspokojivý. Opět se nabízí položit otázku, zda je oplocení i v tomto případě opravdu nutné.

Pokud by bylo k rekonstrukci přistupováno formou, která byla prezentována u předchozího typu zádveří, mohla by vzniknout nová hmota řadového domu, která by v případě dodržení stavebních detailů zapadla do Spořilovské architektury. Jedná se o jistý kompromis mezi původním stylem architektury a moderními trendy a potřebami na rozšíření užité plochy. Z průzkumu mezi obyvateli bylo zjištěno, že právě o toto spojení je největší zájem.

Obrázek č. 33 - Schéma vhodného zádveří – typ č.2

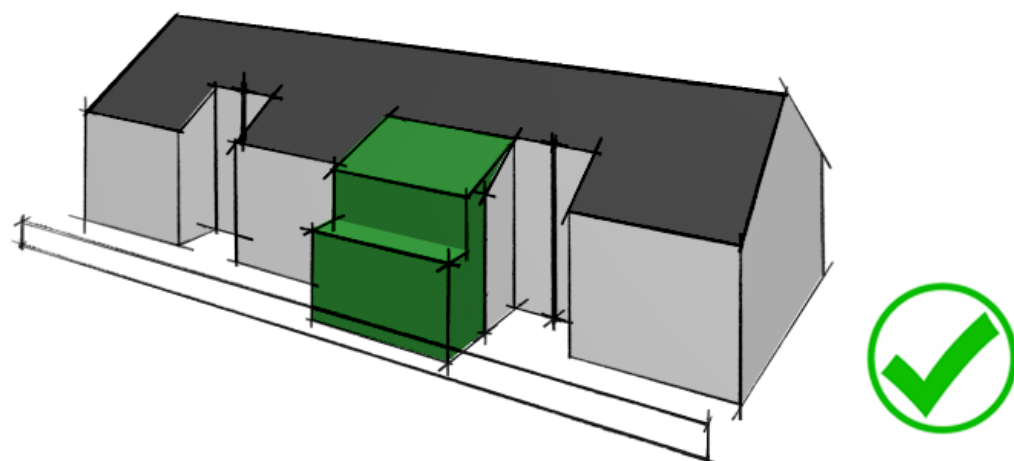

Obrázek č. 34 – Příklad vhodného zádveří – typ č.2, autor: Miroslav Preclík

● TYP AKCEPTOVATELNÉHO ZÁDVEŘÍ Č.3

Typ zádveří na obrázku níže, v současné době není nikde na Spořilově k vidění, jedná se o koncept návrhu. Kombinace zádveří a rozšíření druhého patra, decentním způsobem mění původní hmotu domu a téměř zachovává původní proporce. Rozšíření nadzemního patra bylo navrženo do vzdálenosti maximálně poloviny zádveří, zbylá část zádveří není pochozí. Samozřejmostí konceptu je opět využití říms a stejných velikostí okenních otvorů jako u původní hmoty. Použití francouzských oken není v tomto, ani žádném dalším případě přípustné. Použitím tohoto návrhu není vhodné dalším způsobem zasahovat do střešní části objektu, například vestavbou vikýře apod. Pokud by se majitelé řadového domu rozhodli pro rekonstrukci tohoto typu a zároveň by chtěli ohraničit předzahrádku oplocením, je vhodné použít nízké oplocení a vytvořit tak styl připomínající anglické předměstí.

Obrázek č. 35 – Schéma vhodného zádveří – typ č. 3

6.4.2. OPLOCENÍ PŘEDZAHRADEK A ZAHRAD

Původní Spořilovské oplocení bylo po dostavbě zahradního města sjednoceno a vytvářelo ucelený pohled s jasným záměrem. Meziválečné období sjednocenost plotů sice trochu narušila, stále však mezi obyvateli bylo respektováno a používáno výhradně transparentního oplocení. Pokud někteří majitelé pozemků chtěli větší soukromí, doplnili transparentní výplně o živý plot, který vytvořil přirozenou bariéru mezi veřejným a soukromým prostorem. Ze subjektivního názoru si myslím, že toto řešení je v souladu s původní ideou zahradního města a jeho použití by i v dnešní době nemuselo narušovat celkový pohled na uliční panorama. Dnes je bohužel spíše preferováno použití netransparentních výplní jakými jsou například dřevěné výplně, či v extrémních případech

výstavba stěny z betonových tvárnic. Nad volbou takto nevhodného řešení zůstává rozum stát, nehledě i na zvýšení nepřehlednosti křižovatek v některých částech území. Hlavním problémem oplocení je jeho častá modifikace, která je téměř u každého domu osobitá. Na území Spořilova se vyskytuje přes 100 různých druhů výplní, barev a velikostí. Sjednocené oplocení se u dvou sousedních domů vidí jen výjimečně. Ti majitelé domů, kteří se rozhodli pro respektování historie a tradice Spořilova, využili původního oplocení i po rekonstrukci domu. Opravené původní ploty jsou na území k vidění ve značné menšině. [3][6]

Z průzkumu mezi místními, na otázku zda si myslí, že je nutné oplocení předzahrádek i tam, kde je dostavěné zádveří téměř až na hranici pozemku, bylo zjištěno, že většina je s tímto řešením ztotožněna. Velká část dotazovaných argumentovala, že si takto oddělují svůj pozemek od zbytku prostranství. Pokud je toto jediný důvod, stálo by zvážit volbu výrazně nižšího oplocení jako například na fotografii č. 49 na straně 39. Takto nízké oplocení předzahrádek je typické pro anglickou architekturu předzahrádek. Volba nízkého oplocení výrazným způsobem opticky otevře uliční prostor a zároveň zpříjemní kolemjdoucím vizuální projev ulice. Žádné doposud známé studie nedokazují, že díky vyšším plotům je v území docíleno nižší kriminality, ba naopak. Oplocení předzahrádek výšky do 80 cm, je dle subjektivního názoru naprosto dostačující pro vymezení privátních pozemků. [5]

Na dalších stránkách jsou příklady modifikací transparentních a netransparentních výplní spořilovského oplocení zahrad a předzahrádek. S klidem na srdci se nebojím tvrdit, že příklady všech netransparentních výplní jsou do Spořilovských ulic naprosto nevhodné. Na straně 39 jsou k vidění příklady transparentních výplní. Oplocení na obr. č. 45, ačkoliv je netransparentní, působí rušivým dojmem, především zvolením velkých rozstupů mezi jednotlivými sloupky výplně a barevnou volbou. Na obr. č. 47 majitelé sice zvolili střídmejší barevné provedení, nicméně takto masivní zděné sloupky při chůzi po chodníku vytváří z určitého úhlu a vzdálenosti iluzi optické zdi, která není žádoucí. Masivní sloupky jsou k vidění především u oplocení s netransparentními výplněmi. Obecně platí, že nejvhodnější jsou subtilní sloupky do tloušťky 200 mm. Kontroverzní dojmy jsou rovněž při pohledu na oplocení na obr. č. 50, kdy majitelé použili dle mého subjektivního názoru příliš dekorativní vzor výplně. Pro spořilovskou jednoduchost architektury jsou nejvhodnějšími typy výplně transparentní čtvercového, případně kosočtvercového vzoru. Příklady těchto vzorů jsou k vidění na obr. 44 a 48. Autorem veškerých následujících fotografií oplocení je Miroslav Preclík.

6.4.2.1. VARIABILITA NETRANSARENTNÍCH SPOŘILOVSKÝCH PLOTŮ

Obrázek č. 36 – Příklad netransparentní výplně č.1

Obrázek č. 37 – Příklad netransparentní výplně č.2

Obrázek č. 38 – Příklad netransparentní výplně č.3

Obrázek č. 39 – Příklad netransparentní výplně č.4

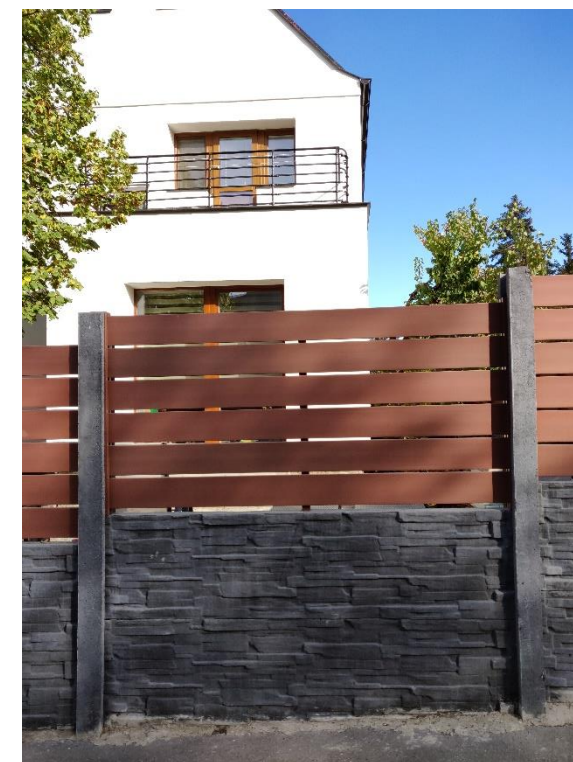
Obrázek č. 40 – Příklad netransparentní výplně č.5

Obrázek č. 41 – Příklad netransparentní výplně č.6

Obrázek č. 42 – Příklad netransparentní výplně č.7

Obrázek č. 43 - Příklad netransparentní výplně č.8

6.4.2.2. VARIABILITA TRANSPARENTNÍCH SPOŘILOVSKÝCH PLOTŮ

Obrázek č. 44 – Příklad transparentní výplně č.1

Obrázek č. 45 – Příklad transparentní výplně č.2

Obrázek č. 46 – Příklad transparentní výplně č.3

Obrázek č. 47 – Příklad transparentní výplně č.4

Obrázek č. 48 – Příklad transparentní výplně č.5

Obrázek č. 49 – Příklad transparentní výplně č.6

Obrázek č. 50 – Příklad transparentní výplně č.7

Obrázek č. 51 – Příklad transparentní výplně č.8

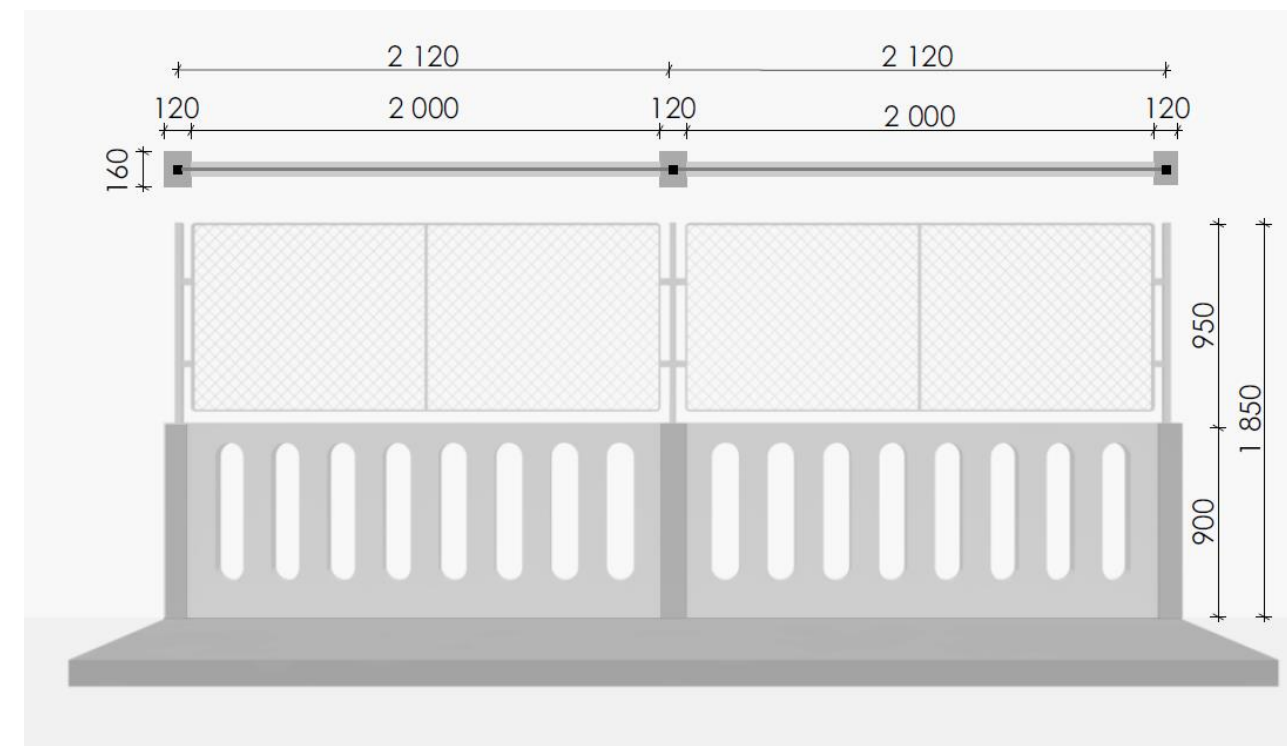

6.4.2.3. NÁVRH PŮVODNÍHO SPOŘILOVSKÉHO OPLOCENÍ

Původní Spořilovské oplocení bylo tvořeno samotnou betonovou podezdívkou. Toto řešení bylo prakticky ihned po výstavbě obyvateli doplněno transparentní pletivovou výplní. V některých případech byl z důvodu pocitu malého soukromí celý plot doplněn o živý plot. V dnešní době je bohužel stále populárnější volba netransparentní výplně, která je v některých případech řešena výstavbou stěny po obvodu pozemku. Netransparentní oplocení má primární nevýhodu v tom, že opticky uzavírá a stíší uliční prostor, v úsecích křižovatek zabraňuje řidiči ve výhledu. Pro majitele domů, kteří se rozhodli pro volbu transparentního oplocení ve stylu architektury původní zástavby, byl sestaven krátký popis jak postupovat při návrhu či realizaci nového oplocení. Realizace takového plotu je značně nákladná. Pokud se majitelé nerozhodnou investovat do původního oplocení, měli by se i přesto pokusit dodržet rozměry oplocení níže a zvolit transparentní výplň plotu.

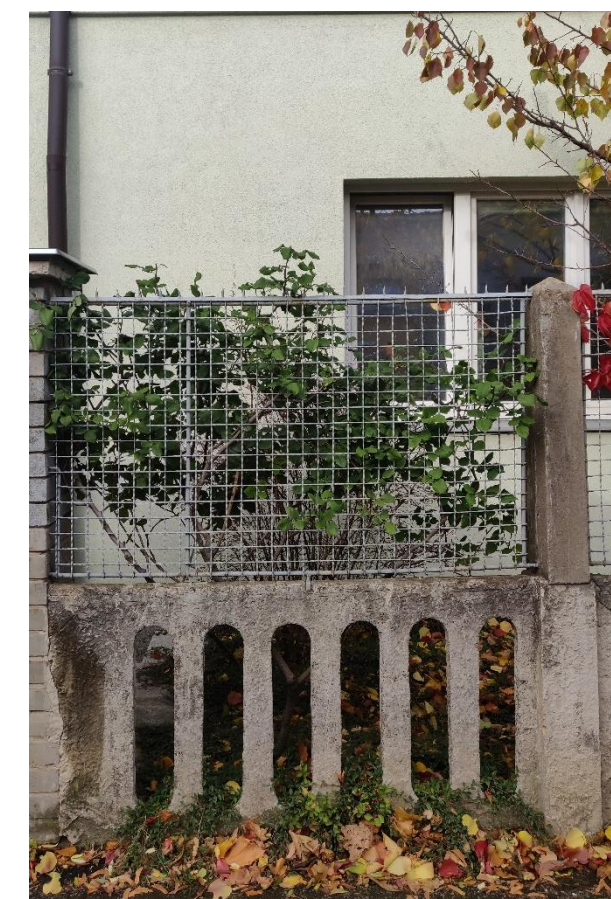
Oproti původnímu oplocení se již v návrhu počítá s částí transparentní výplně. Pletivová výplň je napojena na betonové sloupky, které tvoří hlavní statickou funkci celého plotu. Sloupky jsou obvykle rozmístěny osově po 1 750 – 2 250 mm. Do betonových základů jsou osazeny sloupky, které obsahují drážky, do kterých jsou zasazeny betonové dílce. Sloupky mají půdorysné rozměry 120 x 160 mm, výška dosahuje 900 mm, do této výšky dosahuje betonová podezdívka. Rozměry betonových dílců se mění v závislosti na osovém rozmístění sloupek, tloušťka dílců byla stanovena na 70 mm. Betonová podezdívka obsahuje otvory v šíři 130 mm a výšce 620 mm v rozstupech 100 mm. Otvory jsou od spodní části betonového dílce ve výšce 150 mm. Sloupek tvaru kvádru přechází do ocelové tyče vysoké 950 mm. Na sloupky je ve finální verzi připojena transparentní pletivová část s kosočtvercovým, případně čtvercovým vzorem. Uprostřed plotu je transparentní část přepažena tenkým profilem stejného průměru jako obvod celého dílce. Vhodným profilem je kulatina o průměru 10 mm. Celková výška celého oplocení dosahuje 1 850 mm. Barva transparentní části nebyla striktně stanovena, nicméně by měla respektovat celkový vzhled domu a neměla by být volena křiklavých odstínů. Pokud majitelé budou vhodně volit barvy výplně, může být docíleno vizuálně zajímavého výsledku, který nebude monotónní a celkový pohled na uliční prostor zpestří. Některá oplocení jsou v dnešní době doplňována o výztuž procházející skrz okna, která brání vstupu koček na pozemek – příklad na fotografii č. 53.

Obrázek č. 52 – Schéma původního oplocení

Obrázek č. 53 – Příklad zachovaného oplocení č.1, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 54 – Příklad zachovaného oplocení č.2, autor: Miroslav Preclík

6.4.3. TVARY STŘECH

Typickým zastřešením spořilovských rodinných domů je zastřešení sedlového, případně valbového tvaru. Výjimku tvoří zastřešení u viladomů, které je ploché. Střešní krytinu v původní zástavbě tvořily keramické tašky „bobrovky“, kladené ve dvou řadách. Z estetického pohledu se jedná o elegantní řešení, z praktického hlediska se jedná o výrazně větší zátěž na konstrukci krovu než při kladení střešních tašek do jedné řady. Orientace střech vychází z půdorysů domů a celkového urbanistického konceptu území. U řadových domů není možné měnit orientaci hřebenu střechy, jediné zásahy ovlivňující celkový vizuální projev střešní části, představují vikýře. Rozšiřování půdního prostoru vikýřem a jeho správné volbě bude věnována následující kapitola. Pro Spořilov naprosto nevhodné a neakceptovatelné jsou mansardové, stanové či pultové typy zastřešení. Nevhodné jsou také kombinace několika typů, případně volba sedlového typu s výrazným přesahem či vysokým sklonem. Z původní dokumentace domů bylo zjištěno, že sklony střech řadových domů a samostatně stojících jsou v rozmezí 40 – 45°. Toto rozmezí sklonu při rekonstrukci střechy musí být dodrženo.

U samostatně stojících domů je největší prostor k úpravám, případně změně celkového typu střechy. Variabilita je v mnohých případech velice rozmanitá, příkladem je první fotografie č. 55 na pravé straně, kde majitelé použili výrazného přesahu střechy. Další riziko, které se na Spořilově v posledních letech poměrně rozšířilo, je používání nevhodné barvy krytiny. Barva střešní krytiny nemá na funkčnost střechy žádný vliv, proto by pro majitele nemělo být překážkou respektovat celkový výrazový kontext a volit krytinu terakotové barvy. Použití tmavých odstínů šedé je nelogické a pro Spořilovskou zástavbu naprosto nevhodné. Záměrem obyvatel takto upravených domů může být snad pouze potřeba upoutat návštěvníkovu pozornost za každou cenu, v těchto případech i negativním způsobem. Při pohledu z Roztylského náměstí je ve východní části možnost vidět použité střešní tašky černé barvy. Tato volba jasným způsobem negativně ovlivňuje panorama na spořilovské střechy. Tašky by měly být voleny v odstínech oranžové až červené, nejvhodnější je volba terakotové barvy. Na obrázku č. 56 je příklad vcelku povedené rekonstrukce světlého domu, kdy majitelé zachovali detaily v podobě římsy a členění oken, volba barvy fasády byla zvolena také vhodně. Celkový dojem z rekonstrukce výrazně narušuje použití černých tašek. Na fotografii je rovněž vidět, jak k rekonstrukci přistupovali sousední 2 domy v podobě agresivní nástavby patra. Původní hmota domů tímto zásahem úplně zanikla.

Obrázek č. 55 – Příklad nevhodného tvaru zastřešení s přesahem, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 56 – Příklad použití tmavé střešní krytiny, autor: Miroslav Preclík

6.4.4. VIKÝŘE

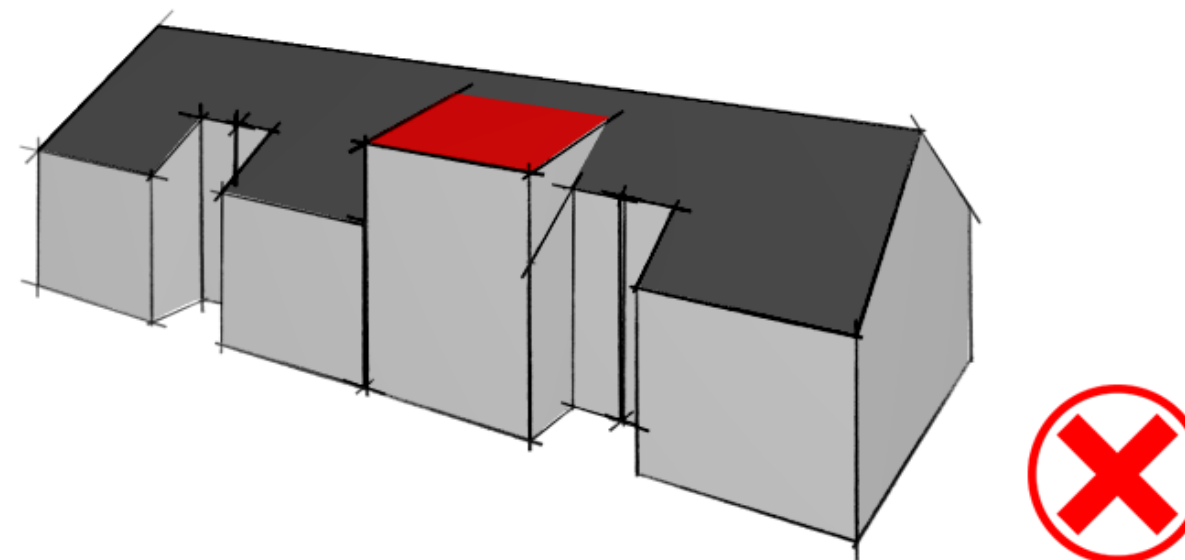
Nejčastějším způsobem zásahu do podkroví je rozšíření v podobě přístavby vikýře. Na Spořilově je výskyt vikýřů velmi častý a jejich podoba se mění velikostí, tvarem a v některých případech i použitým materiálem. Při volbě tohoto typu rekonstrukce, ostatně i při jakékoliv jiné rekonstrukci, je vždy důležité zvážit celkový kontext, tedy neřešit pouze svůj dům, ale řešit vazby na sousední dům, případně dům přes ulici. Důležitá je jednak volba správného tvaru a velikosti, ale i dostatečné odsazení od hřebene střechy. Vikýře pultového typu s nízkým sklonem střechy, které jsou v mnohých případech napojeny přímo na hřeben střechy, jsou naprosto nevhodné pro architekturu Spořilova. Tento typ vikýře při špatné volbě rozměrů narušuje celkovou hmotu domu obdobným způsobem jako přístavba dvoupatrového zádveří nebo nástavba patra.

Vhodným typem vikýře je například pultový typ s mírně nižším sklonem střechy, například 20 – 30°, než je sklon střechy domu. Sklony vikýřů jsou pouze orientační a do samotného manuálu doporučených stavebních úprav nebyly zahrnuty. Důvodem je fakt, že nebyl proveden průzkum soukromých objektů, u kterých se dispozice domu od původního dokumentace značně liší. Schématické modely mají sloužit pro představu vizuální stránky rekonstrukce. Samotný sklon střechy je třeba přizpůsobit dispozici domu tak, aby bylo docíleno příbuzného výsledku se schématickým modelem. Jak již bylo zmíněno v úvodu, vhodný sklon střechy je v rozmezí 20 – 30°. Použitím kompaktních rozměrů tohoto typu je docíleno minimálního narušení hmoty domu. Obecně je při výstavbě vikýře vhodné samotný vikýř oddělit od hlavní hmoty domu například okrasnou římsou nebo okapem. Rozdělením částí domu je docíleno optického rozbití hmoty domu, díky čemuž dům nepůsobí robustním dojmem.

Na následujících snímcích jsou názorně ukázány vhodné a nevhodné příklady vikýřů.

- VIKÝŘ PULTOVÉHO TYPU SE ZASTŘEŠENÍM BEZ SKLONU

Na příkladu na obrázku č. 58 lze jasným způsobem vidět surovost zásahu a zánik původní hmoty domu. Rozměry vikýře byly zvoleny abnormálně velké, téměř na celou délku domu. O poznání decentnější zásah je vidět u domů v levé části fotografie.

Obrázek č. 57 – Schéma nevhodného vikýře- typ č.1

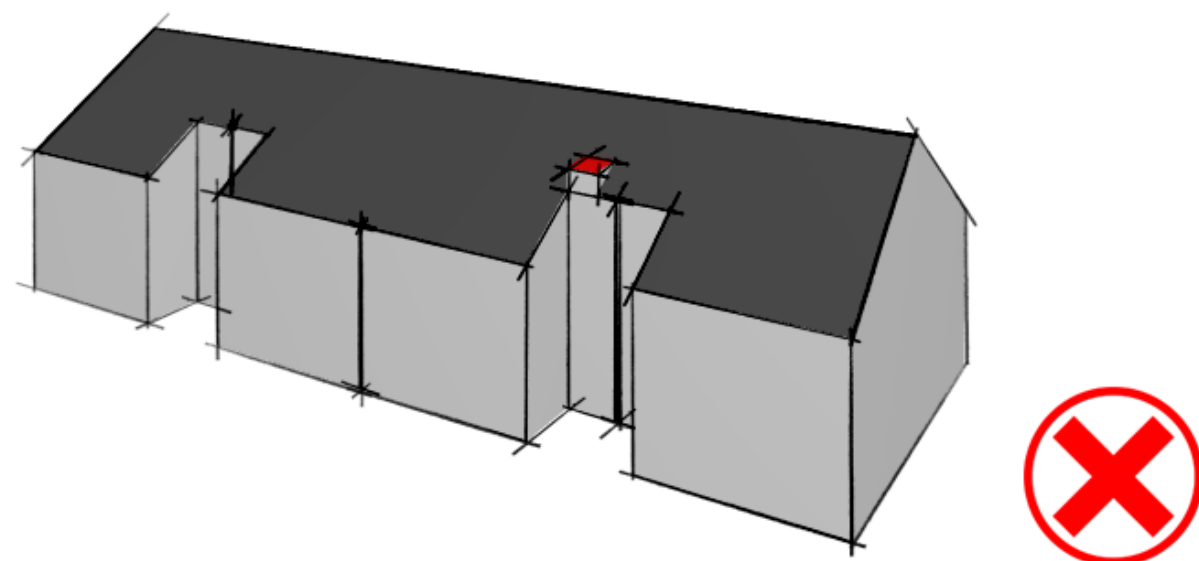
Obrázek č. 58 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.1, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ PULTOVÉHO TYPU

V tomto případě byl zvolen vikýř opět pultového typu, u kterého majitelé zvolili podstatně menší rozměry, než jak tomu bylo u předchozí ukázky. Tento přístup je rovněž špatný. Vikýř na domě nepůsobí, že je jeho součástí, ale že je pouhým dočasným řešením. Vhodnější by bylo u zásahu takto malých rozměrů spíše použití střešního okna.

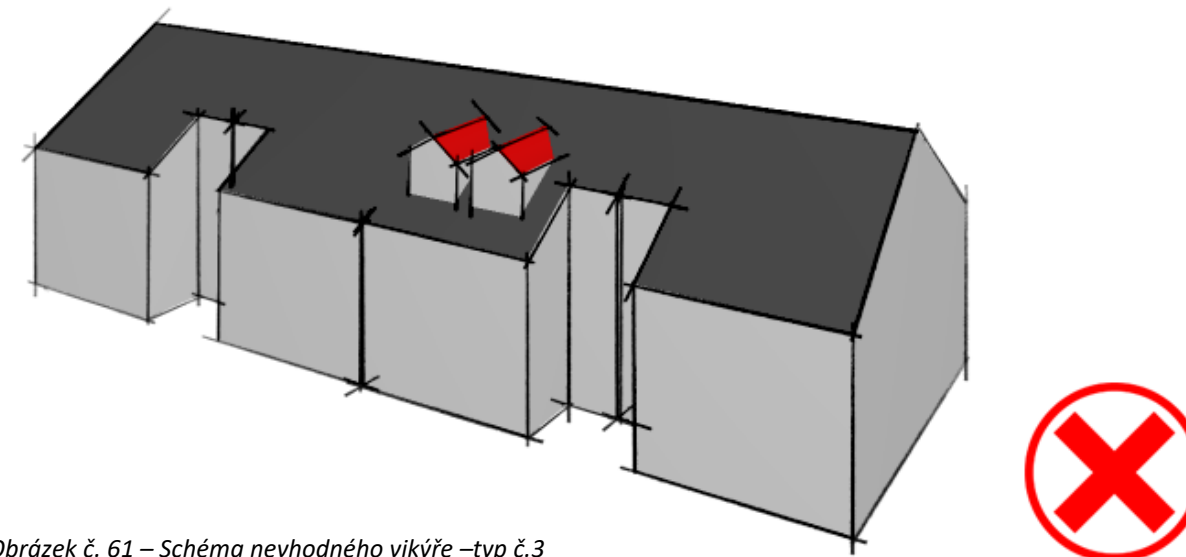
Obrázek č. 59 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.2

Obrázek č. 60 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.2, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ SEDLOVÉHO TYPU

Použití sedlového typu vikýře je jednoznačně nemístné. Do Spořilovských prostor tento druh vikýře nezapadá a neměl by se zde ani vyskytovat. Výstavba dvojice vikýřů takto blízko sebe je rovněž nevhodná a nad schválením tohoto typu zásahu zůstává rozum stát. Toto řešení pravděpodobně vychází z dispozičních podmínek domu, nicméně použitím sedlového zastřešení na sebe zbytečně poutá pozornost.

Obrázek č. 61 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.3

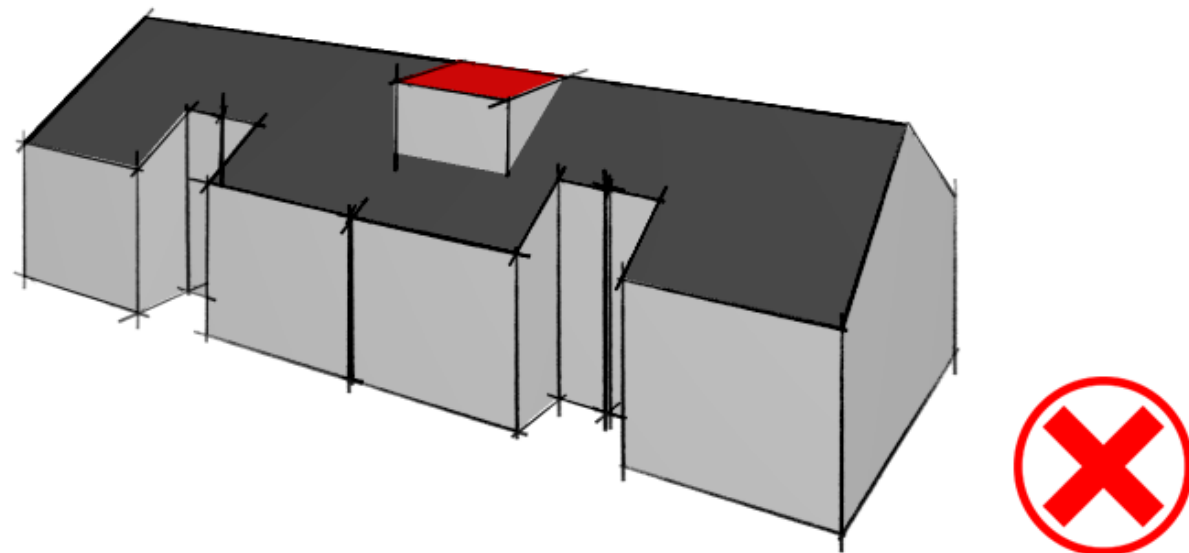
Obrázek č. 62 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.3, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ PULTOVÉHO TYPU S NAPOJENÍM NA HŘEBEN STŘECHY DOMU

Vikýř na obrázku níže se od prvního typu vikýře liší jednak rozměrově, druhak také mírným odsazením směrem do vnitřku domu. Hmoty jsou odděleny jednou řadou střešních tašek. Výška vikýře v tomto případě byla zvolena příliš velká, což má za důsledek celkové znehodnocení hmoty domu.

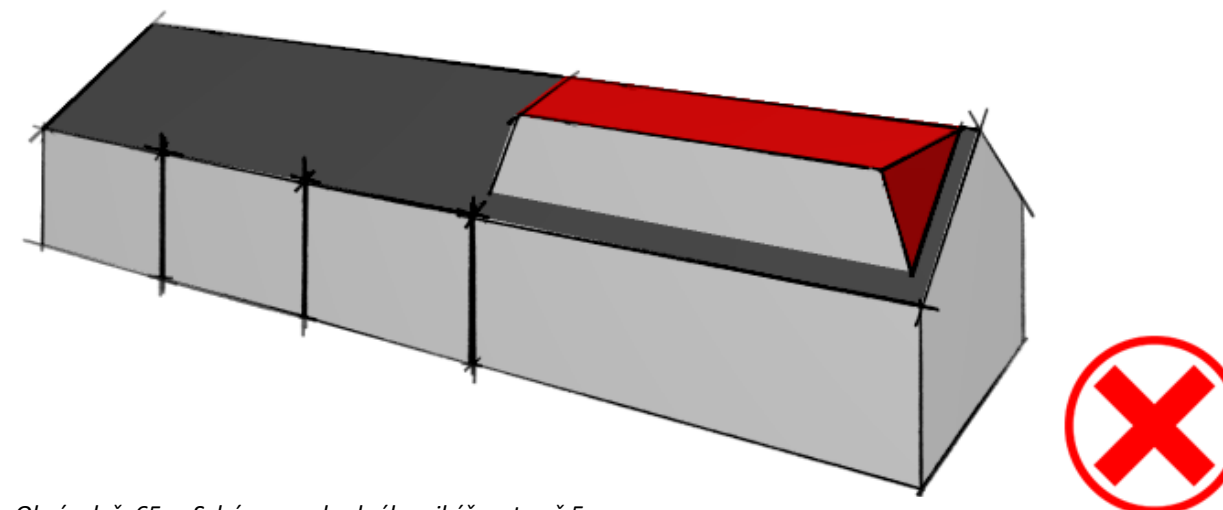
Obrázek č. 63 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.4

Obrázek č. 64 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.4, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ TRAPÉZOVÉHO TYPU

Fotografie níže zachycuje nesmyslným způsobem zásah do spořilovské architektury. Styl zastřešení a velikost vikýře nerespektuje spořilovské zákonitosti a svým vznikem negativně ovlivňuje své okolí. Pomyslnou třešničku na dortu tvoří použití kamenného obkladu v kombinaci s červenou fasádou domu.

Obrázek č. 65 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.5

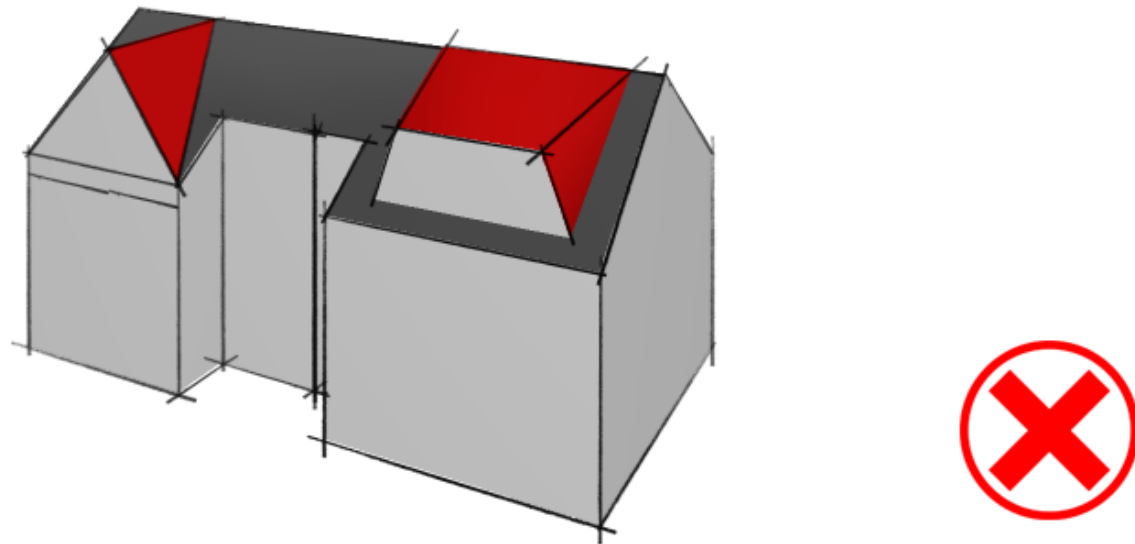
Obrázek č. 66 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.5, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ SEDLOVÉHO A TRAPÉZOVÉHO TYPU

Poslední ukázkou nevhodně použitých vikýřů představuje rekonstrukce střešní části dvojdomku níže. U levého domu je vidět modifikace použitím sedlového typu, v pravé části pak použití trapézového typu. Ani jeden ze zvolených typů vikýře není vhodný. Vzájemná nesladěnost obou typů pouze podtrhuje negativní vnímání celé hmoty domu.

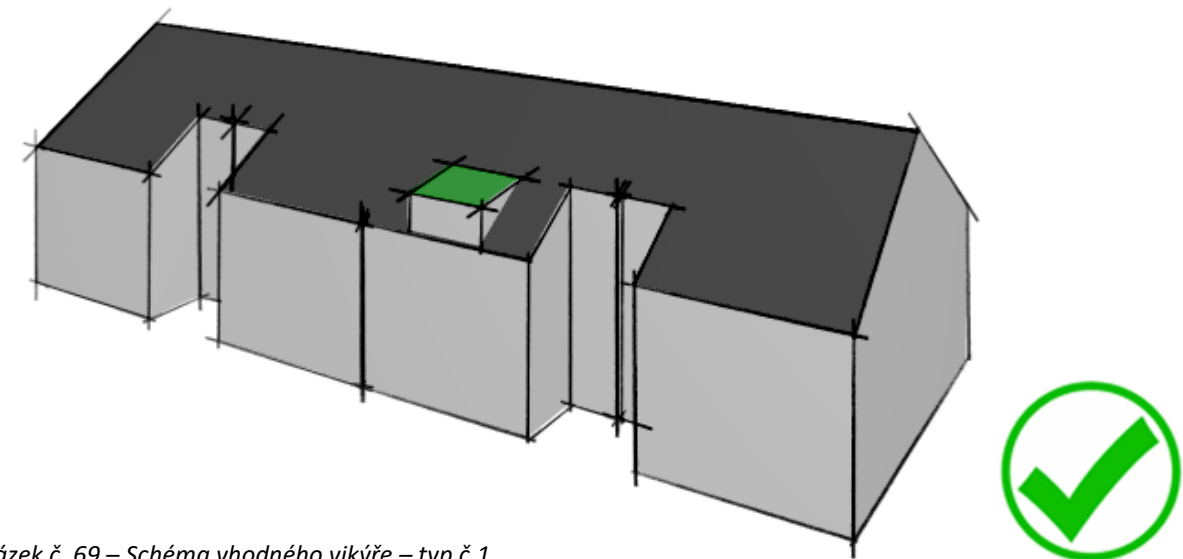
Obrázek č. 67 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.6

Obrázek č. 68 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.6, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ PULTOVÉHO TYPU S MÍRNÝM SKLONEM STŘECHY

Prvním typem vikýře, který je vhodný do spořilovské zástavby je variace pultového typu spolu s mírným sklonem střechy, která končí zhruba v polovině střechy domu. Tento typ vikýře nebyl na Spořilově zachycen. Velmi častý a schématu podobný je vikýř na fotografii č. 70. Použitím kompaktních rozměrů a mírného sklonu v rozmezí mezi 20 – 30° mají uživatelé domu možnost zvýšit podchodnou výšku podkroví. Mírným sklonem vikýře není výrazně narušena celková hmota domu.

Obrázek č. 69 – Schéma vhodného vikýře – typ č.1

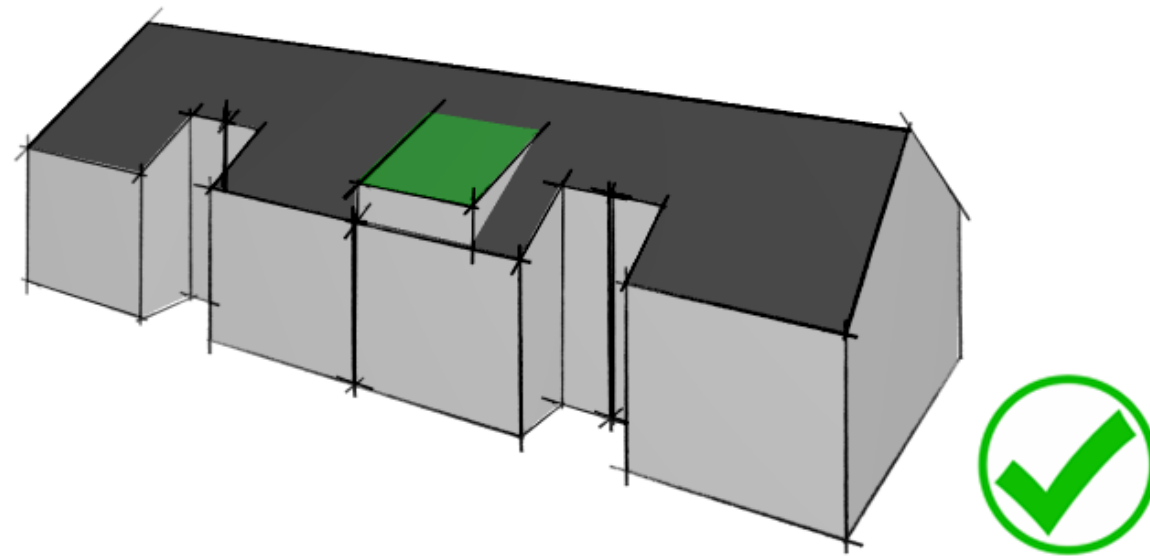
Obrázek č. 70 – Příklad vhodného vikýře – typ č.1, autor: Miroslav Preclík

- VIKÝŘ PULTOVÉHO TYPU S VELKÝM SKLONEM STŘECHY

Typ vikýře na obrázku č. 71 je velmi podobný předchozímu typu. Liší se primárně větším sklonem střechy a velikostí samotného vikýře. Na fotografii je zachycen případ sjednocených vikýřů. U pravé části vikýře majitelé zvolili zachování římsy, oddělením hmoty dosáhli vizuálně zajímavějšího výsledku než u případu vlevo. Majitelé levého domu římsu nezachovali, díky čemuž vznikla vizuálně objemnější hmota domu. Příklad schématického vikýře má sklon střechy 25 °.

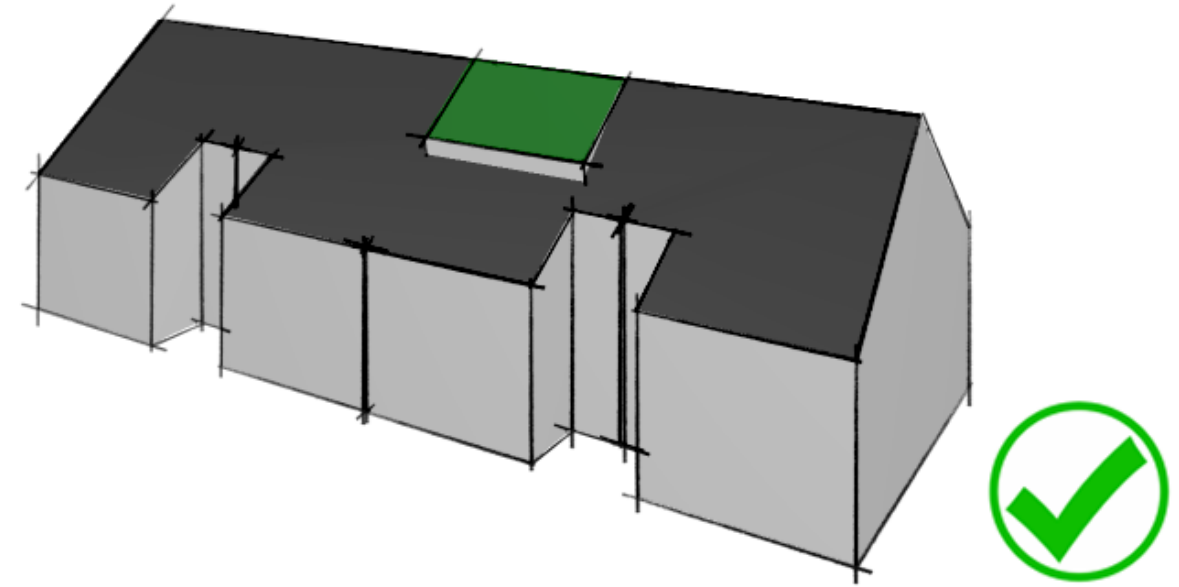
Obrázek č. 71 – Schéma vhodného vikýře – typ č.2

Obrázek č. 72 – Příklad vhodného vikýře – typ č.2, autor: Miroslav Preclík

- NÍZKÝ VIKÝŘ S VELKÝM SKLONEM STŘECHY

Použitím takto nízkého vikýře nemají uživatelé domu možnost výrazně zvětšit podkrovní prostory. Sklon střechy vikýře byl zvolen 40°, aby co nejméně poutal pozornost změnou sklonu od střechy celého domu, která dosahuje sklonu v rozmezí 40 – 45 °. Tento typ je vhodný primárně pro odvětrávání půdní části domu. Pro náhodného pozorovatele je tento způsob zásahu nejméně zaznamatelným, původní hmota domu není narušena.

Obrázek č. 73 – Schéma vhodného vikýře – typ č.3

Obrázek č. 74 – Příklad vhodného vikýře – typ č.3, autor: Miroslav Preclík

6.5. ARCHITEKTONICKÉ DETAILY

Architektonické detaily jsou jedním ze zásadních prvků tvořících kvalitně provedenou architekturu na všech významných i méně významných stavbách. Finanční náročnost detailů u rodinných domů není v porovnání s celkovou cenou rekonstrukce zásadní, výsledek je o poznání kvalitnější než bez zachování detailů. Při jakémkoliv zásahu do stávajícího objektu je třeba uvažovat dopad rekonstrukce nejen z pohledu samotného domu, ale primárně z celkového kontextu s okolními stavbami a významnosti lokace.

6.5.1. MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Volba materiálového řešení je při návrhu přístaveb zásadní. Hlavní roli v dnešní době hraje pochopitelně ekonomická stránka materiálů.

Pro Spořilov jsou naprosto nepřijatelné dřevostavby typu roubených staveb či podobných modifikací. V ulicích Spořilova se žádné roubené stavby zatím nevyskytují. Nejčastěji se dřevo vyskytuje v podobě netransparentní výplně oplocení nebo jako obložení fasády domu.

Dalším, ne příliš vhodným materiálem, jsou obnažené cihly bez omítky tzv. režné zdivo či keramické obklady, použité na fasádě domu. Nejvhodnější řešení fasády domu je za použití fasádní omítky do hrubosti 1,5 mm. V případech zateplení domu, je rovněž vhodné použití jemnozrnné omítky ve světlých odstínech.

Podezdívky plotů je vhodné řešit, buď za použití původních betonových tvarovek, příklad oplocení je k vidění na fotografii č. 53 na straně 41, nebo výstavbou kamenné podezdívky. Domy v severozápadní části jsou ve značně svažitém terénu. Podezdívky oplocení jsou tvořeny kyklopským zdivem. Pokud se majitelé rozhodnou pro vybudování garáže a vjezdu na pozemek za ceny vybourání kyklopského zdiva, měli by se pokusit o výstavbu nové stěny za použití stejných kamenů. Je vhodné si před započítáním prací důkladně kameny označit a nafotit jejich pozice tak, aby jejich znovu použití bylo vůbec možné. Sjedením oplocení nabyde uliční prostor ucelenějšího vzhledu. Nepřijatelné jsou výstavby zděných zdí, či použití velkých kamenných výplní oplocení například opukových.

Střešní krytiny jsou nejvhodněji řešené keramickými taškami, kladenými ve dvou řadách. Dnes je daleko běžnější a ekonomicky také výhodnější kladení v jedné řadě. Vizualní stránku tento způsob nikterak nenarušuje a řešení je přípustné. Neakceptovatelné jsou úzké asfaltové pásy, povlakové fólie PVC nebo plechové krytiny, které jsou vhodnější do podhorských oblastí.

Pochozí povrchy chodníků a přístupových cest k domu či na zahradě je vhodné řešit z kamenných dlaždic formátu střední velikosti a přírodních barev. Nevhodné je použití tzv. zámkové dlažby typu H, která je typická do satelitní zástavby. Detailem jakým je volba pochozích materiálů, kterého si návštěvník všimne až ze značné blízkosti, může rovněž zkazit celkový dojem z místa, obzvláště pokud se jedná o plochy větších rozměrů.

Okenní výplně byly v původní zástavbě voleny dřevěné, úzkých profilů se členěním. V dnešní době jsou populárnější a technologicky lépe zvládnutá plastová okna. Pokud je plastové okno vyrobeno podle původního vzoru s použitím vhodné barvy a barvy fasády tak, aby si vzájemně nekonkurovaly, jedná se o uspokojivé řešení, které ničím neruší. Barevnost oken se v území liší podobným způsobem jako tomu je u fasád, nicméně se nejedná o tak velké barevnostní rozdíly, vyskytuje se především bílá a tmavě hnědá barva. Velká variabilita je u tvaru oken. V některých případech jsou použity zbytečně tlusté rámy, chybí členění okna případně tvar okna je dokonce kulatý.

I v případě volby materiálů platí zásada uvažovat nad celým zásahem komplexně a ne pouze individuálně. V některých případech výjimka potvrzuje pravidlo a dokazuje, že i nevhodné materiály při správném řešení a provedení mohou vytvářet kladný dojem.

6.5.2. ŘEŠENÍ BAREVNOSTI RODINNÝCH DOMŮ

Barevnost fasády je jednou z klíčových vlastností celého domu. Čím je zvolený odstín barvy tmavší, tím výrazněji v prostoru působí. Syté nebo křiklavé barvy by se na Spořilově neměly vyskytovat vůbec. Obecně platí, že by syté barvy neměly ani pokrývat celou plochu domu. Čím je barva světlejší, tím lépe odráží sluneční paprsky, což vede k menšímu oteplování fasády a tedy i celého domu, než jak je tomu u tmavých odstínů. [11]

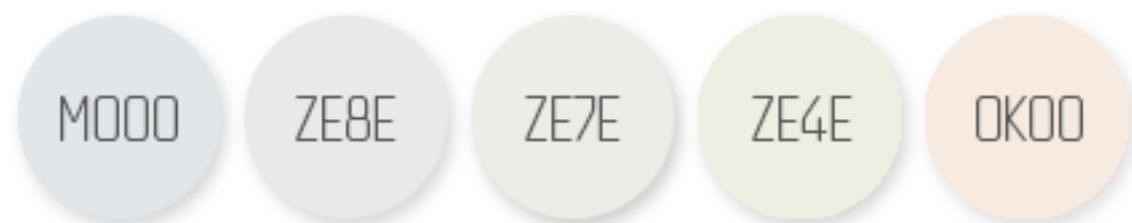

Pro Spořilovskou architekturu jsou nejvhodnější světlé odstíny šedé a béžové barvy fasády. V kombinaci s jádrovou fasádní omítkou do hrubosti 1,5 mm dojde k vytvoření vizuálně příbuzného výsledku s původní zástavbou. V některých částech Spořilova jsou k vidění různé kombinace barevnosti fasád, od tmavě šedé po modrou či zářivě žlutou. Barevnost nové fasády, stejně jako další stavební úpravy spadají do kompetence stavebního úřadu, kde příslušným úředníkem musí být schváleny. U památkově chráněných oblastí a objektů je schvalovací proces přísnější a použití křiklavých odstínů je v těchto případech nepřipustné. Výrazně barevné fasády mají pouze jednu výhodu, tou je vznik orientačních bodů, které slouží k lepší orientaci v území.

Při volbě barvy fasády je obecně vhodné vybírat světlé odstíny. Volit o 2 odstíny světlejší barvu než jaká je ve vzorníku, z důvodu že barva působí jinak na malém formátu vzorníku a jinak na celé ploše domu. Poslední zásadou je vždy nejprve nanést vzorek barvy na část domu a až posléze koupit potřebný materiál na celý dům. Příklady barevných odstínů níže jsou pouze orientační a je nutno brát v potaz možné odchylky od reality, vlivem zkreslení, ke kterému může dojít při tisku. Pro skutečnou sytost dané barvy je vždy nutno kontaktovat přímo výrobce. [12]

Příklady vhodných odstínů barev fasády:

kódy barev byly použity z webového portálu www.weber-terranova.cz [14]

Obrázek č. 75 – Příklady odstínů barev z katalogu Weber.color.line, zdroj: <http://www.weber-panel.cz/vzorniky>

Okenní výplně by měly být barevně sladěny se zbytkem fasády domu tak, aby se vzájemně doplňovaly. V původní zástavbě byla zvolena bílá barva pro okenní rámy a přírodní světle šedá pro fasádu domu. Celý dům byl doplněn o terakotově červené střešní tašky typu bobrovka, kladené do dvou řad. Oplocení předzahrádek a zahrad bylo původně tvořeno z betonových podezdívek s otvory. Téměř hned po výstavbě bylo oplocení doplněno o transparentní kovovou výplň, která byla nasazena na podezdívku. Transparentní výplně byly barevně voleny žluté, červené či tmavě zelené. Majitelé některých domů se rozhodli pro větší ochranu soukromí v podobě výsadby živého plotu.

6.5.3. ŘÍMSY, OKENNÍ VÝPLNĚ A ZÁBRADLÍ TERASY

Okrasné římsy jsou typickým prvkem Spořilovské architektury, v původní zástavbě tento prvek obsahoval každý dům. Kromě estetické funkce mají římsy také schopnost jednoduchým způsobem oddělit jednotlivé části hmoty domu. Z původní dokumentace bylo zjištěno, že okrasné římsy jsou čtvercového průřezu o stranách délky 150 mm. Pokud by se výstavba okrasných říms v ulicích Spořilova opět rozšířila nebo pokud by tento prvek stavební úřad u rekonstrukcí přímo vyžadoval, došlo by k přirozenému scelení celého území. Opakovatelností prvků vzniká jistá analogie mezi domy a celková zástavba náhle nabývá na ucelenosti.

U výstavby nového vikýře by majitelé měli vikýř odsadit směrem do vnitřku domu tak, aby bylo možné položit 2 řady střešních tašek. V případě, že se majitelé domu rozhodnou o dostavení až na hranu domu, měli by zachovat původní římsu čtvercového průřezu o stranách délky 150 mm vedenou pod okapem. Na dobových fotkách jsou viditelné 2 římsy, jedna ve výšce stropního věnce a druhá pod střešním okapem.

Na následujících snímcích je názorný příklad důležitosti říms. V obou případech se jedná o neúměrně velký zásah v podobě nástavby patra, v podobě vikýře skrze celou délku domu. V levém případě se majitelé rozhodli pro velká okna, bez zachování římsy, čímž vznikla nová hmota domu, která původní tvar domů zcela popírá. V druhém případě se jedná o de facto totožné řešení, u kterého byla římsa zachována. Vzniklá hmota je díky tomu rozdělena na několik částí. I když jsou obě hmoty značně změněny, zachování římsy u druhého domu, alespoň částečně odkazuje na původní architekturu domu.

Obrázek č. 76 – Příklad domu bez okrasné římsy, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 77 – Příklad domu s okrasnou římsou, autor: Miroslav Preclík

Původní zástavba obsahovala 9 různých velikostí oken, které se u typových domů opakovaly. Okenní rám byl dřevěný, bílé barvy a úzkého profilu. Součástí okenních výplní bylo členění, obdélníkového tvaru. Profily příček byly velmi tenké a jejich počet v okenní výplni závisel na tvaru okna. Podlouhlá nízká okna měla pouze jednu vodorovnou příčku, která každé křídlo okna rozdělila na dva obdélníky nad sebou. Největší okna u domů typu viladům, obsahovala 3 vodorovné příčky. Příklady okenních výplní jsou k vidění u řadového domu v původní dokumentaci na straně 25 na obr. č. 11. Modifikace nových oken s odkazem na původní členění je k vidění na fotografii níže. [6]

Pokud se majitelé rozhodli pro přístavbu s pochozí střechou, měli by se rovněž zamyslet nad volbou zábradlí terasy. Nevhodným typem zábradlí je tzv. atika nahrazující zábradlí, která zbytečným způsobem zvětšuje hmotu domu. Je vhodné používat transparentní zábradlí. V ideálním případě použít původní zábradlí, nebo zábradlí jemu blízké. Původní zábradlí u balkonů viladomů bylo tvořeno čtyřmi vodorovnými kulatinami tenkého profilu, sloupky ze stejného, tenkého profilu. Zábradlí podle původní dokumentace bylo vysoké 950 mm, dnešní standardy nepovolují mezery v zábradlí větší 120 mm, proto je třeba použít většího počtu vodorovných kulatin. Novodobé zábradlí je částečně vidět na obrázku níže a schematicky v přiloženém manuálu doporučených stavebních úprav. [19]

Obrázek č. 78 – Příklad zachování původního zábradlí balkonu u viladomu, autor: Miroslav Preclík

6.6. OBECNÉ ZÁSADY

U jakékoliv rekonstrukce domu je třeba zvážit celkový dopad zásahu nejen k původní hmotě domu, ale primárně v kontextu celé ulice. Je vhodné opakovat tvary a způsoby provedení, které již v současnosti jsou v ulicích Spořilova. V ideálním případě, pokud se jedná o rekonstrukci řadového domu, zkoordinovat průběh prací a rekonstrukcí u celého domu tak, aby výsledek odpovídal záměru. Příklad provedení zkoordinování je k vidění na fotografii č. 32 na 36. straně.

Důležitý je nejen tvar přístavby či nástavby, ale i jeho vizuální stránka. Vhodná, ne-li přímo nutná je volba barvy fasády domu do světlých tónů. Zbytečným způsobem nepoutat na rekonstrukci pozornost a nesnažit se o rozbití ucelenosti. Ta vznikne pouze v případě, že majitelé začnou respektovat celý koncept a záměr, kterým má Spořilov směřovat.

Při dostavbě zádveří, nedostavovat až kuliční čáře, ale zachovat alespoň minimální předzahrádku, aby nevznikly ulice s domy připomínající družstevní, bytové domy ze 70. let. Předzahrádky by měly obsahovat zeleň, nepropustné povrchy v ploše nezbytně nutné pro splnění účelu.

Majitelé by se měli snažit zachovávat architektonické detaily, jakými jsou římsy či členění oken. Architektonické detaily nejsou z finančního pohledu vzhledem k celkové rekonstrukci zásadní, nicméně jejich přítomnost vytváří výrazně kvalitnější výsledek.

Při rekonstrukci je třeba respektovat původní architekturu a ctít záměr celé zástavby. Tvář Spořilova se stejně, jako tomu je za posledních 90 let od výstavby, bude dále vyvíjet a záleží pouze na současných a budoucích obyvatelích jakým směrem bude architektura, případně celý Genius loci směřovat.

- Respektovat původní hmotu domu a nestavět přístavby, které hmotu domu upozadí
- Inspirovat se a opakovat stávající tvary a řešení
- Volit světlé „neutrální“ barvy fasád
- Implementovat do rekonstrukcí architektonické detaily – římsy, členění oken...
- Přemýšlet nad dopadem rekonstrukce vzhledem ke svému okolí a zachování Genia loci

7. ZÁVĚR

Genius loci, tedy v překladu duch místa, je určitá vlastnost, která je specifická pro každý prostor. Jedná se de facto o atmosféru místa, která se skládá z faktorů, jakými jsou historické souvislosti a události konané v daném místě, architektonický styl či provedení detailů. Genius loci, pokud je řeč o zastavěném území, má několik stádií. V prvním stádiu se jedná o ideální stav, tedy o kompletní zachování staveb, které neprošly rekonstrukcí. Tento stav můžeme vidět nejčastěji na významných historických místech. Ve druhém stádiu se jedná o modifikovaný stav, kdy se původní architektura proměnila vlivem okolností, jakými mohou být například změny nároků na bydlení. Aby se duch místa nevytratil úplně, je třeba aby rekonstrukce respektovaly určité zákonitosti dané specifickými místy. V posledním stádiu Genius loci zaniká úplně. Tento stav vzniká kompletní změnou způsobu žití v dané lokalitě, zánikem původního architektonického stylu a vznikem nového, který však není organizovaný. Spořilovský Genius loci je v dnešní době na rozmezí mezi druhou a třetí fází.

Tato diplomová práce nese název Starý Spořilov – ochrana Genia loci. Za tímto účelem byla vytvořena stručná brožura, která má za úkol jednak jejím uživatelům ukázat na názorných příkladech jaká jsou správná řešení a čeho se naopak vyvarovat. Sekundárně má za úkol naučit čtenáře vnímat prostředí, ve kterém žijí z trochu jiného pohledu. Její čtenáři by si měli uvědomit podstatu původního záměru zástavby a začít vnímat důležitost architektonických detailů, které ve výsledné formě hrají důležitou roli. Zároveň by čtenáři měli z brožury pochopit, proč jsou v některých případech nelogicky řešené přístavby nevhodné a jakým způsobem přispívají k zániku Genia loci. Brožura by tedy měla zajistit, aby nevznikaly další nové hmotové formy domů, které situaci zhoršují, ale naopak by měla malými krůčky zajistit sjednocení celkové výrazové stránky Spořilova.

Krom manuálu stavebních úprav pro Starý Spořilov, byl pro obyvatele Spořilova sestaven dotazník, který zjišťoval, jak se jejím obyvatelům líbí současná architektura a jak vnímají změny, které v některých případech narušují vnímání veřejného prostoru. Zároveň vznikly mapy, ve kterých jsou graficky znázorněny jednotlivé typy domů. Díky těmto přehledným mapám je možné identifikovat oblasti s určitým typem zástavby a tyto oblasti případně individuálně regulovat. Manuál doporučených stavebních úprav pro Starý Spořilov obsahuje převážnou část z textové části diplomové práce, navíc doplněnou o další informace a zásady, pro které v textové části nebyl

vhodný prostor. V manuálu jsou oproti reálnému stavu méně saturované fotografie za docílením, pro čtenáře, vizuálně zajímavějšího výsledku. Rovněž se v manuálu na rozdíl od diplomové práce objevují 2 nové, generalizované mapové výstupy spolu se schématickým výkresem původního zábradlí balkonů.

Celkově je tedy primárním cílem diplomové práce především informovat její čtenáře o kvalitách zástavby a díky informovanosti zajistit, aby se situace nezhoršovala a původní zástavba se neproměnila v zástavbu rodinných domů, které budou, spíše než zahradní město, připomínat satelitní městečko na území Prahy. Pokud si obyvatelé Spořilova nezačnou uvědomovat následky svých rekonstrukcí, nebude jednak co chránit, ale ani pro koho chránit. V důsledku ignorování historických kvalit zástavby může dojít až k zániku Genia loci. Pevně věřím, že se tak nestane.

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

LITERATURA

- [2] ČERNÁ, Markéta. *Zahradní město Spořilov - proměny výstavby*. Praha, 2012. Diplomová práce. ČVUT FSV. Vedoucí práce Ing. arch. František Pospíšil, Ph.D.
- [3] PRECLÍK, Miroslav. *Spořilov - návrh zásad urbanistické regulace zástavby rodinných domů*, Praha, 2017. Bakalářská práce. ČVUT FSV. Vedoucí práce Ing. arch. František Pospíšil.
- [4] ŠKRABAL, František. *Almanach okresu Praha 13*. Praha: Časopis Praha XIII, 1934.
- [5] JEBAVÝ, Matouš. *Zahradní města*. Praha, 2012. Příspěvek na konferenci v Luhačovicích. ČZU v Praze.
- [6] CZUMALO, Vladimír a František REJL. *Spořilov - Největší zahradní město Velké Prahy*. Praha: Prostor - architektura, interiér, design, 2015. ISBN 978-80-87064-17-7.
- [7] HNILIČKA, Pavel. *Sídelní kaše*. Brno: Era, 2005. ISBN 80-7366-028-8.
- [8] KRIER, Léon. *Architektura - volba nebo osud*. Academia, 2001. ISBN 80-200-0012-7.
- [15] SÝKORA, Luděk. *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Praha, 2002. ISBN 80-901914-9-5.
- [17] Maier, Karel: *Názvosloví a příklady metodiky užívané pro zpracování regulačních plánů*. Praha: FA ČVUT, 2001. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“.

Následující literární zdroje sloužily pro pouhou inspiraci:

Tomáš Dohnal, Pavel Hubený, Laura Jablonská, Jiří Löw, Jaroslav Novák, Eliška Zimová – *Krajina Národního parku Šumava 2011*

Pavel Klimeš, Jiří Louda, Jana Mejzrová – *Typická architektura Krkonoš a Jizerských hor – Inspirativní příručka pro stavebníky a projektanty 2010*

IPR Praha – *Manuál tvorby veřejných prostranství hl. m. Prahy 2014*

LEGISLATIVA

- [10] *Zákon č. 183/2006 Sb., O územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. [online]. 2006 [cit. 2018-12-25]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183#cast3>
- [13] *Vyhláška č. 501/2006 Sb., Vyhláška o obecných požadavcích na využívání území* [online]. 2006 [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-501>
- [21] *Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení)* [online]. 2006 [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

WEBOVÉ PORTÁLY

- [1] *Historie a peripetie výstavby* [online]. [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: <http://prostor-ad.cz/pruvodce/praha/sporilov/historie.htm>
- [9] *Pražské kašny a fontány* [online]. 2014 [cit. 2018-12-25]. Dostupné z: <https://www.prazskekasny.cz/fontana-na-roztylskem-namesti/>
- [11] *Barva fasády domu* [online]. [cit. 2018-12-25]. Dostupné z: <https://www.gtrade.cz/vybirate-novy-kabat-pro-svuj-dum-mame-pro-vas-7-tipu-jakou-zvolit-barvu-fasady>
- [12] *Barva fasády domu* [online]. [cit. 2018-12-25]. Dostupné z: <http://rinvest.cz/jak-vybrat-barvu-fasady>
- [14] *Barevný vzorník Weber.color.line* [online]. [cit. 2018-12-25]. Dostupné z: <https://www.weber-terranova.cz/zateplovaci-systemy/pomoc-rada/vzornik-barev/webercolor-line.html>
- [16] *Katedra urbanismu a územního plánování Fakulta stavební ČVUT* [online]. [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <http://www.uzemi.eu/vystupy/slovník-pojmu.html>
- [18] *Pojmy teorie architektury, VŠB - Technická univerzita Ostrava FSV* [online]. [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <http://fast10.vsb.cz/depts/226/teorie/pta.htm>
- [19] *HK Zábradlí: Norma zábradlí* [online]. [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <https://hkzabradli.cz/norma-zabradli>
- [20] *Ministerstvo pro místní rozvoj: Slovník územního rozvoje* [online]. 2018 [cit. 2019-01-05]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/slovník2/default.asp?ID=4287#definice>

9. SEZNAM MAPOVÝCH VÝSTUPŮ

NÁZEV	ČÍSLO VÝKRESU
VÝKRES KATEGORIZACE RODINNÝCH DOMŮ.....	01
VÝKRES KATEGORIZACE VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ.....	02
VÝKRES FUNKČNÍHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ.....	03

10. OBSAH CD

DIPLOMOVÁ PRÁCE – text ve formátu PDF

MANUÁL DOPORUČENÝCH STAVEBNÍCH ÚPRAV – formát pdf

MAPOVÉ VÝSTUPY – formát PDF

11. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 – Mapa situování Spořilova, zdroj: www.maps.google.com.....	8
Obrázek č. 2 – Orientační plán Spořilova, zdroj: Pražský sborník historický XXVIII.....	9
Obrázek č. 3 – Historické fotografie, zdroj: Almanach okresu Praha 13, rok 1934.....	9
Obrázek č. 4 – Howardův diagram výhod zahradního města, zdroj: www.theguardian.com.....	10
Obrázek č. 5 – Howardův idealizovaný koncept situování města, zdroj: www.urbanplanning.library.cornell.edu.....	10
Obrázek č. 6 – Diagram hodnocení budov na území Spořilova, zdroj: bakalářská práce autora, Miroslav Preclík.....	11
Obrázek č. 7 – Mapa kategorizace budov na území Spořilova, zdroj: bakalářská práce autora, Miroslav Preclík.....	11
Obrázek č. 8 - Historická fotografie původní zástavby Spořilova z roku 1928, zdroj: sporilov.info ...	14
Obrázek č. 9 - Historická fotografie původní zástavby Spořilova, pohled z ulice, rok 1928, zdroj: sporilov.info	24

Obrázek č. 10 – Průběh výstavby viladomu, zdroj: kniha: Spořilov – Největší zahradní město Velké Prahy, 2015.....	24
Obrázek č. 11 – Dobový výkres rodinného domu, zdroj: soukromý archiv p. Jindřicha Vaňka (Občanské sdružení Spořilov).....	25
Obrázek č. 12 – Propagační leták na prohlídku Spořilovské zástavby, zdroj: soukromý archiv p. Jindřicha Vaňka (Občanské sdružení Spořilov).....	25
Obrázek č. 13 – Řadový dům typu A s dostavěným zádveřím, autor: Miroslav Preclík	26
Obrázek č. 14 – Půdorys řadového domu typu A, zdroj: www.prostor-ad.cz.....	26
Obrázek č. 15 – Náhled na výkres funkčního využití území Spořilova	27
Obrázek č. 16 – Náhled na hlavní komunikace Spořilova	28
Obrázek č. 17 – Pohled na fontánu na Roztylském náměstí, autor: Miroslav Preclík	29
Obrázek č. 18 – Pohled na mobiliář Roztylského náměstí, autor: Miroslav Preclík.....	29
Obrázek č. 19 – Kostel svaté Anežky České, autor: Miroslav Preclík	30
Obrázek č. 20 – Pohled na ulici Spořilova s dochovanými prvky původní zástavby, autor: Miroslav Preclík	31
Obrázek č. 21 – Pohled na barevnou agresivitu fasády v ulicích Spořilova, autor: Miroslav Preclík ..	31
Obrázek č. 22 – Pohled na zahrady rodinných domů Spořilova, zdroj: soukromý archiv p. Jindřicha Vaňka (Občanské sdružení Spořilov)	32
Obrázek č. 23 – Schéma nevhodného řešení zádveří – typ č.1.....	33
Obrázek č. 24 – Příklad typu zádveří č.1 – cihlový obklad, autor: Miroslav Preclík	33
Obrázek č. 25 – Příklad typu zádveří č.1 – dřevěné obložení, autor: Miroslav Preclík	33
Obrázek č. 26 – Schéma nevhodného zádveří – typ č.2.....	34
Obrázek č. 27- Příklad typu zádveří č.2 – dřevěný příklad, autor: Miroslav Preclík.....	34
Obrázek č. 28 - Příklad typu zádveří č. 2 – zděný příklad, autor: Miroslav Preclík.....	34
Obrázek č. 29 – Schéma nevhodného zádveří – typ č.3.....	35
Obrázek č. 30 – Příklad typu zádveří č.3, autor: Miroslav Preclík	35
Obrázek č. 31 – Schéma vhodného zádveří – typ č. 1	36
Obrázek č. 32 – Příklad vhodného zádveří - typ č.1, autor: Miroslav Preclík.....	36
Obrázek č. 33 - Schéma vhodného zádveří – typ č.2.....	37
Obrázek č. 34 – Příklad vhodného zádveří – typ č.2, autor: Miroslav Preclík	37

Obrázek č. 35 – Schéma vhodného zádveří – typ č. 3.....	38	Obrázek č. 65 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.5.....	45
Obrázek č. 36 – Příklad netransparentní výplně č.1	39	Obrázek č. 66 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.5, autor: Miroslav Preclík.....	45
Obrázek č. 37 – Příklad netransparentní výplně č.2	39	Obrázek č. 67 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.6.....	46
Obrázek č. 38 – Příklad netransparentní výplně č.3	39	Obrázek č. 68 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.6, autor: Miroslav Preclík.....	46
Obrázek č. 39 – Příklad netransparentní výplně č.4	39	Obrázek č. 69 – Schéma vhodného vikýře – typ č.1.....	46
Obrázek č. 40 – Příklad netransparentní výplně č.5	39	Obrázek č. 70 – Příklad vhodného vikýře – typ č.1, autor: Miroslav Preclík.....	46
Obrázek č. 41 – Příklad netransparentní výplně č.6	39	Obrázek č. 71 – Schéma vhodného vikýře – typ č.2.....	47
Obrázek č. 42 – Příklad netransparentní výplně č.7	39	Obrázek č. 72 – Příklad vhodného vikýře – typ č.2, autor: Miroslav Preclík.....	47
Obrázek č. 43 - Příklad netransparentní výplně č.8	39	Obrázek č. 73 – Schéma vhodného vikýře – typ č.3.....	47
Obrázek č. 44 – Příklad transparentní výplně č.1	40	Obrázek č. 74 – Příklad vhodného vikýře – typ č.3, autor: Miroslav Preclík.....	47
Obrázek č. 45 – Příklad transparentní výplně č.2	40	Obrázek č. 75 – Příklady odstínu barev z katalogu Weber.color.line, zdroj: http://www.weber-panel.cz/vzorniky	49
Obrázek č. 46 – Příklad transparentní výplně č.3	40	Obrázek č. 76 – Příklad domu bez okrasné římsy, autor: Miroslav Preclík.....	49
Obrázek č. 47 – Příklad transparentní výplně č.4	40	Obrázek č. 77 – Příklad domu s okrasnou římsou, autor: Miroslav Preclík.....	49
Obrázek č. 48 – Příklad transparentní výplně č.5	40	Obrázek č. 78 – Příklad zachování původního zábradlí balkonu u viladomu, autor: Miroslav Preclík.....	50
Obrázek č. 49 – Příklad transparentní výplně č.6	40	Obrázek č. 79 – Pohled na kostel svaté Anežky České, autor: Miroslav Preclík	55
Obrázek č. 50 – Příklad transparentní výplně č.7	40	Obrázek č. 80 – Příklad rekonstrukce viladomu, autor: Miroslav Preclík	55
Obrázek č. 51 – Příklad transparentní výplně č.8	40	Obrázek č. 81 – Přestavba viladomu, autor: Miroslav Preclík.....	55
Obrázek č. 52 – Schéma původního oplocení.....	41	Obrázek č. 82 – Rekonstrukce v podobě nástavby proskleného patra, autor: Miroslav Preclík	55
Obrázek č. 53 – Příklad zachovaného oplocení č.1, autor: Miroslav Preclík	41	Obrázek č. 83 – Příklad novostavby na Spořilově, autor: Miroslav Preclík	56
Obrázek č. 54 – Příklad zachovaného oplocení č.2, autor: Miroslav Preclík	41	Obrázek č. 84 – Rekonstrukce krajního trojdomku s nástavbou patra, autor: Miroslav Preclík.....	56
Obrázek č. 55 – Příklad nevhodného tvaru zastřešení s přesahem, autor: Miroslav Preclík.....	42	Obrázek č. 85 – Moderní přístavba zádveří s patrem, autor: Miroslav Preclík.....	56
Obrázek č. 56 – Příklad použití tmavé střešní krytiny, autor: Miroslav Preclík	42	Obrázek č. 86 – Ukázka neakceptovatelného tvaru střechy a hmoty domu, autor: Miroslav Preclík.....	56
Obrázek č. 57 – Schéma nevhodného vikýře- typ č.1	43		
Obrázek č. 58 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.1, autor: Miroslav Preclík.....	43		
Obrázek č. 59 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.2	44		
Obrázek č. 60 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.2, autor: Miroslav Preclík.....	44		
Obrázek č. 61 – Schéma nevhodného vikýře –typ č.3	44		
Obrázek č. 62 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.3, autor: Miroslav Preclík.....	44		
Obrázek č. 63 – Schéma nevhodného vikýře – typ č.4.....	45		
Obrázek č. 64 – Příklad nevhodného vikýře – typ č.4, autor: Miroslav Preclík.....	45		

12. FOTODOKUMENTACE

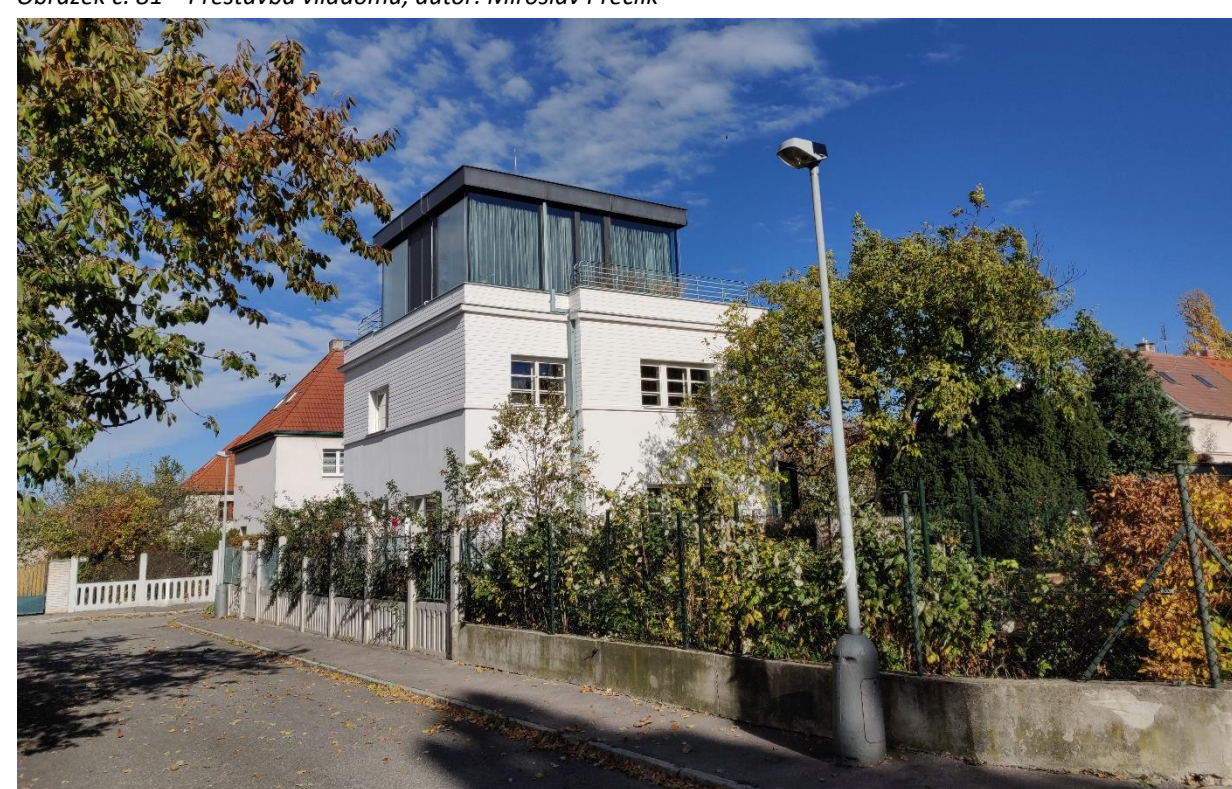
Obrázek č. 79 – Pohled na kostel svatě Anežky České, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 81 – Přestavba viladomu, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 80 – Příklad rekonstrukce viladomu, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 82 – Rekonstrukce v podobě nástavby proskleného patra, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 83 – Příklad novostavby na Spořilově, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 85 – Moderní přístavba zádveří s patrem, autor: Miroslav Preclík

Obrázek č. 84 – Rekonstrukce krajního trojdomku s nástavbou patra, autor: Miroslav Preclík

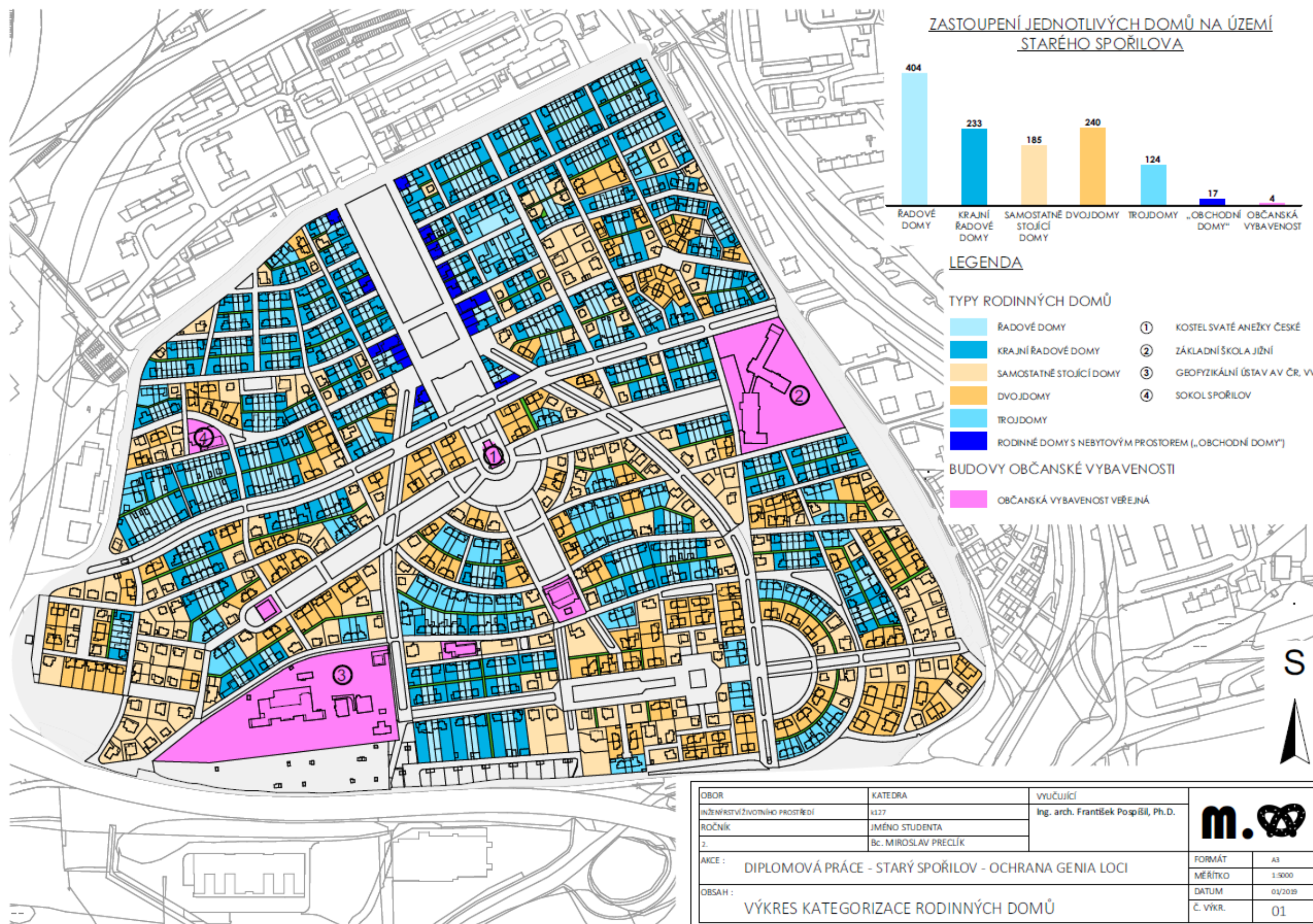

Obrázek č. 86 – Ukázka neakceptovatelného tvaru střechy a hmoty domu, autor: Miroslav Preclík

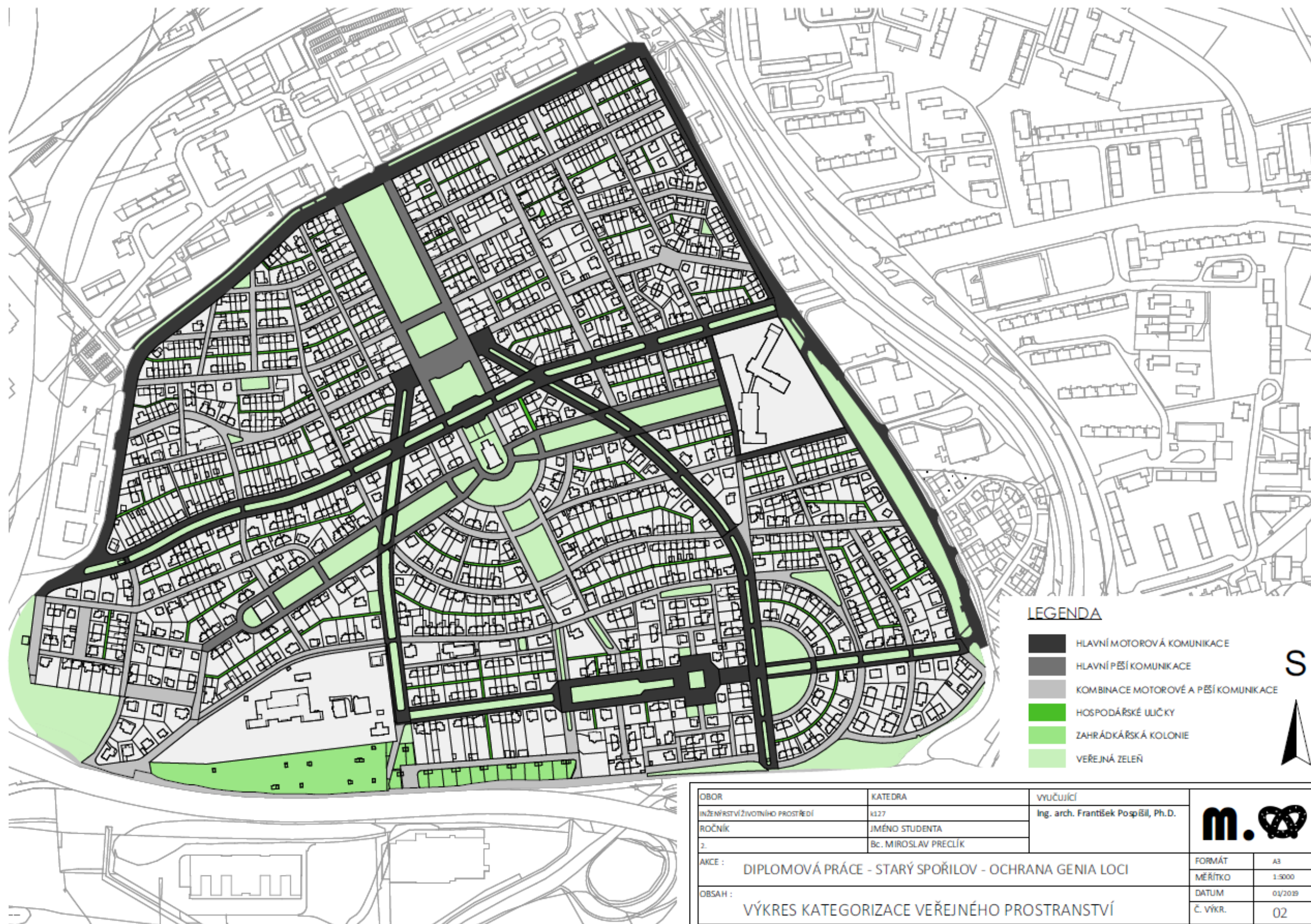

13. NÁHLEDY MAPOVÝCH VÝSTUPŮ

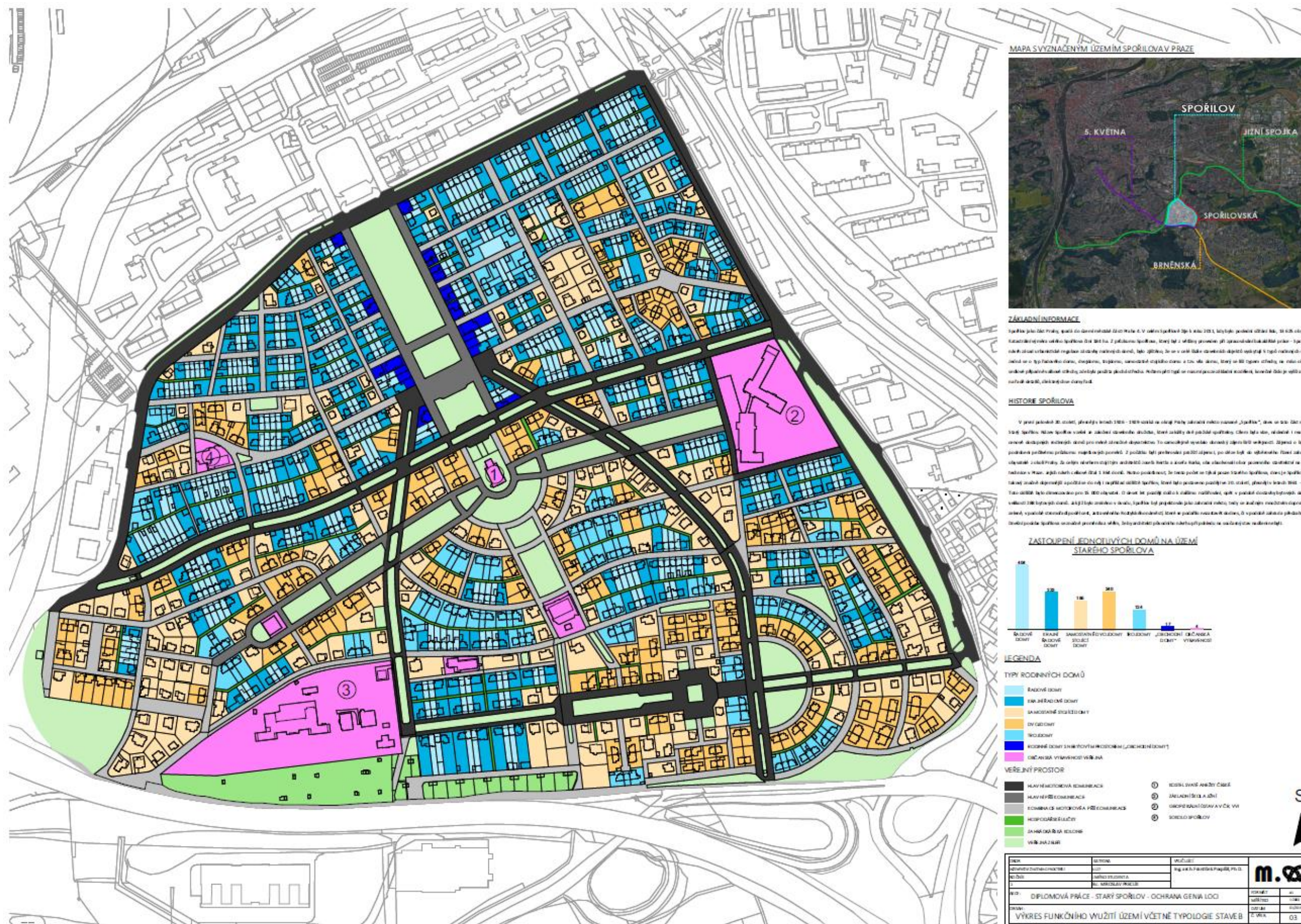
LEGENDA

- HLAVNÍ MOTOROVÁ KOMUNIKACE
- HLAVNÍ PĚŠÍ KOMUNIKACE
- KOMBINACE MOTOROVÉ A PĚŠÍ KOMUNIKACE
- HOSPODÁŘSKÉ ULIČKY
- ZAHRÁDKÁŘSKÁ KOLONIE
- VEŘEJNÁ ZELENĚ

OBOR INŽENÝRSTVÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	KATEDRA K127	VYUČJÍCÍ Ing. arch. František Pospíšil, Ph.D.	m.∞
ROČNÍK 2	JMÉNO STUDENTA Bc. MIROSLAV PREČLÍK		
PRÁCE : DIPLOMOVÁ PRÁCE - STARÝ SPOŘILOV - OCHRANA GENIA LOCI			FORMÁT A3
OBSAH : VÝKRES KATEGORIZACE VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ			MĚŘÍTKO 1:5000
			DATUM 01/2019
			Č. VÝKR. 02

MAPA SVYZNAČENÝM ÚZEMÍM SPOJILOV PRAZE

ZÁKLADNÍ INFORMACE
Spojilov je část Prahy, která se nachází v části Prahy 4. V celém Spojilově žije 1 100 lidí, kterýžto počet činí 10,5 % z celkové populace Spojilova. Spojilov je částí Prahy, která se nachází v části Prahy 4. V celém Spojilově žije 1 100 lidí, kterýžto počet činí 10,5 % z celkové populace Spojilova. Spojilov je částí Prahy, která se nachází v části Prahy 4. V celém Spojilově žije 1 100 lidí, kterýžto počet činí 10,5 % z celkové populace Spojilova.

HISTORIE SPOJILOVA
V první polovině 20. století, převážně letech 1900 - 1910 vznikl ve staré Praze zábrnkovitý město nazvané „Spojilov“, které se sídlí v části Prahy 4. V celém Spojilově žije 1 100 lidí, kterýžto počet činí 10,5 % z celkové populace Spojilova. Spojilov je částí Prahy, která se nachází v části Prahy 4. V celém Spojilově žije 1 100 lidí, kterýžto počet činí 10,5 % z celkové populace Spojilova.

- LEGENDA**
- TYPY RODINNÝCH DOMŮ**
- rodinné domy
  - rodinné domy s balkonem
  - rodinné domy s terasou
  - rodinné domy s vchodem
  - rodinné domy s vchodem a balkonem
  - rodinné domy s vchodem a terasou
  - rodinné domy s vchodem a balkonem a terasou

- VEŘEJNÝ PROSTOR**
- hlavní historická zóna
  - hlavní historická zóna s vchodem
  - hlavní historická zóna s balkonem
  - hlavní historická zóna s terasou
  - hlavní historická zóna s vchodem a balkonem
  - hlavní historická zóna s vchodem a terasou
  - hlavní historická zóna s vchodem a balkonem a terasou

NAZEV	STAVBA	PROJEKTANT	PROJEKT
STAVBA	STAVBA	STAVBA	STAVBA
STAVBA	STAVBA	STAVBA	STAVBA
STAVBA	STAVBA	STAVBA	STAVBA